

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

Kralj Zahir in predsednik Tito sta obiskala atomski inštitut v Vinči

Na slovesnem kosilu, ki ga je v torek priredil predsednik Tito kralju Zahirju, sta državnik izmenjala zdravici — Prvi dan uradnih razgovorov — Delegacija Beograda obiskala afganistanskega kralja

BEOGRAD, 2. nov. (Tanjug). Afganistanski kralj Mohamed Zahir, ki je na uradnem obisku v Jugoslaviji, je danes v svoji rezidenzi v dvorcu na Dedinju priredil slovesno kosilo na čast predsednika republike Josipa Broza Tita. Na kosilu bili tudi predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksandar Ranković, Rodoljub Čolaković in Mijalko Todorović, predsednik Ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov in drugi visoki predstavniki naše ljudske oblasti in javnega življenja kot tudi prvi podpredsednik afganistanske vlade Ali Mohammad, minister za prosveto Afganistana dr. Ali Ahmed Popal, afganistanski veleposlanik v Jugoslaviji Mohammad Arif, afganistanski veleposlanik v Pragi Kasim Rišteja ter ostali člani spremstva afganistanskega kralja. Kosilo je minilo v priskrbenem vzdušju in prijetnem »azpoloženju«.

Danes dopoldne sta predsednik republike Josip Broz Tito in afganistanski kralj Mohamed Zahir obiskala inštitut za atomsko energijo »Boris Kidrič« v Vinči. Spremljal ju je predsednik Zvezne komisije za atomsko energijo in podpredsednik ZIS Aleksandar Ranković. Najprej sta bila predsednik Tito in kralj Zahir v glavni dvorani, kjer so jima strokovnjaki podrobno pojasnili delo reaktorja, nato sta si ogledala tudi razne laboratorije, na koncu pa sta se skupaj z ostalimi gosti v upravnem poslopiju kake pol ure razgovarjala s funkcionarji ustanove. Predstavniki inštituta so podarili kralju Zahiru album s fotografijami. Člani kolektiva so ob odhodu prisrčno pozdravili obo državnika. Predsednika Tito in afganistanskega kralja je potem na Bulvarju revolucije in Ulici Miloša Velikega navdušeno pozdravila velika množica Beograđanov. Popoldne sta predsednik Tito in kralj Zahir obiskala kmetijski kombinat »Beograd« na Pančevackem Ritu.

Predsednik Tito je včeraj zvečer priredil v poslopiju Zveznega izvršnega sveta slovesno kosilo na čast afganistanskega kralja Mohameda Zahira. Kosila so se udeležili najvišji predstavniki jugoslovanskih oblasti in javnega življenja ter spremstvo afganistanskega kralja. Med kosilom sta predsednik republike in afganistanski kralj izmenjali zdravici.

»V osebi Vašega Veličanstva pozdravljamo najvišjega predstavnika naroda, ki nam je blizu in prijateljski, ki se ne utrudi v trud, da bi uresničil napredek svoje države ter okrepil njen enakopravni in neodvisni mednarodni položaj, ter utrdil politiko miru in mednarodnega sodelovanja.« je v začetku svoje zdravice poudaril predsednik Tito. V nadaljevanju svoje zdravice je predsednik Tito dejal, da je obisk rezultat ugodnega razvoja odnosov med obema državama in odraz prijateljskih čustev in medsebojnega razumevanja, ki so značilni za te odnose.

»Jugoslavija, ki se v svoji zunanji politiki dosledno ravnja po načelih aktivne in miroljubne koeksistence, meni, da so iskreni in prisrčni odnosi med obema državama zgovoren primer možnosti aktivnega sodelovanja med državama z različnimi družbeno-gospodarskimi sistemoma. Prepričani smo, da lahko razvijanje takšnih odnosov prispeva k okrepitvi miru in krepitvi prijateljskega mednarodnega sodelovanja v korist vsega človeštva.« je nadaljeval predsednik Tito in poudaril, da je izvajanje politike koeksistence vedno bolj pereče danes, ko se je mednarodno ozračje ohladilo. Nato je predsednik Tito govoril o vlogi novih neodvisnih držav, nastalih na ruševinah kolonializma, ter poudaril, da je likvidacija kolonializma in njegovih ostankov sestavni del borbe za mir in splošni napredek človeštva. Na zaključku svoje zdravice je predsednik izrazil prepričanje, da bo obisk močna spodbuda za nadaljnji razvoj vsestranskega sodelovanja med obema državama. »Naša iskrena želja je, da bi na osnovi pogodb in sporazumov konkretizirali našo medsebojno sodelovanje na političnem, gospodarskem, kulturnem, znanstveno-tehničnem področju in na drugih področjih. Želim vam zagotoviti, da bomo v Jugoslaviji vedno pripravljeni, kolikor bomo le mogli, nuditi pomoč prijateljskemu ljudstvu Afganistana.« je

končal svojo zdravico, predsednik Tito.

»Spoštovanje načel Ustanovne listine OZN, svobode, enakopravnosti, nenapadanja in nevmišavanja v notranje zadeve drugih držav, na katerih temelji struktura prijateljske koeksistence, so skupna načela Afganistana in Jugoslavije, načela, ki jih obe državi razumejeta kot imperativ v mednarodnih odnosih.« je v odgovoru poudaril afganistanski kralj Mohamed Zahir, ki je v nadaljevanju svoje zdravice poudaril, da vodi Afganistan politiko nevtralnosti in nepovezovanja, da bi tako uresničil ideal do-

Predsednik Tito predstniku Paname

Beograd, 2. nov. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predstavnika republike Paname Robertu Chiariju tole brzojavko: »V imenu narodov in vlade Jugoslavije in v svojem imenu izražam Vaši Ekselenci iskrene čestitke ob obletnici proglavitve republike Paname.«

Ulbrichtova zahvalna brzojavka Titu

Beograd, 2. nov. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel brzojavko predsednika Državnega sveta DR Nemčije Walterja Ulbrichta, ki se mu zahvaljuje za čestitko ob narodnem prazniku.

Dajal na poti v New York

Leopoldville, 2. nov. (AFP). Posebni predstavnik generalnega sekretarja OZN Hammarskjöld je v Kongu dajal je nocoj odpotoval iz Leopoldville v New York. Udeležil se bo seje Varnostnega sveta OZN, na kateri naj bi generalni sekretar predložil svoje novo poročilo o Kongu.

Brazzaville, 2. nov. (AFP). V Brazzaville, glavno mesto republike Kongo (bivša francoska kolonija), je danes prispele vojaška misija polkovnika Mobutuja, ki bo od tod nadaljevala pot v ZDA. Delegacija je od Leopoldville do Brazza-

brih in prijateljskih odnosov z vsemi državami sveta. V nadaljevanju svoje zdravice je afganistanski kralj dejal, da so napore, ki jih vlaga afganistansko ljudstvo za izgradnjo svoje države, odvisni od ohranitve miru in varnosti na svetu ter da ni nič nenavadnega, če prav tisti narodi, ki so v preteklosti trpeli, vlagajo največje napore, da bi nastalo takšno mednarodno ozračje, v katerem bo mogoče medsebojno zaupanje med malimi in večjimi državami in ohranitev mednarodne pravice.

Na koncu svoje zdravice je afganistanski kralj poudaril, da mora biti mednarodna kriza premagana s skupnimi napore velikih in majhnih držav.

Včeraj zjutraj je afganistanski kralj položil venec na grob Neznane junaka na Avali, takoj nato pa so se začeli uradni jugoslovansko - afganistanski politični razgovori med šefoma obeh prijateljskih držav. Po končanih razgovorih so objavili sporočilo, da so razgovori potekali v prijetnem ozračju in v duhu medsebojnega razumevanja.

Takoj po končanih razgovorih je kralj Mohamed Zahir odklikoval predsednika republike Tita z najvišjim afganistanskim odlikovanjem »Elmare Ala«, predsednik Tito pa je afganistanskega kralja odklikoval z redom jugoslovanske Velike zvezde.

Po slovesnem kosilu v poslopiju Zveznega izvršnega sveta si je afganistanski kralj Mohamed Zahir ogledal Beograd. Med drugim je obiskal Vojni muzej na Kalemegdanu, po ogledu muzeja pa se je afganistanski kralj dle časa sprehajal po Terazijah, nakar se je s Trga Marxa in Engelsa z avtomobilom odpravil v svojo rezidenco na Dedinju.

Zvečer ob šestih je afganistanski suveren sprejel delegacijo beograjskega ljudskega odbora, ki mu je izročila zlato plaketo mesta Beograda, ki jo dodeljuje najvišjim gostom mesta. Afganistanski kralj se je

zadržal z delegacijo v daljšem razgovoru ter se je zanimal za razne probleme mesta.

Včeraj zvečer je predsednik republike Josip Broz Tito s so-progo priredil v poslopiju Izvršnega sveta LR Srbije sprejem na čast Njegovega Veličanstva Mohameda Zahira. Med sprejemom, ki so se ga udeležili najvišji predstavniki oblasti ter javnega in kulturnega življenja, pa tudi spremstvo afganistanskega kralja, je bil krajši umetniški program, v katerem so sodelovali prvaki beograjske Opere, violinist Aleksander Pavlović in pianistka Dubravka Tomšić.

INTERVJU Z VOJAŠKIM SVETOVALCEM ZASTOPNIKA GENERALNEGA SEKRETARJA OZN V KONGU

Vojaški položaj je zadovoljiv

Indijski general Riki je v razgovoru z dopisnikom Tanjuga poudaril, da so čete OZN kos vsakemu položaju, vsaki težavi — Priznanje jugoslovanskim pilotom v sestavi čet OZN

LEOPOLDVILLE, 2. nov. Posamezni kongoški politiki, dasiravno osebno ali po svojih listih odkrito napadajo OZN in njene oborožene sile v Kongu, so zaščiteni v svojih domovih, pred katerimi stoje vojski v modrih čeladah. Dvajset tisoč ljudi, ki nosijo na rokavih oznake svojih držav, ima nalogo ohraniti mir v Kongu. V kolikšni meri se jim je to posrečilo po več ko dveh mesecih, odkar so sile OZN prišle v Kongo? Na vprašanja dopisnika Tanjuga in Radia Beograd je odgovoril indijski general Riki, vojaški svetovalec posebnega odposlanca generalnega sekretarja OZN v Kongu.

General Riki pravi: »Nismo popolnoma izven nevarnosti, lahko pa smo kos vsakemu položaju, vsaki težavi. Tu opravljamo posel, ki so ga nekdanji, za časa kolonialne uprave Belgiji opravljali s 25.000 pripadniki Force publique, z žandarmerijo, policijo, milico in s svojimi četami. Okrepitve nam niso potrebne. Prispel bo samo bataljon iz Nigerije. Z dobro organiziranim letalstvom (druge vrste transporti ne nereden in neza- nesljivi) lahko namreč zelo nagle premestimo čete na ogrožena področja.«

V sobi generala Rikija v hotelu »Royal«, kjer je glavni stan misije OZN v Kongu, visi na steni velik zemljevid te velike afriške države. General s pomočjo zemljevida pojasnjuje sedanjí vojaški položaj v državi.

V razgovoru z dopisnikom Tanjuga in radia Beograd je general Riki dejal:

»Trenutno je vojaški položaj zadovoljiv povsod, celo na ogroženih področjih — v pokrajinah Katangi in Kasaji. Odkar so Combejevi žandari aretirali demonstrante plemena Baluba v Manonu, in potem, ko so našli 68 zmrzlih trupel, je postal ta del Katange poprišče spopadov,

represalij, požigov. Pripadniki plemena Baluba so se ostro postavili po robu žandarmeriji, le-to vodijo beli oficirji, ki jih je še danes v Katangi zelo veliko.«

General Riki pravi: »Po moji cenitvi je v žandarmeriji okrog sto Belgijcev, v policiji pa približno prav toliko. Seveda v vsem ostalem administrativnem aparatu Combejeve pokrajine mrgoli belgijskih svetovalcev in strokovnjakov. Nam je bilo jasno, da vzlic okrepitvam ne bomo mogli obnoviti miru, dokler ne bodo prenehali spopadi pripadnikov plemena Baluba s katanskimi žandarmerijo. Po sporazumu s Combejem, ki ni imel kontrole v severni Katangi, nam je uspelo ustaviti pokole. Toda člani plemena Baluba se niso razšli, čeprav je žandarmerija v svojih barakah. Okrog Kabala jih je več tisoč in njihovo bivanje ustvarja razne probleme, od varnosti do prehrane in zdravstvene zaščite družin, ki so jih pripeljali s seboj.«

Senatorja Jasona Sendweja smo pozvali, naj s svojimi pomočniki, ki prav tako pripadajo temu plemenu, pomiri člane svojega plemena in jih prepriča, da se vrnejo domov. Moiz Combe je zagnal mnogo hrupa zaradi tega našega ukrepa. Ni se hotel setati s Sendwejem in se je sploh uprl njegovemu prihodu. Ker pa smo za mir v severni Katangi odgovorni mi, ne pa Combe, so sile OZN prepeljale Sendweja v ta kraj.«

General Riki je potem pojasnil zapleten položaj v pokrajini Kasaji, kjer so se v zadnjih dneh vneli spopadi. »Kalonzijski prostovoljci sanjajo o razširitvi tako imenovane »rudarske države« in so šli na pohod ter kršili resolucijo OZN. Tri vasi so požgane. Mi smo imeli štiri ranjene vojake. Premestili smo okrepitve in preprečili njihovo napredovanje. Ujeli smo kapetana Roberta in tri druge belce v civilu. Naše čete so jih ujele v nevtralizirani coni. Spet se je pokazalo, da priseljeni inštruktorji planirajo akcije proti misiji OZN v Kongu.«

Naslednje vprašanje generalu Rikiu se je nanašalo na splošni položaj v kongoški nacionalni vojski, ki ji poveljuje polkovnik Mobutu in ki je v zadnjih dneh povzročila velike neredne v Leopoldvillu. Vojaki, ki naj bi iskali orožje, so strahovali civilno prebivalstvo in posiljevali ženske.

»Tega nismo mogli dovoliti. Govorili smo z Mobutujem in obljubil nam je popolno sodelovanje. Vojsko je umaknil v barake taborišča Leopold. Thys-

DELO. IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI LJUDSKE PRAVICE. KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE. IN SLOVENSKEGA POROČEVALCA. KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBA

ODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC

Začetek afganistansko-jugoslovanskih uradnih razgovorov v Beogradu

villski garniziji blindiranih vozil, katerih posadke so vezbali belgijski oficirji, pa je ukazal, naj ostane na svojem mestu. Uspelo nam je oživiti dejavnost policije. Naša želja je, da bi bila policija bolj aktivna, ker je njena dolžnost, ne pa dolžnost vojske, da skrbi za zakonitost in mir med civilnim prebivalstvom.«

O problemih oboroženih sil OZN je general Riki dejal, da je teh problemov mnogo, ker je v teh silah zastopanih mnogo narodov. V vsaki državi je vojaško vezbanje drugačno. Vsakdanji napori dopuščajo le malo prostega časa. »Težko je,« pravi general, »toda eno dejstvo nam pomaga, da prebremo vse težave. Pripadamo raznim zastavam in

vojskam, služimo pa enemu cilju — cilju OZN.«

V tem impozantnem zboru »modrih čelad« je tudi majhna skupina letalcev, ki nosijo na rokavih trobojnice z oznako »Jugoslavija«.

Zadnje vprašanje generalu, toda s pripombo, da ne želimo zgolj vpludnega odgovora, se je nanašalo prav na to majhno skupino Jugoslovancev. »Vaši piloti so me nekajkrat prevažali. V naših letalskih silah so dragoceni. To so prvostvni oficirji, kar je treba reči tudi za mehanike na letališčih. Skratka, delajo v skladu z najboljšimi tradicijami Jugoslovanske ljudske armade. Zelo smo zadovoljni, da jih lahko imamo v sestavi oboroženih sil OZN.«

Protest FLRJ v Kongu

Padalci polkovnika Mobutuja vdrli v rezidenco veleposlanika FLRJ — Ekipa jugoslovanskih zdravnikov odpotovala iz Konga

LEOPOLDVILLE, 2. nov. (Tanjug). Predstavnik jugoslovanskega veleposlaništva v Leopoldvillu je najodločneje protestiral pri vojaških oblasteh in v kongoškem zunanjem ministrstvu zaradi vdora komandosov polkovnika Mobutuja v rezidenco veleposlanika.

Ko so bili odpravnik poslov jugoslovanskega veleposlaništva Vojko Daković in član njegove družine odstojni, je v rezidenco vdrla skupina komandosov, vrgla ven kongoške stražarja in vselila v stanovanje nekega padalskega oficirja in njegovo družino. Na poslopiju rezidence je vpi-sala plošča z napisom, da pripada jugoslovanskemu veleposlaništvu, na drugo pa je bila izobešana jugoslovanska državna zastava. Padalci so odstranili ploščo, sneli drog in odnesli zastavo.

Predstavnik jugoslovanskega veleposlaništva je v kongoškem zunanjem ministrstvu odločno protestiral pri predstniku Mobutujevemu sveta komisarjev Bomboku, ki se je opravičil zaradi surovega ravnanja vojakov. Njihovo dejanje je označil za neodgovorno in nebrzdano.

Na odločno intervencijo jugoslovanskega predstavnika so padalskega oficirja odstranili iz rezidence. Prav tako je jugoslovanski predstavnik zahteval, da takoj vrnejo državno zastavo in ploščo z napisom, komu pripada poslopije.

Jugoslovanska ekipa zdravnikov in medicinskih sester, ki je bila tri mesece v mestu Bukavi, sedežu pokrajine Kivu,

je danes odpotovala iz Konga. Član ekipe, kirurg dr. Djukić je zaradi potrebe ostal v Bukavi.

V razgovoru z dopisnikom Tanjuga so člani ekipe izjavili, da je bila akcija Mednarodne zdravstvene organizacije na tem področju uspešna. Zdravniki, ki so prišli iz raznih držav, so napolnili vrzel, ki je nastala po odhodu belgijskih zdravnikov in drugih zdravstvenih strokovnjakov.

V DANASNJI ŠTEVILKI

- Str. 3 — Zahteva po večji samostojnosti obratov in enotna politika
- Razširiti tehnično sodelovanje med ljudmi
- Str. 4 — Odgovornost italijanske vlade
- Str. 5 — Armada rentnikov čaka
- Str. 6 — Pogovori o filmu »Veselica«
- Str. 7 — Šahovska olimpiada v Leipzigu

V R E M E

Stanje 2. novembra: Obsežno in zelo globoko področje nizkega zračnega pritiska z jedrom nad severno Britanijo, se hitro pomika. Danes poročne je zaled hladnejši zrak vzhodne Alpe in povzroča pri nas padavine.

Napoved za četrtek: Ponoči in zjutraj podnevi oblačno s padavinami in ohladi. V toku dneva postopno izboljšanje. Temperature ponoči med 2 in 7, čez dan okoli 10, v Primorju 15 stopinj C.

Tudi na zelo lepo urejenem in okrašenem grobišču talcev in padlih borcev na Zaluh v Ljubljani se je na dan mrtvih zbrala velika množica k žalni komemoraciji. Na komemoraciji so sodelovali združeni pevski zbori, godbi Ljudske milice in JLA ter člana Slovenskega narodnega gledališča Drago Makuc in Boris Kralj. Po komemoraciji so predstavniki političnih in družbenih organizacij položili na grobove venec.

Foto: S. Jerala

Spieteto in hvaležnostjo Ni bilo groba in ne spomenika brez cvetja

LJUBLJANA, 2. nov. — Po vsej Sloveniji so bile večeraj na grobovih padlih borcev NOB in žrtv fašizma žalne slovesnosti. Več deset tisoč svojcev padlih, članov Zveze borcev in ostalih državljanov je počastilo spomin padlih in položilo vence in cvetje na grobove in spomenike.

Komemoracije pri Grobnici narodnih herojev v Ljubljani, kjer počivajo tudi posmrtni ostanki enega največjih jugoslovanskih revolucionarjev, Borisa Kidriča, se je udeležil tudi podpredsednik Zveze ljudske skupščine Franc Leskošek. Ob zvokih Chopinove posmrtnice koračnice so položili na grobnico vence CK ZKS, Izvršnega sveta LRS in množičnih organizacij. Komemoracije v Gramoznjem jami se je udeležilo okoli 1000 ljudi. Nadalje so bile žalne svečanosti na Urhu in na grobovih padlih borcev in talcev na Zalah. Žalne svečanosti na Zalah se je udeležilo približno 1000 ljudi, ki so se ob pesmih združenih pevskih zborov iz Ljubljane in ob spremljavi godbe Ljudske milice spominjali na ti-

ste, ki so žrtvovali svoja življenja in tako položili temelje naše srečnejše in lepše prihodnosti.

Več kot dva tisoč svojcev padlih borcev in talcev, predstavnikov množičnih organizacij in drugih z Gorenjske ter ostalih krajev Slovenije se je udeležilo dopoldne velike žalne slovesnosti v Begunjah in Dragi. Najprej je bila komemoracija v Dragi. Tam je pokopanih 179 talcev in borcev. Ob 10. je bila podobna žalna slovesnost na graščinskem vrtu v Begunjah. Tam je pokopanih 509 talcev. Predstavniki krajevnega odbora SZDL je poudaril, da mora ostati spomin nanje nepozaben, nato so predstavniki glavnega in okrajnega odbora Zveze borcev ter številnih drugih orga-

nizacij Gorenjske položili vence na grobove borcev in talcev. Tudi drugod po Gorenjski, v Radovljici, Jesenicah in drugje, so se ljudje poklonili spominu padlih borcev in talcev.

V Mariboru je bila osrednja žalna slovesnost v Ulici talcev, kjer so na zidovih še danes vidni sledovi izstrelkov, ki so utrli življenja mnogim našim najboljšim sinovom in hčeram.

Veliko število prebivalcev se je zbralo na žalni slovesnosti v Celju, kjer je govornik poudaril, da se fašistični zločinci na svoji morilski poti niso ustavili niti takrat, ko so šli za otroška življenja. Žalne slovesnosti so bile tudi v Frankolovu in drugih krajih, ki so še posebno znani iz časov NOB.

Veliko število članov Zveze borcev in svojcev padlih se je zbralo danes v Črnomlju, Metliki, Novem mestu, Semiču, Suhorju in drugih krajih Dolenjske. Vse ceste so bile polne ljudi, ki so nosili cvetje na grobove svojcev, padlih borcev in talcev.

Tudi na Primorskem so bile številne komemoracije. V vseh občinskih središčih koprškega in novogoriškega okraja so se zbrali dopoldne ob spomenikih, spominskih ploščah in na pokopališčih prebivalci in predstavniki družbenih in političnih organizacij. Tako so imeli v novogoriškem okraju komemorativne slovesnosti ob vseh petnajstih večjih partizanskih grobiščih, kjer počiva nad 900 partizanov.

V koprskem okraju so šole že v soboto organizirale množične obiske pokopališč. Učenci so grobove in spomenike okrasili s cvetjem. Pionirski odredi so obiskali tudi oddaljene in osamljene grobove.

VIKTOR CAR EMIN PREJEL RED BRATSTVA IN ENOTNOSTI I. STOPNJE

Opatija, 2. nov. (Tanjug). Član izvršnega sveta Sabora Hrvatske Pero Car je izročil večeraj v Opatiji našemu znamenitu književniku in borcu za svobodo Istre Viktoru Caru Eminu. Red bratstva in enotnosti I. stopnje, s katerim ga je odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito. Pero Car je hkrati čestital Emini Caru k 90-letnici, ki jo je praznoval večeraj, in k 70-letnici plodnega aktivnega književnega dela.

Listino Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti je izročil slavljenču član prezidija te ustanove Gustav

padlih partizanov. Take množične obiske so organizirali učenci šol v vseh krajih naše republike.

Delegacije Zveze borcev so odšle tudi na grobove padlih partizanov na robu Dolomitov, Pokljuke, Jelovice, Pohorja in drugih krajev, kjer so partizani bili boje za osvoboditev in srečnejšo bodočnost naših narodov.

Tako smo počastili dan mrtvih, počastili spomin svojih dragih, še posebno spomin tistih, ki so dali vse za svobodo, največ kar so imeli — življenje.

Trinajsti letnik končal Vojno akademijo

Nove oficirje je pozdravil odposlanec vrhovnega komandanta oboroženih sil FLRJ generalpolkovnik Bogdan Oreščanin

BEograd, 2. nov. (Tanjug). V Vojni akademiji JLA v Beogradu je bila večeraj dopoldne svečanost ob zaključku šolanja in napredovanju gojencev 13. letnika Vojne akademije v oficirski čin. Svečanosti se je udeležil tudi odposlanec vrhovnega komandanta oboroženih sil FLRJ maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita generalpolkovnik Bogdan Oreščanin.

Potem ko sta odposlanec vrhovnega komandanta oboroženih sil FLRJ in načelnik Vojne akademije generalpodpolkovnik Franjo Herljević pregledala zbor gojencev, so prebrali ukaz vrhovnega komandanta o napredovanju gojencev 13. letnika v čin podporočnika. Gojencem, ki so dosegli največje uspehe, Dušanu Merzlu, Gradimiru Marinkoviću in Stevanu Milutinoviću, so izročili nagrade državnega sekretariata za narodno obrambo.

Potem je nagovoril nove oficirje JLA generalpolkovnik Bogdan Oreščanin. Pozdravil jih je in poudaril izredne uspehe oficirjev, novih starešin naše vojske.

Vi ste pripravljeni in usposobljeni, je rekel, da delate za nadaljnjo krepitev bojne pripravljenosti naše vojske, da bi bila skupaj z vsem našim ljudstvom v vsakem trenutku pripravljena upreti se kateremu koli agresorju in ubraniti pridobitve ljudske revolucije in socialistične graditve.

Večino svojega govora je generalpolkovnik Oreščanin posvetil nalogam, ki čakajo nove oficirje v enotah JLA. Poudaril je zlasti, da morajo mladi oficirji gojiti pravičen odnos med vojakom, razvijati poudarila vsakega posameznika in kar najbolj izkoriščati njegove individualne sposobnosti. V skladu z vsem socialističnim družbenim razvojem v naši državi je treba tudi disciplino v naši vojski usmerjati tako, da izvirja iz zavesti in pravičnih, socialističnih odnosov.

V imenu novih oficirjev se je generalpolkovnik zavaljal podporočnik Milutin Perić. — Novi oficirji JLA so nato poslali s svečanosti vrhovnemu komandantu maršalu Titu brzojavko.

»Vaši osebni skrbni in vsestranskemu prizadevanju, je rečeno med drugim v brzojavki, se moramo zahvaliti, da smo se naučili uporabljati najsodobnejšo vojno tehniko, da smo se usposobili in da smo pripravljene v vsakem položaju in proti slehernemu sovražniku braniti in ubraniti svobodo in neodvisnost naše socialistične skupnosti.

Novi oficirji svečano obljubljajo, da bodo upravičili zaupa-

Novi letalski oficirji

Mostar, 2. nov. (Tanjug). V Mostarju so imeli svečanost ob zaključku šolanja novega razreda gojencev letalske vojske akademije JLA in njihovih napredovanj v čin podporočnika. V imenu vrhovnega komandanta oboroženih sil FLRJ maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita je nove oficirje pozdravil generalpodpolkovnik Viktor Bubanj. Svečanosti se je udeležilo večje število oficirjev JLA, predstavniki ljudske oblasti, javni in kulturni delavci Mostarja in stari gojencev. Vsi gojenci so končali letalsko vojno akademijo s prav dobrim in odličnim uspehom.

Povračilo stroškov za dopust nosilec Partizanske spomenice

Beograd, 2. nov. (Tanjug). Od 1. januarja 1961 bodo prejemali nosilci »Partizanske spomenice 1941« za povračilo stroškov za letni dopust po 30.000 din. Tako določa odredba zveznega sekretariata za finance. Denar bodo izplačevali osebno nosilec spomenice. V izjemnih primerih ga bo moglo izplačati preko pooblaščenca, toda samo po predhodni odobritvi zveznega državnega sekretariata za finance. Denar bo izplačevala izključno.

Splitski nageljni za švico

Split, 2. nov. (Tanjug). Iz Splita so danes poslali v Švico prvo pošiljko 25.000 nageljnov, s čimer se je začelo pospravljanje tega cvetja na splitskem kmetijskem področju.

Polaganje vencev pred grobnico narodnih herojev v Ljubljani

Mladí Skofjeločani so prinesli vence pred spominsko ploščo padlim borcem

Temeljni kamen za novo tovarno

Na velikem zborovanju v Ivangradu je ob tej priložnosti govoril predsednik Ljudske skupščine Črne gore Blažo Jovanović

Ivangrad, 2. nov. (Tanjug). Tu so večeraj položili temeljni kamen nove tovarne sulfatne celuloze in papirja. Zborovanja, ki so ga priredili ob tej priložnosti, se je udeležilo več tisoč prebivalcev Ivangrada in okoliških krajev. Na zborovanju je govoril tudi predsednik Ljudske skupščine Črne gore Blažo Jovanović, in sicer o gospodarskem razvoju tega kraja in o njegovih perspektivah, ki se odpirajo z zgraditvijo tega in vrste drugih objektov na tem področju. Tovarna celuloze in papirja bo skupaj s tovarno vezanih

plošč in lesenit, z usnjarno, opekarno in premogovnikom gospodarska opora ne samo ivangradske komune, marveč tudi vsega tega kraja in republike.

Za zgraditev te tovarne, ki bo obsegala kakih 25.000 ha, bodo porabili iz zajamčenih

investicij 13 milijard. Tovarna bo dograjena predvidoma v drugi polovici leta 1962. Njena proizvodnja bo znašala 30.000 ton pisarniškega in tiskarskega papirja, vtem ko je naša proizvodnja za letošnje leto planirana na 39.000 ton. Njen bruto produkt bo znašal 9 milijard.

Šesti festival amaterskega filma

Beograd, 2. nov. (Tanjug). V dvorani jugoslovanske kinoteke bo od 4. do 6. novembra šesti festival amaterskega filma Jugoslavije. Kinoamaterski

klubi iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Splita in Sombora so poslali za prireditelj 43 filmov, posnetih v zadnjih dveh letih. Žirija je za uradno prikazovanje izbrala 17 filmov.

Ob svečanem začetku festivala, v petek zvečer, bodo za najboljše filme podelili po tri uradne nagrade v vsaki kategoriji. Hkrati bodo ob tej priložnosti podelili tudi posebne nagrade in nagrade, ki jih dajejo Jugoslovanska kinoteka, Ljudska tehnika ter druge naše ustanove in organizacije. Med festivalom bo v Beogradu tudi posvetovanje o idejno-umetniških problemih amaterskega filma. Na njem bodo sodelovali predstavniki kinoamaterjev iz vse države.

Nova številka »Vprašanj naših dni«

Izšla je 12. številka »Vprašanj naših dni«. — Iz vsebine: Edvard Kardelj: Razvoj gospodarskega, političnega in družbenega sistema ter petletni plan; Jože Smole: Demokracija mednarodnih odnosov in OZN; Krsto Bulajić: Boj za mir in koeksistenco v južni 15. zasedanja OZN; Josip Zupanov: Ilirija Marjanović: Dehumanizacija dela in proizvodnost v kapitalizmu; Rubrike: Mnenja, Knjige, Štirinajst dni. Iz revije za časopisov, Mali leksikon. Ljudje in dogodki.

Pravilnik o postavljanju in delu oddajnih radijskih postaj

BEograd, 2. nov. (Tanjug). Od 10. novembra dalje se postavljanje oddajnih radijskih postaj in njihovo delo ne more začeti brez predhodnega dovoljenja. To je predvideno v pravilniku za izvajanje uredb o postavljanju in delu oddajnih radijskih postaj, ki ga je izdal sekretariat ZIS za promet in zveze.

Dovoljenje za postavitve in delo radijskih postaj bo izdala uprava za radijski promet in sicer v roku 60 dni po vložitvi prošnje. Gospodarske organizacije bodo morale vlagati prošnje za dovoljenje za postavitve radijske postaje preko žrbnice, v kateri so včlanjene, druge gospodarske organizacije pa preko svojih skupnosti in strokovnih združenj. Radijske postaje bodo vlagale prošnje preko Zdrženja jugoslovanske radiofuzije, hidrometeorološkega zavoda in Zveze zavoda hidrometeorološke službe. Tuja diplomatska in konzularna predstavništva bodo vlagala prošnje preko protokolarnega sekretariata za zunanje zadeve, tuje časopisne agencije pa preko oddelka za informacije tega sekretariata. Drugi organi, ustanove in organizacije bodo vlagali prošnje neposredno pri upravi za radijski promet.

Na podlagi dovoljenja za postavitev radijske postaje se po enaki poti vložijo prošnje za dovoljenje in njeno obravnavanje.

Pravilnik določa, da uporabniki radijske postaje in v njej zaposlene osebe lahko sprejemata samo tiste vesti, ki so namenjene tej radijski postaji ali splošnemu radijskemu sprejemu. Prepovedano je oddajati nepravilne znake in obvestila, ki niso v zvezi z rednim delom, kakor tudi napake in lažne znake nevarnosti.

Pravilnik tudi določa, da so vse radijske postaje dolžne dati upravi za promet in njenim pooblaščenim uslužbencem vse podatke o stanju in delu postaj, kakor tudi omogočiti pregled za nadzorstvo glede izpolnjevanja predpisov.

Pogoji za postavitve in delo radijskih postaj JLA, službe državne varnosti in amaterskih radijskih postaj bodo določeni s posebnimi predpisi.

Pravilnik ne velja za rezervne in druge radijske postaje, ki se ne uporabljajo neposredno za oddajanje, pa tudi te postaje morajo biti prijavljene upravi za radijski promet.

Prosti čas delovnih ljudi

Izkoriščanje prostega časa postaja čedalje bolj pomemben činitelj ne samo za življenjski standard delovnih ljudi, temveč tudi za povečanje delovne storilnosti. Pravilno organiziranje in uporabljanje prostega časa pa ni samo psiho-fizične pomena za obnavljanje delovnih sposobnosti, temveč je tudi velikega pomena za izboljšanje in stabiliziranje delovnih kolektivov. Pri tem se ne sme prezreti, da prihaja izmed 200.000 ljudi, kolikor se jih povprečno vsako leto vključi v proizvodnjo, znaten odstotek iz vasi, kjer v glavnem še vedno tudi živi.

V moderni industrijski proizvodnji in v mestnem življenju je mnogo činiteljev, ki negativno vplivajo na fizično in mentalno zdravje, pa se tudi s te strani pojavlja vprašanje pravilnega izkoriščanja prostega časa zaradi skladnejšega razvoja zdravstvenega stanja proizvajalcev. Nič manjši ni pomen razvijanja raznovrstnih oblik razvedrila, zabave, športnega življenja in oddiha za pozitivno izpremembo v strukturi osebnih in splošnih potreb, kakor tudi za razvoj novih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, zlasti pa za vrsto uslužnostnih, servisnih in komunalnih dejavnosti.

Vse to kaže, da je zanimanje za zagotovitev in izkoriščanje prostega časa v naši državi družbeno-politična in družbeno-gospodarska naloga najširšega pomena. To pa pomeni, da se skrb za boljše, racionalnejše in primernejše izkoriščanje prostega časa delovnih ljudi začneja z borbo za zagotovitev primerne stopnje prostega časa v sedanjih okoliščinah, kakor tudi z borbo proti vsemu, kar bi rušilo in omejevalo prosti čas. Na stopnjo prostega časa vplivajo nadurno in honorarno delo, družbena aktivnost, nezadostno organiziranje družbenih služb, dopolnilno strokovno izobraževanje zaradi pridobitve višjih kvalifikacij itd.

Nadurno in honorarno delo odvzema znaten del »prostega časa velikemu številu delavcev in uslužbencev ter ruši na ta način razmerje med delom, odlohi in razvedrilom. Nadurno in honorarno delo ni vedno posledica pomanjkanja kadrov, pač pa tudi stremeljenja, da bi se z njimi zagotovilo zboljšanje standarda. Ni dvoma, da ne vpliva samo na zdravstveno stanje ljudi, temveč tudi na delovno storilnost oziroma na kakovost dela na rednem delovnem mestu. Po podatkih neke ankete centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je izmed 165.903 delavcev in uslužbencev, zaposlenih pri 200 gospodarskih organizacijah, delalo nad 70.000 ljudi ali 42% skupnega števila zaposlenih vsak dan po dve naduri. Neka druga anketa Zveznega zavoda za statistiko o proračunih štirilanskih delavskih in uslužbenških družin je pokazala, da so izredni dohodki od nadurnega dela ali dela izven delovnega razmerja pomembna postavka in da čedalje bolj naraščajo.

Nerazvitost raznih uslužnostnih dejavnosti, nezadostna organiziranost administracije, zla-

sti tistih služb, ki imajo mnogo stikov z državljanji, izgubljanje časa pri uresničevanju različnih državljanjskih in drugih pravic so važni činitelji glede na delovno sposobnost in prosti čas. Posebne pomena so komunalne službe in promet. Industrijski razvoj je imel za posledico velik dotok delovne sile iz vasi v mesta, kar povzroča veliko vsakdanjo migracijo zaposlenih delavcev in vpliva na nizko kvalifikacijsko strukturo delavskega razreda. Po zadnjem popisu prebivalstva živi 45,8% nekmetijskega prebivalstva izven mest. Zaposlenih prebivalcev, ki živijo na vasi in delajo v mestih, je n. pr. v Sloveniji 62,9%, v Bosni in Hercegovini 61,5%, v Črni gori 64,4% skupnega števila nekmetijskega prebivalstva.

Razumljivo je, da je vprašanje »prostega časa« v takih okoliščinah zelo pereče. Dovolj je, ako omenimo anketo centralnega sveta Zveze sindikatov, ki izkazuje, da porabi 31,7% delavcev in uslužbencev dve uri in več za odhod na delo in vrnitev. Izmed anketiranih delavcev in uslužbencev prepotuje vsak dan na 50 km do delovnega mesta in kraja bivanja 20,1% zaposlenih v Beogradu, 11,9% zaposlenih v Ljubljani, 10% zaposlenih v Zagrebu, 5,7% zaposlenih v Sisku, 5,1% zaposlenih v Splitu in Nisu itd.

Ako dodamo, da sodeluje veliko število proizvajalcev v raznih organih družbenega samoupravljanja in v organih samoupravljanja v gospodarskih organizacijah, da je razvito intenzivno politično in družbeno življenje, potem je očitno, da se precej prostega časa porabi tudi za to dejavnost. Zato bi bilo nujno potrebno, da bi tem zadevam posvetili vso pozornost in da bi jih urejali kompleksno. Edino na ta način bo mogoče spraviti v sklad delovni in prosti čas ter omogočiti proizvajalcem neobhodno rekreacijo, da bi bili sposobni za intenzivno delo na delovnem mestu, ki naj jim zagotovi prejemke, potrebne za normalno življenje. Nagrajevanje po učinku bo vsekakor velikega pomena za reševanje problema nadurnega dela. Potrebne pa bodo tudi pomembnejše investicije, da bi rešili vprašanje družbenih služb, prometa, komunalnih služb, kakor tudi objektov, neobhodno potrebnih za zabavo, razvedrilo in šport.

Ivan Stojilković

DELO

IZHAJA VSAK DAN

UREJUJE GA UREDNIŠKI ODBOR

Ivan Zakariček, Aleksander Javornik, Pavle Zrimšek, Rudi Ogrič (notranje-politično in gospodarsko področje) — Milan Čene, Čene Kramlje (kultura, svetla) — France Drenovšek (unana politika) — Boštjan Škar (dnevna redakcija) — Milan Starič (dopisništvo) — Milan Aldič (dubljanska redakcija) — Dušan Kuret (televizijska redakcija) — Ivan Kranjc (zadovoljevanje) — Dušan Vrtovc (tehnični urednik)

Zahteve po večji samostojnosti obratov in enotna politika

Se vedno ni docela razčiščen položaj obratov, katerih matična podjetja imajo sedež izven okraja. Res je, da tega ni moč pričakovati zgolj od predpisov, ki so pri tem le sekundarnega pomena. Položaj takih obratov se mora izkristalizirati v podjetju, v političnem konceptu kolektiva. Le-ta mora ustvariti tak odnos do svojih obratov, ki so njegov sestavni del, da bodo sprostili v pobudah in spodbujanju za dobro gospodarjenje. Ustvariti tak koncept notranjih odnosov v podjetju pa ni naloga samo osrednjega delavskega sveta in uprave podjetja. To je dolžnost predvsem tudi zavestnih političnih sil, ki morajo usmerjati razvoj k postopnemu prenašanju samoupravnih, predvsem materialnih pravic čim bližje k neposrednemu proizvajalcu.

Ko zavestne politične sile podpirajo težnje obratnih delovnih kolektivov po večji samoupravnih pravicah, kar je čisto normalno in v skladu s splošno politično usmerjenostjo, se morajo zavedati naslednjega: zahteva obrata po večji samoupravnih pravicah je utemeljena le tedaj, če vključuje v sebi tudi zavest, da večje pravice terjajo tudi večje dolžnosti. Če se obratni kolektiv tega ne zaveda, obstaja nevarnost, da ne bo kos težavam, ki bi jih prinesla s seboj večja samostojnost.

Tudi lokalne skupnosti, kjer obstajajo taki obrati, se ne bi smele nepremišljeno odajati težnjam obratnih kolektivov po večji samostojnosti ali celo odcepitvi od matičnega podjetja, dokler niso ustvarjeni potrebni pogoji. Pri tem je v treba računati tudi o tem, da so v ustanovitvi takega obrata čisto vložena tudi precejšnja lastna sredstva matičnega podjetja. Zanj se ne bi bilo spodbudno nadaljnje ustanavljanje specializiranih obratov v nerazvitih področjih, če ne bi imel nedvoumnih zagotovil, da bi bili pri morebitni osamosvojitvi obrata upoštevani tudi interesi osrednjega kolektiva. Treba je vedeti, da morajo v ustanovitvi novega obrata vlagati sredstva čisto tudi na račun drugih, če dlje časa obstojijo obrati. Le-ti upravičeno pričakujejo, da bodo kasneje tudi sami deležni pomoči za svoj nadaljnji, vsestranski razvoj.

Ne gre prezreti tudi dejstva, da večji dohodek, ustvarjen zaradi manjših stroškov reprodukcije delovne sile v nerazvitih področjih, ni zasluga zgolj podjetja, ki je ustanovilo obrat, in še manj komun, kjer je sedež podjetja. Res je, da mora biti soudeležba na dohodku vzpodbudna za oba, da bosta imela še naprej interes usmerjati žiljenje svojih gospodarskih zmogljivosti v nerazvita področja, toda tudi pravična za nerazvito občino, kjer je obrat, da bi se lahko hitreje otrešala zaostalosti. Če torej pri obratu vsaj zaenkrat ni treba graditi stanovanj in drugih objektov družbenega standarda, to še ne pomeni, da v taki nerazviti občini ni potrebe po krepitevi njene ekonomske osnove, ki bi omogočala nadaljnje naraščanje narodnega dohodka. Ravno glede tega pa je položaj specializiranih obratov v nerazvitih področjih še najmanj razčiščen.

Enotna politika podjetja ni dogovor ozkega kroga vodilnih ljudi, temveč zavestna volja vsega kolektiva, ki pa je lahko napredna le ob uspešnem delovanju zavestnih političnih sil. Sedaj pa je marsikje čutili dve različni težnji na napačni relaciji: obratno vodstvo — zahteve po večji samostojnosti obrata in uprava podjetja — obramba enotne politike podjetja. Tako v podjetju ne sme biti. Enotna politika podjetja mora zvesti iz kolektiva, čigar sestavni del so tudi obrati. Enotne politike ne more krojiti uprava in tudi ne samo osrednji delavski svet mimo pobud in materialnih koristi vsega kolektiva. Zaradi tega je ravno v podjetjih, ki imajo obrate izven svojega sedeža, bolj kot kjerkoli drugje potrebno ustvariti notranje odnose zares demokratične in zavestne politične sile zares aktivne. Nenehno je treba iskati čimboljše oblike obveščanja vsega kolektiva — tudi najoddaljenejšega obrata — o vseh tekočih problemih podjetja, na drugi strani pa omogočiti vsem obratnim kolektivom, da s svojimi pobudami sodelujejo pri izdelavi proizvodnega programa, investicijskega načrta ali na kratko — pri ustvarjanju enotne politike podjetja. Izgovarjati se na to, češ saj je vsak obrat po svojem predstavniku zastopan v osrednjem delavskem svetu, je ne samo jalovo, temveč tudi škodljivo. Pri industriji se elektrope-

Te dni so člani Gorske straže zaplenili na ljubljanskem cvetličnem trgu večje količine bodike, ki so jo prodajali podeželani, nepoučeni, da je to po zakonu zaščitena rastlina. Bodika (Ilex aquifolium) je zimzelena rastlina južnih krajev. Ima usnate, zgoraj temno, spodaj pa svetlozelene liste z bodicami in rdeče jagode, ki rastejo na kraju, kjer iz stebelca poginjajo listi. Bodika je zelo redka rastlina in jo zato tudi štiti zakon o varstvu spomenikov in naravnih znamenitosti. Glede na to imajo Gorski stražarji tudi pravico zapleniti zaščitene rastline in oglobiti vsakega, ki jih trga ali prodaja. Pri tem plemenitni delu pa imajo Gorski stražarji velike nevednosti. Izpostavljeni so raznim napadom nevednežev, češ da zaplenijo rastline zato, da bi jih naprej prodajali. Ta napačnost pa so popolnoma ne-utemeljena in neumestna. Zaplenjeno cvetje polagajo Gorski stražarji na grobove padlih partizanov in talcev. Na sliki: Zaplenjena bodika na ljubljanskem cvetličnem trgu. Natrgana je bila na Golem nad Iškim Vintgarjem. Po številnih vejah lahko spoznamo, da je bilo oropano celo drevesce. — Ne uničujemo po zakonu zaščitene rastline, ker sicer oropamo naravo njene lepote!

MESEC TEHNIKE

Razširiti tehnično misel med ljudi

Iz razgovora s predsednikom Društva inženirjev in tehnikov v Kočevju inž. Ivom Pustom

«Naši člani naj se ne bi zanimali samo za svoje podjetje, ampak za gospodarski razvoj

Gojitev oljk v špalirju

Pri zasajanju oljčnih nasadov v Istri, Dalmaciji in Crnogorskem Primorju bodo uporabili nekatere nove metode in zasajali oljčne sadike, ki najo- goro rastejo. V Istri zasajajo okoli Rovinja in Pulje nove nasade na približno 50 ha, prav tako pa tudi ponekod v Hrvaškem Primorju in Dalmaciji. Zanimiv je primer v Filip-Jakobu pri Zadru, kjer tamošnja kmetijska zadruga »Nova Zora« zasaja oljčni nasad v špalirju. Mlade oljke, ki hitro rastejo, sade v vrste, ob straneh pa so zavarovane pred vetrom z drugimi nasadi. Sade jih tako, da se lahko poslužujejo agrotehniških ukrepov, da jih lahko okopavajo, gnoje, namakajo in obrezujejo. M. B.

Uveljavljanje agrotehničnih ukrepov v celjski občini

Z jesensko setvijo pšenice so v celjski občini začeli izvajati odlok o minimalnih agrotehničnih ukrepih, katerega je ljudski odbor sprejel minuli mesec. Ta odlok ter odlok o podobnih agrotehničnih ukrepih v travništvu so v zadnjih sicer nadrobno obravnavali, delno pa potrebne ukrepe še individualno pojasnjujejo. V glavnem kmetije nimajo ugovorov. Seveda je čisti laže v zadrugah, kjer so že doslej kmetije mnogo storili za povečanje kmetijske proizvodnje. Precej pa so si kmetije edini v misli, da so cene umetnih gnojil razmeroma visoke v primeru s cenami kmetijskih pridelkov. Dvomijo, da bo povečana proizvodnja povsod krila povečane proizvodne stroške. Gmotno slabo stoječim kmetom bo nakup umetnih gnojil delal resne preglavice. Tako se tudi ogibajo traktorske strojne setve.

Na področju petih kmetijskih zadrug v celjski občini so doslej setev pšenice izvedli v minimalnem obsegu, vsega približno 15 hektarov. Zapolnjenost je nastala zaradi poznega izkopa krompirja in pozne dozorelosti hibridne koruze. V zadrugah razpolagajo z zadostnimi količinami umetnih gnojil in semena. Kmetje z območja celjske KZ ter KZ Ljubecna so na primer za svojo površino kupili že precej več umetnih gnojil kot je določeno z odlokom o agrominimumu. Mnogo slabše je v območju KZ Strmec, kjer je za druga doslej prodala le 500 kg

vse komune,« je dejal inž. Ivo Pust, predsednik Društva inženirjev in tehnikov v Kočevju, kako si zamašila delovanje društva.

«Kakšno pa je bilo vaše do- sedanje delo?»

«Glede na to, da smo društvo ustanovili šele 6. oktobra, nismo storili veliko. Organizirali smo predavanje o rudarstvu v Jugoslaviji, pripravljamo pa predavanje o kemičnih tvari v Kočevju. Napravili smo program za Mesec teh- nike...»

In ravno ta program je pri- tegnil mojo pozornost. «Pri- pravljate razstavo...?»

«Razstava že je, me je pre- kinil inž. Pust in me povabil, naj si jo ogledam. »Zdaj je od- prta razstava rudarstva in ke- mijske, prihodnji teden pa bo- mo odprli razstavo gradbeni- štva in obrti.«

«Torej kar dve razstavi v Mesecu tehnike?»

«Se več, štiri razstave pri- pravljamo. Mimo že omenje- nih dveh smo imeli v prvem tednu Meseca tehnike razstavo kmetijstva in gozdarstva, kot

zadnja pa je na programu raz- stava elektrokovinske in gra- fične industrije.»

Na razstavi rudarstva in ke- mijske je vzbujal mimo raznih kemijskih instrumentov in fo- tografij iz dela rudarjev po- sebno pozornost velik relief ko- čevskega rudnika rjavoga pre- moga. Na njem je lepo viden dnevni kot z vsemi napravami. «Ta relief so delali naši člani deset dni», je dejal inž. Pust. «Po končani razstavi ga bomo prenesli v novi Rudar- ski dom.»

«In kakšne načrte imate po- tem, ko boste razstave zaklju- čili?»

«Utrditi moramo strokovne področnike, predvsem kmetijs- ko, gozdarsko, rudarsko in gradbeno. Nanovo pa bomo ustanovili prometno, elektro- tehnično, strojniško, tekstilno in kemijsko področje.»

«Kako si zamišljate vaše so- delovanje pri tehnični vzgoji državljanov?»

«O tem vprašanju smo že razpravljali; med drugim smo govorili tudi s prosvetnimi de- lavci o tehničnem potku. Ne- kaj naših članov je že izra-

Ali poznate svoje pravice in dolžnosti

Delovni invalidi, ki so upravičeni do olajšav pri uvozu osebnih avtomobilov in motornih koles

Ker nas številni delovni invalidi sprašujejo, ali so upravičeni do oprostitev carine pri uvozu osebnih avtomobilov in motornih koles, pojasnjujemo naslednje.

Po odredbi o invalidih, ki so upravičeni do olajšav pri uvozu osebnih avtomobilov in motornih koles (Ur. l. FLRJ št. 11/59) so upravičeni do olajšav iz 2. odst. 8. čl. uredbе o uvozu osebnih avtomobilov in motornih koles (Ur. l. FLRJ št. 52/58 — oprostitev carine) in iz 2. čl. 1. člena uredbе o spremembah in dopolnitvah tarifne prometne- ga davka (Ur. l. FLRJ št. 1/59 — oprostitev prometnega dav- ka) tiste delovni invalidi: I. de- lovni invalidi II. in III. katego-rije invalidnosti s pravico do poklicne rehabilitacije in zapo-

slitve po zakonu o invalidskem zavarovanju, ki jim je zaradi invalidnosti ali telesne okvare potreben prevoz, 2. delovni invalidi I., II. in III. kategorije invalidnosti, pri katerih je po- dana kakšna telesna okvara iz seznama telesnih okvar v smislu 27. in 28. čl. zakona o inva- lidskem zavarovanju (ta seznam je bil objavljen v Uradnem li- stu FLRJ št. 49/58), ki so nave- dene: v razdelku I. pod a) 1. in 2. v razdelku II., v razdelku III. pod b) 7. in 8. in v raz- delkih IV., V., VI., VII. in VIII., če gre za telesno okvaro, večjo kot 50% in 3. delovni invalidi I. ka- tegorije invalidnosti, če imajo po predpisih o socialnem zava- rovanju pravico do ortopedske- ga vozilca ali pravico do do- datka za pomoč in postrežbo.

Od krčmarjev do hotelirjev je vijugava pot

Staro izročilo govori: gremo v Gorice, tam je vino doma. So še ljudje, ki verjeto, da je tam, kjer je doma vino, polna miza gibanic, klobas, pišk in vsega, kar se potegne iz zase- ka. Ampak — marsikje je to izročilo odpovedalo. Tujski turistični promet je v teh krajih vsak dan večji. In kaj- pak, tudi Mariborčanji si poča- si želijo sprehodov po dolini- cah, k zidancem, v Gorice. Zakaj že zdaj ne gredo tja in kako je sploh s krčmarstvom v deželi, kjer klopotce klo- potci in stokajo stiskalnice, ki cedijo v sode novino?

«PRI NAS JE DŽUNGLA»

Zapeljali smo se v Jurij ob Pesnici. Sofer pripoveduje in kaže s prstom, da je bila več- sih krčma v tej in v oni hiši. Tokrat ni nikjer napisal. Sled- njic nam nekdo pokaže hišo, ki nekako že od zunaj diši po- vino. Vstopimo. Nismo se zmo- gli. Dve sobi sta še kar

lično urejeni. Malce hladno je v njih in prazno. Posedemo in čakamo. Star možček pri- de. Morda mu ni všeč, da smo prišli, ali pa je v zadregi. Po- govor je kratak. Za pod zob nimajo nič. Pijače nobene. Pač, vinski most... Naročimo pol litra. In malce se spre- menimo v inozemce in dva med namj naročata v tujem jeziku. Toda to možička ne- gane. Njč, nimajo nič. Krčma je takorekoč brez vladarja. Urejena je, ampak pravda, ali naj bo zasebna ali »držav- na« — se ni zaključena.

Niže na cestj spet kaže so- fer drugo hišo. »Tule je bila še pred kratkim gostilna,« se pridru- je. Vrata pa so ven- dar trdno zaklenjena. Na drugi strani ceste, na nji- vi, stoji na lestvi mož in žena mu podaja koruzo. «Kako, ali pri- vasi ni več gostilne?»

«Ne,« odgovarja mož. «V Ju- riju nimamo nobene krčme več. Tu smo zdaj v džungli.»

zilo pripravljenost, da bi po- učevali tehnične predmete na šoli. Omeniti je treba pred- vsem elektrotehniko, ki sami želijo usposobiti čimveč držav- ljanov, da bi znali upravljati z električnimi aparati v go- spodinjstvu.»

Društvo inženirjev in tehni- kov v Kočevju pripravlja zdaj strokovno posvetovanje o grad- nji stanovanj in razpravo o peletnem naftu. Predvsem pa nameravajo postaviti na noge Ljudsko tehniko, ki zdaj v Ko- čevju komaj živi. Kot vse kaže, bo postalo Društvo in- ženirjev in tehnikov v Kočevju aktiven činitelj pri širjenju tehnične misli med državlja- ni, posebno še, če se bodo uresni- čile želje predsednika inž. Pu- sta, ko je dejal, naj se inže- nirji in tehnik izmotajo iz ozke zaprtosti v svojo stroko. Program in dosedanje delo društva pa kažejo, da te želje niso brez vsake podlage.

N. Isajevič

Različne cene obrtniških storitev v naših mestih

Med vsemi šestimi republi- škimi središči ni edino v Sara- jevu nobena izmed obrtniških storitev najdražja, niti najce- nejša. V središču Bosne in Hercegovine se obrtniki držijo zlate sredine, vendar pa so ce- ne nekoliko bližje maksimal- nim kot minimalnim. V Zagre- bu so najdražje štiri od sed- mih vrst uslug, dočim so v Skopju cene štirih vrst uslug od sedmih najcenejše. Tako velja n. pr. delo moške obleke v Zagrebu povprečno 7604 din, v Skopju pa 5200 din. Striže- nje velja v Zagrebu 83 din, v Skopju 60, britje v Zagrebu 55 din, v Titogradu pa 42 din, podplatenje čevljev v Zagrebu 1042 din, v Skopju pa 718 din.

Pisma uredništvu

Zgledna požrtvovalnost

Zaradi dolgotrajne boleznj sem moral že večkrat iskati zdravniško pomoč v raznih zdravstvenih ustanovah in bolnišnicah. Tako sem lahko videl in doživel mnogo primerov, ki ugodno ali neugodno vplivajo na zdravstveno stanje bolnika. Pri tem mislim seveda na naj- važnejše — na skrb za človeka.

Zadnje dni septembra so me napotili na otolohsko kliniko 3. E. odd. v ljubljansko bolni- šnico.

Človek v novem okolju naj- prej opazuje vse, kar se dogaja v njegovi bližini, posebno pa bolnik, ki pričakuje pomoč z edino željo, da bi čimprej okre- val.

V bolniški sobi sem videl manj in huje bolne ljudi, ner- vovne in potrpežljive. Opazoval sem bolničarko Franco, ki je požrtvovalno in z ljubeznijo stregla bolnikom, zlasti huje bolnim, in imela vedno za vsa- kega prijazno in tolažilno be- sedo, kar bolniku veliko pome- ni. Že prvi dan sem ugotovil, da take bolničarke še nisem videl. «Ali je vedno taka?» sem vprašal. Vsi bolniki v sobi 4 so mi potrdili in rekli, da sem prav presodil. Povedali so mi,

Nekaj prireditvev v mesecu tehnike

OKRAJ CELJE:
4. novembra:
Ob 8. uri Zavod za tehnično izobraževanje, Ljubljana. Pred- vaje »Razstava«, s predvajanjem filma, Tehnična srednja šola, Celje.

4. novembra:
Ob 16. uri — Predavanje »Avtomatizacija«, s predvajanjem filma, bivša dvorana kina »Dome«, Občinski odbor LT, Zalec.

OKRAJ LJUBLJANA:
4. novembra:
Ob 10. uri — Glavni odbor LT — Komisija za industrijo: Posve- tovanje »O nalogah Ljudske teh- nike v elektrogospodarstvu«. Klub poslancev LRS, Ljubljana, Puhar- jeva 7.
Društvo za varilno tehniko LRS — Zavod za varjenje LRS.

4. novembra:
Seminar za zaščito in varnost, Ljubljana, Ptvska 11.
Slovensko kemijsko društvo.
4. novembra:
— Strokovna ekskurzija v ve- leenje in Soklarj (Rudnik lignita in Termoelektrarna).

OKRAJ MARIBOR:

4. novembra:
Ob 19. uri — Društvo gradbenih IT, Maribor.
— Predavanje »Izgradnja cest v Ameriki«, ing. Franc Kranjc, Dom inženirjev in tehnikov, Ma- ribor.

4. novembra:
Društvo strojnih IT, Maribor:
— Ogled tovarne železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor.
Društvo IT gozdarstva in lesne industrije, Maribor.

4. novembra:
Ob 9. uri — Javno predavanje »O mehanizaciji v gozdarstvu in lesni industriji«, Maribor, Asker- čeva šola, Društvo kmetijskih IT, Maribor.

4. novembra:
Ob 16. uri — Predavanje »Raz- voj in perspektiva tovarne duš- ka«, Rušec, ing. Vojko Ozim, 34 Ruš, Dom inženirjev in tehnikov, Maribor.

4. novembra:
Društvo rudarskih, metalurških in geoloških IT, podružnica Me- dica:
— Predavanje »Poročilo o geo- detskem kongresu v Londonu, Jože Prstnerker.

— Poročilo o ekskurziji v Gr- čijo, Rudi Vrčkovnik.

OKRAJ NOVO MESTO:
Občinsko društvo IT, Novo me- sto:
4. novembra:
Ob 16. uri — Predavanje »Raz- voj lesne industrije v dolenskem gozdno-gospodarskem področju«, ing. Mirko Petar, Novo mesto, Sindikalni dom.

MAKS SEBILJA
inv. upokojenec
Mostec 50, p. Dobova

KAJ PRAVILO O NJEJ FOTOREPORTERJE

Sofer požene motor, da bi zlezli čimprej iz nje. Vsena- okrog vinogradi in v Goricah vriskajo obiralci. Toda gostil- ne ni.

OD KRZIŠČA DO KUNČOTE

V Zgornji Kungoti poskusa- mo spet v dveh jezikih. Tu imajo gostilno. Celo prenovili so jo. Pijače imajo na sode. Kaj pa — ali bi se dalo dobiti kaj za pod zob? «Tonlega nič,« pravi uslužni upravnik. «Lahko dobite salamo in ribe v konzervah. Nimamo še urejene kuhinje.» Naročimo in šli- mo v kuhinjo. Velike kuhinje res še nimajo, toč — mi smo sa- mo štirje, ki preskušamo, kaj bi se dogodilo gostom, ki bi zablodili semkaj. Ostali bi pri- pijači in konzervah iz trgovine. Upravnik ne bo kurlil v svojem sedanjem štedilniku. Mi pa smo zelo drzni in hoče- mo piščanca. Nak, tukaj ni nič

z njim. Sicer pa, iskali smo ga samo zaradi odgovora — in ta- ko jo lahko mahnejo dalje.

Pri »Sifoltu« v Spodnji Kun- goti smo v zadregi. Vse nam spodleti. Gospodinja, ki streže številnim gostom (pred hišo je dober ducat avtomobilov) je skoraj zalutana, ko si premi- slimo in odklonimo piščanca, ki bi ga »res dobro pripravili«. Imajo vse. Posebno pa posluh, kaj je treba imeti. Za dobro voljo se oddežamo z vinom in ugotovimo: to je gostilna, ki je edina v vsej Zgornji Pesni- ški dolini svetilnik, ki kaže pot žejnim, lačnim in takim, ki iščejo na izletu dobro voljo. Poslovimo se z upanjem, da se tudi okrog Zgornje Kungote in Jurija kmalu predramijo.

Sicer pa — poti so držale še v druge smeri in nameni so bili različni. Predajam besedo motoriziranemu prijatelju Ko- su! Njegova pot je držala po veliki cesti do območnega blo- ka v Sentilju. D. Vresnik

OB ROBU
DOGODKOV

Odgovornost italijanske vlade

Te dni se je pripetil onstran jugoslovansko-italijanske meje izrazito izjaven dogodek. Med Tržičem in Ronkami so odkrili spomenik osvajanju Reke in slavili začetek fašističnega avanturizma, ki je rodil toliko gorja tako našemu kot italijanskemu ljudstvu. Toda organizatorji so bolj kakor žalostni in neslavni konec d'Annunzijevega v duhujevega avanturizma, ki je rodil toliko gorja tako našemu kot italijanskemu ljudstvu. Toda organizatorji so bolj kakor žalostni in neslavni konec d'Annunzijevega v duhujevega avanturizma, ki je rodil toliko gorja tako našemu kot italijanskemu ljudstvu.

Daleč smo od tega, da bi bratovščini osivelih nostalgikov, ki se šopirijo s pavim perjem in obujajo prežvele spomine, pripisovali prevleki pomen. Jugoslovanski narodi so že izrekli svojo besedo in teh zgodovinskih dejstev ne bodo mogli spremeniti nobene želje in upanja bivših fašistov. Toda to, kar vzbuja pozornost, je prav dejstvo, da je shodov in demonstracij takih fašističnih bratovščin vedno več in da uživajo podporo tamkajšnjih oblasti. Komaj so utihnile izjave izjave tržaškega župana na nedavnem zboru dalmatinskih beguncov v Trstu, že se oglašajo župan sosednjega Tržiča, ki je v svojem govoru bolj irendentističen kot prireditelji sami. Ali naj ne bo mar zaskrbijoče prav dejstvo, da oblasti ne samo dovoljujejo fašistična izjavljanja proti Jugoslaviji, marveč njeni predstavniki tudi sodelujejo v njih in se povezujejo celo s tistimi silami, ki se še niso odrekle fašistične agresivne preteklosti?

V zadnjem času so te sile na tržaškem vedno bolj aktivne in izjave tako do slovenske manjšine kot do Jugoslavije. Tudi nedavne študentske demonstracije v zvezi z Južno Tirolsko so fašistični organizatorji izkoristili proti naši državi. V tistih dneh je bilo v Trstu razširjenosti dosti letakov, ki so ščurkali proti slovenski manjšini ter žalili Jugoslavijo in njene voditelje. Tamkajšnje oblasti niso posredovale v nobenem primeru, čeprav so po londonskem sporazumu dolžne

preprečevati razpihanje narodnostne mržnje.

Neposredno podporo najvišjih oblasti na Tržaškem fašističnim in vsem šovinističnim silam pa je bila prepoved slovenskega zborovanja v središču Trsta.

Bilanca teh dogodkov ne gre v prid dobrih soseskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Dosedanja izkušnja so namreč pokazale, da se odnosi med obema državama lahko pozitivno razvijajo le v ozračju medsebojnega spoštovanja in izpolnjevanja sprejetih obveznosti. Podpiranje irendentističnih in fašističnih sil, ki so si za svojo tarčo izbrale najprej Jugoslavijo, pomeni zato danes odredki se dosedanjim rezultatom jugoslovansko-italijanskih odnosov in pripravljati pot novim fašističnim avanturam.

Podoba je, da se tega mnogo bolj kot najodgovornejši krogi v Italiji zavedajo mnogi ugledni javni in kulturni delavci iz Trsta, Gorice in Vidma, ki so v posebni resoluciji označili odkritje spomenika osvajanju Reke kot povičevanje dejanja, ki je rodilo »strašne posledice tako v notranjem življenju italijanskega naroda kot v njegovih odnosih z ostalimi narodi«.

Ce je zunanji minister Segni v svoji nedavni izjavi, da se bo rimska vlada še nadalje zavzemala za razvijanje prijateljskih odnosov z Jugoslavijo, imel pred očmi zares iskren odnos do naše države, je potrebno, da njegove besede najdejo svojo potrditev tudi v praksi. Vendar je neizpodbitno, da je rimska vlada v trenutku, ko je njen zunanji minister izjavljal, da so »odnosi z Jugoslavijo odlični in prijateljski« in da so taki odnosi »v interesu naše varnosti in napredka«, vedela za odkritje spomenika v Tržiču. Vedela je tudi, kdo so organizatorji in kakšni so njihovi cilji. Kljub temu ni preprečila te protijugoslovanske demonstracije, kar je nedvomno ohranilo irendentistične in fašistične organizatorje, ki so se jim pridružili predstavniki oblasti. Ali niso dogodki, kot so se razvijali v nedeljo v Tržiču, v odkritem nasprotju s slovenskimi izjavami italijanske vlade? Ali se je zato mogoče izogniti ugotovitvi, da je rimska vlada s svojim zadržanjem neposredno odgovorna za huda protijugoslovanska izjavljanja v Tržiču.

DELO ODBOROV GENERALNE SKUPŠČINE OZN

OZN mora podpreti aspiracije narodov nesamoupravnih ozemelj

Razprava o razorožitvi v političnem odboru se nadaljuje — Posebni politični odbor je začel razpravljati o organizacijskih problemih OZN

NEW YORK, 2. nov. (Tanjug). Skrbniški odbor je sinoči začel razpravo o poročilu odbora šestorice, ki je proučeval obveznosti članice OZN, da obveščajo OZN o položaju na nesamoupravnih ozemljih. Po 73. členu Ustanovne listine morajo upravljavci nesamoupravnih ozemelj poročati Generalni skupščini o gospodarskih, socialnih in prosvetnih pogojih na nesamoupravnih ozemljih. Edini državi, ki doslej nista hoteli poročati o položaju v kolonijah, sta bili Portugalska in Španija.

Predstavniki Jugoslavije v odboru Josip Djerdja se je strinjal s poveljnimi zaključki članov odbora šestorice ter je dejal, da je obveščanje Generalne skupščine mednarodna obveznost, ki se je nobena članica ne more rešiti z enostranskim dejanjem ali samovoljnim tolmačenjem pravil. V nadaljevanju svojega govora je jugoslovanski predstavnik dejal, da je postalo vprašanje likvidacije preživelih kolonialnih odnosov vprašanje prvo razrednega mednarodnega pomena in da mora prav organizacija OZN oblikovati in konkretizirati sodobne težnje, ki se danes vedno bolj pojavljajo na kolonialnih področjih.

»Zasužnjeni narodi Angole, Mozambika, tako imenovane Portugalske Gvineje, itd., so oropani osnovnih narodnih pravic in dostojanstva, vendar pa z upanjem in zaupanjem pričakujejo razumevanje in podporo OZN za svoje upravičene nacionalne aspiracije. Od te organizacije pričakujejo mnogo več kot samo potrditev nekaterih, pa čeprav se tako upravičenih in pravičnih načel.« Jugoslovanski delegat je še posebej podprl resolucijo o participaciji, ki jo je odbor sprejel pred nekaj dnevi in na osnovi katere jugoslovanska delegacija pričakuje, da se bodo dela organov OZN udeležili kvalificirani zastopniki portugalskih in španskih kolonij. Poleg tega je jugoslovanski delegat dejal, da bo Jugoslavija podprla vsako akcijo, katere namen bo čimprejšnjo in popolna osvoboditev vseh nesamoupravnih ozemelj.

Politični odbor Generalne skupščine pa je danes popoldne nadaljeval razpravo o razorožitvi. Odbor razpravlja o osmih načrtih resolucij, ki pozivajo Vzhod in Zahod, naj nadaljujeta pogajanja o tem

najvažnejšem svetovnem problemu. Na seznamu govornikov je še 38 delegatov. Opozivalci menijo, da bo vprašanje razorožitve še najmanj štirinajst dni na dnevnem redu političnega odbora. Včeraj je predstavnik Etiopije odboru predlagal, naj bi generalni sekretar OZN Hammarskjöld proučil možnosti za sklicanje posebne konference, na kateri bi sprejeli konvencijo o prepovedi nuklearnega orožja. O rezultatu svojih posvetovanj naj bi generalni sekretar poročal na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine.

V Posebnem političnem odboru Generalne skupščine pa se je včeraj nadaljevala razprava o spremembah v strukturi izvršnih organov OZN, predvsem pa Varnostnega sveta in Ekonomsko-socialnega sveta.

Predstavniki Kolumbije je podprl predlog, da bi oba organa OZN razširili, nigerijski delegat pa je zahteval, naj v delo Varnostnega sveta in Ekonomsko-socialnega sveta takoj vključijo tudi zastopnike Afrike. »Afrika želi efektivno zastopstvo v teh dveh svetih, in sicer danes, ne pa jutri«, je rekel nigerijski delegat.

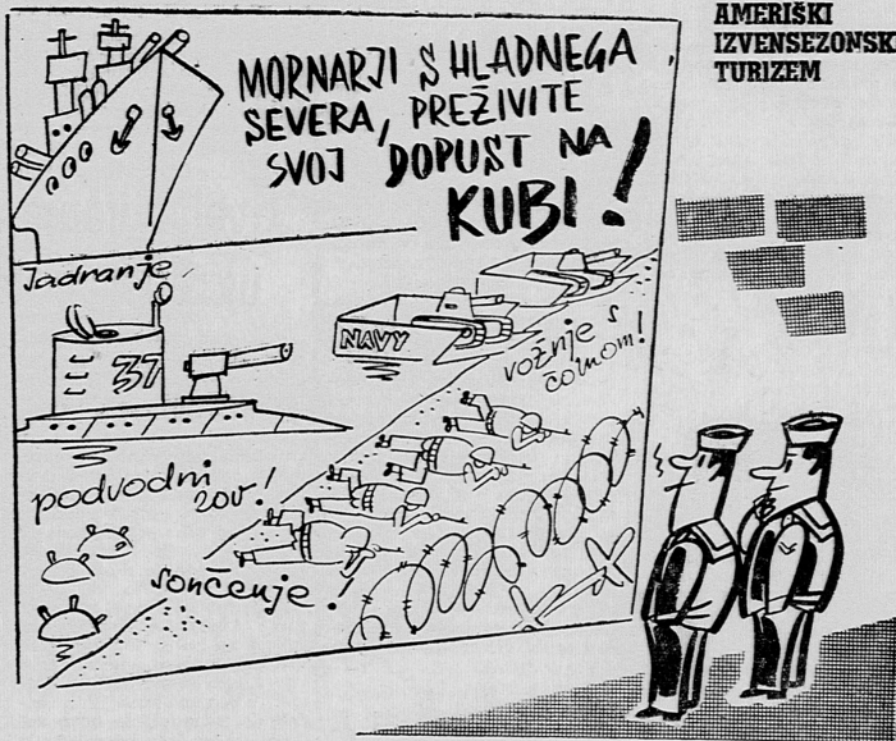
Razprava o povečanju števila članov Varnostnega sveta in ECOSOC se je začela včeraj, in sicer na osnovi lanske resolucije, da je treba na tem zasedanju ta problem proučiti. V primeru, da problema ne bi rešili, bo Generalna skupščina ustanovila odbor, ki bo proučil možnosti za sporazum o amandmaju Ustanovne listine.

Sovjetski zastopnik Soldatov je v včerajšnji razpravi zahteval večerjati celotne strukture OZN na osnovi paritete za zahodne države, socialistične države in nevtalne države. Zahteval je tudi reorganizaci-

jo sekretariata OZN, kakor tudi, da bi proučili, ali ne bi kazalo ukiniti položaja generalnega sekretarja.

Med včerajšnjo razpravo je predstavnik Jugoslavije Josip Djerdja dejal, da se strinja s tem, da je treba organizacijsko izpopolniti OZN, zlasti pa njene vodilne organe. Vendar je poudaril, da tu ne gre za neko tehnično-organizacijsko operacijo, niti za nekakšen mehaničen ali preprost ukrep. Dejaj-

je, da so vodilni organi OZN po svoji strukturi slika majhnega sveta iz leta 1945 in da je treba proučiti, kako bi OZN spremenili, da bi lahko izpolnjevala svoje naloge tudi danes. V zaključku svojega govora je Josip Djerdja dejal, da je Jugoslavija pripravljena podpreti vsako pobudo, ki bi prišla v prvi vrsti od tistih, ki so neposredno prizadeti, kar bi pripeljalo do zelenih rezultatov.

AMERIŠKI
IZVENSEZONSKI
TURIZEM

EISENHOWER O OPORIŠČU ZDA NA KUBI

„ZDA ne gredo iz Gvantaname,“
Organizacija ameriških držav hoče posredovati med Washingtonom in Havano — Indijski tisk kritizira ameriško politiko do Kube

WASHINGTON, 2. nov. (AFP). Predsednik Eisenhower je v izjavi za tisk dejal, da vlada ZDA ne namerava privoliti v to, da bi spremenili ali odpovedali sporazum s Kubo, po katerem imajo ZDA jurisdikcijo in kontrolo na področju Gvantaname. Eisenhower je dejal, da bo ameriška vlada ukrenila vse, kar se jim bo zdelo potrebno, za obrambo svojega oporišča na Kubi.

Eisenhower trdi v svoji izjavi, da »uporabljanje oporišča Gvantaname ne pomeni nobene nevarnosti za suverenost Kube, za mir in varnost kubanskega ljudstva ali za neodvisnost katerekoli ameriške države.«

Kakor poroča AP, bo generalni sekretar OAS (Organizacija ameriških držav) José Mora zahteval od Kube, naj sprejme posredovanje drugih ameriških držav v sporu z ZDA. To so sklenili na včerajšnjem sestanku odbora šestih držav, članice OAS, ki je bil ustanovljen na konferenci zunanjih ministrov te organizacije v San Joséju v Kostariki.

Odbor je proučil tudi noto ZDA Organizaciji ameriških držav, ki zahteva preiskavo zaradi »velikih dobav orožja vzhodnoevropskih držav Kubi«.

Gospodarski razgovori
med Bonnom
in Londonom

Bonn, 2. nov. (Reuters). Britanski in zahodnonemški gospodarski strokovnjaki so se danes v Bonnu začeli razgovorjati o odnosih med sedmimi državami, članicami EFTA, in šestimi državami, ki so članice Skupnega trga.

Ameriško-kubanski spor je zdaj pred OZN. Kuba je obtožila ZDA, da pripravljajo agresijo proti njej, in zahtevala, da o problemu razpravljajo na plenarni seji Generalne skupščine OZN. Generalna skupščina pa je sinoči sklenila, da bo o kubanski pritožbi razpravljala Politični odbor.

New Delhi, 2. nov. (Tanjug). Po mnenju večine vodilnih indijskih listov je za čedalje slabše odnose med ZDA in Kubo v glavnem odgovorno ameriško zunanje ministrstvo. »Hindustan Times« in »Hindustan Standard« očitata ZDA, ker so poslale 1400 mornarjev v oporišče na Kubi. Po mnenju »Hindustan Timesa« lahko ta ukrep ZDA še poveča popularnost Kube širom po Latinski Ameriki. List nadalje poudarja, da je prav tako izraz napake politike ZDA, da skušajo izolirati Castro prek Organizacije ameriških držav.

»Hindustan Standard« enako ugotavlja, da »zadene odgovornost za poslabšanje odnosov ameriško zunanje ministrstvo«. List piše, da ZDA nadalje podpirajo Batistov režim, čeprav je povsem jasno, da ta režim nima na Kubi nobene podpore. List poudarja, da je nesreča za latinsko-ameriške države, ker je njihova politika preveč pod vplivom politike ZDA.

Proces proti
„januarskim“ upornikom
iz Alžira

Pariz, 2. nov. (Tanjug) — Pred stalnim vojaškim sodiščem pariške oblasti se bo jutri začela obravnava proti Pierreu Lagallardu, enemu izmed voditeljev januarskega upora alžirskih ekstremistov. Skupaj z Lagallardom so sedlo na zatočno klop še 15 ljudi. Joseph Ortiz, drugi uporniški voditelj, je na begu, kot še trije otročenci.

Protesti zaradi
aretacije Mintoffa

Valletta, 2. nov. (Reuters). Velika množica prebivalcev Vallette, glavnega mesta Malte, je danes protestirala proti temu, da sodijo voditelju Laburistične stranke Malte Mintoffu, ki je obtožen, ker je v javnih govorih zahteval ukinitve britanskega pomorskega oporišča na Malti. Med današnjim obravnavo je prišlo do spopada med policijo in množico ljudi, ki je protestirala pred sodiščem.

AMERIŠKE ATOMSKÉ PODMORNICE DOBILE OPORIŠČE NA ŠKOTSKEM

London in Washington različno
tolmačita pogodbo o oporišču

Macmillan zagotavlja, da podmornice ne bodo uporabljene brez posvetovanja z britansko vlado, Washington pa samo dopušča možnost za to — Britanski tisk opozarja na nevarnost, ki jo bodo pomenile ameriške atomske podmornice — Resolucija laburistov

LONDON, 2. nov. (Tanjug). Washington davi ni hotel potrditi včerajšnje izjave ministrskega predstavnika Macmillana, da raket »Polaris«, s katerimi bodo opremljene ameriške atomske podmornice, ki bodo imele oporišče na Škotskem, ne bodo uporabili brez poprejšnjih ameriško-britanskih posvetovanj. To je v britanski prestolnici povzročilo hudo zmedo.

Ministrski predsednik Macmillan je včeraj obvestil Spodnji dom, da je bil sklenjen britansko-ameriški sporazum, na podlagi katerega bodo v škotski lukj Holy Loch imele oporišče ameriške atomske podmornice, oborožene z atomskimi raketami »Polaris«. Macmillan je izjavil: »Kjerkoli bi bile te podmornice, ne bo o uporabi raket sprejet noben sklep brez poprejšnjih čimbolj temeljitih posvetovanj med Veliko Britanijo in ZDA.«

Kakor poročajo londonski listi, pa predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva davi ni potrdil Macmillanove razlage sporazuma in je poudaril, da so posvetovanja sicer predvidena in zaželena, da pa ni moč vnaprej vedeti, ali bo v nujnih primerih dovolj časa za posvetovanja.

Sklenitev sporazuma med Veliko Britanijo in ZDA so na Škotskem sprejeli z velikim nezadovoljstvom. Mestni sindikalni svet v Glasgowu je za nocoj napovedal poseben sestank, na katerem bodo razpravljali o akcijah, ki jih bodo začeli sindikati v znamenje protesta.

Po mnenju »Daily Maila« bo davišnje sporočilo Washingtona neizbežno prillilo olja na ogenj in dalo nasprotnikom ameriško-britanskega sporazuma nove močne argumente.

Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva danes ni hotel ničesar povedati o razlikah med Londonom in Washingtonom, kar zadeva tolmačenje sporazuma o oporišču za ameriške podmornice na Škotskem. Dejaj je sama, da

»nima kaj pripomniti k včerajšnji izjavi premiera Macmillana«.

Laburisti pripravljajo amandma h govoru kraljice Elizabete, v katerem se bodo izrekli proti sporazumu, da bodo imele ameriške podmornice, opremljene z raketami »Polaris«, oporišča na Škotskem, nadalje bodo zahtevali ukinitve ameriških oporišč v Veliki Britaniji sploh in kritizirali visoke izdatke britanske vlade za obrambo.

Konzervativni list »Daily Mail« je danes objavil komentar, v katerem izraža nezadovoljstvo z načrtom, po katerem naj bi ameriške podmornice dobile oporišča na Škotskem. List piše, da je malo tisti, ki bodo pozdravili v februarju prihodnje leto prvo ameriško podmornico v Holy Lochu.

»Daily Sketch« piše, da je v tem, da bo Velika Britanija postala oporišče za ameriške podmornice, samo pol težave. »Lahko si zamislimo incidente s podmornicami, opremljenimi s »Polarisom«, glede na katere bo nedavna afera z letalom »U-2« videti kot otroška igra.« List zahteva, da objavijo, kako bo britanska vlada lahko preprečila, da bi te podmornice sodelovale na vajah, ki bi se lahko Ameriki zdele nayne. Sovjetski zvezi pa provokatorske.

Neodvisni »Times« prav tako sodi, da bi Američani »lahko prišli v skušnjava, da bi svoje podmornice v času nenečnosti uporabliali v provokatorske namene«.

Na Škotskem je prav tako

prišlo do prvih protestov, čeprav je britanska vlada začela kampanjo z namenom, da bi proteste preprečila. Oblastni sindikalni svet v Glasgowu je sprejel vso odstopitvi oporišča za ameriške podmornice z velikim vznemirjenjem. Sekretar sveta in blagajnik glas-

gowske občine Johnston je izjavil, da bodo morda organizirali protestni pohod po zgledu aldermastonškega. Johnston je dejal: »Ne stori nič bi pomenilo, skriti glavo v pesek. V sindikalnem gibanju je čutili hudo zaskrbljenost zaradi odstopitve oporišča.«

POGAJANJA O ZGRADITVI
HIĐROELEKTRARNE
OB REKI VOLTI

Akra, 2. nov. (AP) V Akri poteka pogajanja med zastopniki ganske vlade in 22 tujih družb o zgraditvi hitroelektrarne in industrijskega sistema ob reki Volti. Samo zgraditev hidroelektrarne bo veljala 182 milijonov dolarjev. Polovico te vsote bo dala Gana, ostanek pa bodo posodile Mednarodna banka, Velika Britanija in ZDA. Jez na reki Volti bodo gradili pet let in pol. Jezero, ki ga bodo zgradili tega jezga ustvarili, se bo razširjalo na površini, na kateri živi sedaj nad 60.000 prebivalcev, ki jih bodo morali preseliti.

JUŽNA KOREJA

ZAHTeva PO ZDRUŽITVI
KOREJE

Seul, 2. nov. (Reuters) Približno 300 študentov seuleske univerze je imelo včeraj zborovanje, na katerem so sprejeli resolucijo o potrebi po popolni združitvi Koreje. Študenti so pozvali južnokorejskega ministrskega predsednika Canga, naj obišče ZDA in

Sovjetsko zvezo, da bi z zastopniki teh dveh dežel razpravljali o združitvi Koreje.

INDONEZIJA

PODRŽAVLJENJE PETRO-
LEJSKIH VRELECEV

Džakarta, 2. nov. (Tanjug) Indonezijska vlada je včeraj objavila, da bodo lahko črpala nafto in plin v Indoneziji v prihodnje samo državna podjetja. V prehodni dobi bodo koncesije za črpanje, dane družbam, ki niso last države, veljale nadalje, toda za zelo omejeno dobo. To dobo bo vlada določila s posebno odredbo.

Vladnih in gospodarskih krogih v Džakarti presojajo ta ukrep kot enega izmed najvažnejših v zadnjem času. Ob tej priliki poudarjajo, da ima petrolejska industrija izredno važno vlogo v gospodarskem življenju dežele, ker zagotavlja največji del tujih plačilnih sredstev. Indonezijske rezerve petroleja so največje na Daljnem vzhodu in jih cenijo na približno 2,5 milijarde barelov. Sedanja letna proizvodnja je približno 15 milijonov ton, medtem ko je bila največja proizvodnja pred vojno 8 milijonov ton. Petrolej črpa šteli družbe. V treh družbah sodeluje

indonezijski kapital, v dveh ameriški, v eni pa nizozemsko-britanski.

JAPONSKA

DEMONSTRANTI PROTI
EISENHOWERJEVI
OBISKU PRED SODIŠČEM

Tokio, 2. nov. (AP) V Tokiu se bo 12. novembra začela sodna razprava proti 20 obtožencem, ki so demonstrirali proti obisku ameriškega predsednika Eisenhowerja na Japonskem. Obtožence so aretirali 10. junija med hudimi demonstracijami proti tiskovnemu zastopniku Bele hiše Hagertyju, ki je takrat prisel v Tokio, da bi se dogovoril o programu obiska predsednika Eisenhowerja. Tega dne so demonstranti napadli avtomobil, v katerem sta bila Hagerty in ameriški veleposlanik v Tokiu Mac Arthur.

ZSSR

NEMSKA IZNAJDBA —
NIC NOVEGA

Moskva, 2. nov. (Tanjug) Način pridobivanja urana 235, ki so ga iznašali zahodnonemški znanstveniki, ni nič novega niti ni cenejši, je izjavil sovjetski znanstvenik in predsednik sovjetske komisije za miro-

ljubno izkoriščanje atomske energije V. Emeljanov. Način izločanja uranovega izotopa s pomočjo centrifuge je dobro znan vsem strokovnjakom, poudarja profesor Emeljanov v včerajšnji »Pravdi«. Po njegovem mnenju ima »odkritje« zahodnonemških znanstvenikov v tem trenutku namen, pridobiti ZDA, da bi Zahodno Nemčijo oskrbovale z nuklearnim orožjem, in pripraviti za to javno mnenje. Smisel objave tega odkritja je naslednji: Zakaj ne oskrbujete Zahodne Nemčije z ameriškim nuklearnim orožjem, ko so v Zahodni Nemčiji iznašli cenejši način za pridobivanje glavnih snovi za izdelavo atomskega orožja in ko lahko bonnska vlada sama izdeluje nuklearne bombe?

VELIKA BRITANIJA

NOVE POPLAVE

London, 2. nov. (Reuters) Močno deževje je povzročilo včeraj nove poplave v mnogih pokrajinah južne in vzhodne Anglije. Več glavnih cest, ki peljejo k Londonu, je poplavljenih ali zasutih z zemeljskimi plazovi. Voda Temze še vedno narašča pri Windsorju, 48 km nizdol od Londona. Velike površine obdelovalne zemlje so poplavljene.

Avstrija:

Armada rentnikov čaka

OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

DUNAJ, oktobra

Avstrija je dežela rentnikov in upokojencev — to je običajna konstatacija vseh obiskovalcev te dežele. Posebno oboje največji mesti — Dunaj in Gráz — posreduje ta vtis na vsakem koraku. Na ulici, v tramvaju, pri javnih predavanjih in zborovanjih ter seveda na sprehajališčih je najti ob vsakem dnevnem času neverjetno veliko starih ljudi in štajersko glavno mesto imenuje ljudski glas »Pensionopolis«.

Statistične številke potrjujejo ta osnovni vtis. Od 7 milijonov prebivalcev je bilo 1. julija 1960 v Avstriji 1.005.249 rentnikov in upokojencev. Od teh je bilo 634.582 tako imenovanih neposrednih upokojencev, 239.468 je bilo vdov in vdovcev, ki dobivajo rente na osnovi socialnih dajatev umrlega zakonika druga, in 81.189 sirot. Največji inštitut za pokojnine je Pokojninski zavod za delavce s 472.903 upokojencev, sledi Pokojninski zavod za nameščence (v Avstriji obstaja med delavci in nameščenci razlika v socialnem statusu) s 161.731 upokojenci.

Najmanj polovica vseh pokojnin je nižja kot po oficijelnih cenah znanih eksistenčnih minimumov. Socialno ministrstvo je izračunalo, da bi vsak avstrijski državljani moral za službo približno 1300 šilingov; toliko potrebuje vsak človek za življenje. Toliko znaša tudi povprečna delavska plača. Dejanski eksistenčni minimum je približno 900 šilingov, to se pravi, s tem denarjem je mogoče živeti in se z muko prebiti skozi življenje. Kakšna je situacija glede pokojnin, postane takoj jasno sprico dejstva, da dobi 280.000 upokojencev Pokojninski zavod za delavce manj kot 600 šilingov mesečne rente. Od teh je tretjina manjša od 400 šilingov. Nobena redkost niso rente v prvi 200 in manj šilingov. Pri tem niso vštete nameščenske rente in rente manjših pokojninskih zavodov. V večini primerov gre za avtomatična, nepravična preračunavanja socialnih prispevkov izpred vojne. Na osnovi teh preračunavanj dobivajo upokojenci v mnogih primerih rente, ki bi bile primerne v predvojni denarni veljavi, ko je bil šiling šestkrat močnejši.

Sprico vsega tega je razumljivo, da je bilo vprašanje rent in pokojnin eno izmed najbolj perečih vprašanj povojne avstrijske notranje politike. Iz leta v leto je koalicijska vlada obljubljala reformo tega vprašanja. Dosele jo bila vsa prizadevanja v tej smeri brezuspešna zaradi odklonilnega stališča konservativne ljudske stranke, ki ji je šlo predvsem za nagel razvoj privatnega gospodarstva in se za socialno stanje socialno najbolj zapostavljenih ni dosti brigala — češ, od gladi v Avstriji še nihče ni umrl. Se le leto, ko so se razmere v Ljudski stranki nekoliko spremenile, ko je delavsko-nameščensko krilo ljudske stranke pridobilo na moči in ko se je eksponent Zveze industrijskega delavstva finančnega ministra, dr. Ka-

dajalci tega odstotka sploh ne občutili, medtem ko bi se delavcem to poznalo. Socialistična stranka je končno pristala na zvišanje socialnih dajatev delavcev za četrto odstotka, a dalje ni šla. Tu so se pogajanja za proračun razbila in prišlo je do vladne krize.

Dva razreda, dve stranki, dve načeli, dva razloga. Predstavnik Ljudske stranke vede, da bi se v bistvu prav ničesar ne spremenilo glede gospodarske moči delodajalcev, če bi prišlo do zvišanja pokojnin z zvišanjem socialnih dajatev. Če bi pa pristali na finansiranje pokojninske reforme iz proračunskih sredstev, bi nujno moralo slediti zvišanje davkov. Ker so davki za delavce in nameščence že tako dovolj visoki in previsoki, je jasno, da bi morali denar vzeti tam, kjer je. Socialisti so navedli dolgo listo davkov in carin, ki bi jim naj zvišali in tako podprli tiste sloje, ki stoje v senci konjunkture. Niti ene postavke ni med njimi, ki ne bi zadevala interesov posredujočega razreda. Med prvimi je premoženjski davek, ki bi zvišal državne dohodke za okrog 200 milijonov šilingov. Zvišanje carin za gorilno olje in za avtomobile bi prav tako prineslo državi pomembne dohodke. Davek na imetje jurističnih oseb, ki ne plačujejo nekaterih davkov — kompliciran problem, ki zadeva predvsem nepremičnine katoliške cerkve — bi prav tako ne zadeli nižjih socialnih slojev in bi prinesel državi okrog 100 milijonov šilingov. In vrsto drugih manjših davčnih obremenitev si predstavljajo socialisti — med njimi bi na primer samo davek na šampanja prinesel državi blaginjo 6 milijonov šilingov letno.

S. Fras

Posredne in neposredne volitve v ZDA

Volivci in elektorji

Vrh dolgega in dragega volilnega boja za predsednika ZDA na splošnih volitvah pride takrat, ko gredo volivci na posled na volišča in volijo. Poleg predsednika in podpredsednika ZDA volijo ameriški volivci vsaka štiri leta vse poslanske predstavniške doma in tretjino senatorjev. Predstavniški dom in senat tvorita skupaj ameriški Kongres ali parlament. Nekaj ur potem, ko se volišča zapro, je v ZDA že znano, kdo je novi predsednik in kako sta obe stranki — demokratska in republikanska — zastopani v predstavnem domu in senatu.

Toda s tem formalno predsednik ZDA še ni izvoljen, zakaj predsednik voli tako imenovani kolegij elektorjev. Vsaka izmed 50 držav skliče sredi decembra ta kolegij elektorjev, katerih število je enako številu senatorjev in poslancev predstavniškega doma, kolikor jih pa izvolijo v določeni državi. Ker pa ima vsaka zvezna država ne glede na število prebivalstva pravico do dveh senatorjev v senatu, medtem

ko se število poslancev za predstavniški dom ravna po številu prebivalstva, so kolegi elektorjev v nekaterih državah večji kot v drugih. In prav ti elektorji se sestanejo v glavnih mestih posameznih zveznih držav in glasujejo za predsednika.

Formalno torej predsednika ZDA ne volijo neposredno, ampak posredno. Pri tem je treba poudariti, da gredo vsi elektorski glasovi v določeni državi

za tistega predsedniškega kandidata, ki je dobil v določeni državi največ glasov. Iz tega sledi dvojica: neki predsedniški kandidat je lahko v določeni zvezni državi zmagal samo z neznatno večino, a je kljub temu dobil vse elektorske glasove iz tiste države. Druga pomembna okoliščina pa je ta, da ni vseeno, v kateri zvezni državi je predsedniški kandidat zmagal. Samo dva podatka nazorno kaže, kolikšen je pomen »ključnih« držav za zmago na predsedniških volitvah. Če neki predsedniški kandidat zmagal v državi New York, mu gre 47 elektorskih glasov, ker ima ta država pač zaradi svojega prebivalstva premočno več glasov kot n. pr. Nevada (če vzamemo nasprotni skrajni primer), ki ima samo tri elektorske glasove. Zato ni

nič čudnega, če se oba predsedniška kandidata s celotnim strankarskim propagandnim aparatom trudita zmagati predvsem v takšnih »ključnih« državah, kot so New York, Pennsylvania, Illinois, Kalifornija, Ohio, Texas in drugih. Ker je sedaj v ZDA sto senatorjev in 437 poslancev Predstavnega doma, šteje celotni kolegij elektorjev 537 članov, in za izvolitev predsednika in podpredsednika ZDA je potrebna najmanjša večina 269 elektorskih glasov.

V ameriški zgodovini, posebej v zadnjih letih, se je pojavilo mnogo predlogov, da bi spremenili ali celo odpravili kolegij elektorjev. Toda noben nalet ni dobil dovolj podpore da bi Kongres spremenil ustavo. V sedanjem sistemu »blokovskega« glasovanja po zveznih državah se dogaja, da zmagoviti predsedniški kandidat včasih dobi skoraj vse elektorske glasove in ne samo najnižjo potrebno večino 269 glasov, čeprav je zmagal le z neznatno večino na predsedniških volitvah, ko so lahko glasovali vsi volivni upravičenci. Se več, zgodi se lahko — in se je že zgodilo — da je neki predsedniški kandidat dobil več elektorskih glasov, čeprav je dobil manj glasov na splošnih volitvah kot njegov glavni tekmeč.

Najbolj tehtni kritiki sedanjega sistema elektorjev trdijo, da so elektorji brez koristi in lahko celo postanejo nevarni, ker bi utegnili drugače glasovati, kakor jim velewa zmaga nekega kandidata v njihovi državi. To se je sicer v manjšem obsegu že zgodilo, toda večina političnih opazovalcev se strinja, da ni verjetno, da bi bili elektorji kdaj tako samovoljni, da bi s svojim samovoljnim glasovanjem v nacionalnem obsegu sprevergli odločitev večine ameriških volivcev.

P.

EPILOG K AFERI IZ BARLETTE

V Barletti se je prejšnji tedni končal proces, ki je razgibal vso Italijo. Sodišče je sodilo krivcem za tisto, kar so imenovali »katastrofa v Barletti«.

Septembra lani se je zrušila v Barletti štirinadstropna stavba in pokopala pod seboj vse stanovalec; mrtvih jih je bilo 58, skoraj nihče se ni rešil. Preiskava je ugotovila, da je prišlo do katastrofe, ker so stavbo gradili brez ustreznih temeljev, niti je niso tehnično pregledali, preden so se vanjo vselile stranke.

Sodišče je obsodilo: projektanta Francesca Lombardija na 15 let zapora; konstruktorja Scipiona Del Carmina na

18 let, investitorja Eligia Turidiana na 15 let in 8 mesecev; bivšega šefa tehničnega urada mestne občine, ki bi moral pregledati stavbo pred vselitvijo, pa se je sporazumel z lastnikom in graditelji, ing. Nicola Cafagno na 15 let in 6 mesecev. Ostali obtoženci, ki so bili vpleteni v afero, ki je povzročila smrt 58 ljudi, so bili obsodeni na manjše zaporne kazni.

Tajska sprejela sovjetsko pomoč

Bangkok, 2. nov. (AFP). Predstavnik tajske vlade je povedal, da je Tajska sprejela tehnično in znanstveno pomoč Sovjetske zveze.

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

Šovinistična intriga

OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

DUNAJ, 2. nov. (Po telefonu). Ob začetku jesenskega zasedanja koruške deželne skupščine v celovškem Landhausu so poslanci nemške nacionalistične »svobodnjaške« stranke (FPÖ) zahtevali takojšnjo debato o osnutku zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika na dvojezičnem ozemlju: Pozvali so deželnega glavarja Wedenigga, naj bi sestavili predstavniki vseh deželnih strank skupno stališče k osnutku tega zakona, ki bi naj potem veljalo kot stališče celotne dežele.

Očitno gre za ponoven poskus nacionalističnih krogov, da bi manjšinsko vprašanje »provincializirali«, to se pravi, da bi avstrijski zvezni vladi odvzeli pristojnost glede tega vprašanja. Kot je ugotovilo ustavno sodišče, sta za manjšino direktno odgovorna zvezna vlada in zvezni parlament in je torej treba njima prepustiti odločitve glede manjšinskih zakonov. Debatu v celovški skupščini bi nacionalističnim reakcionarnim krogom dala priložnost, da z njihovo zahtevo po predhodnem »ugotavljanju manjšine« izvrše pritisk na večinsko (socialistično) stranko in da postavijo nove zapreke na poti k sprejetju tega zakona, na katerega čaka

manjšina že odkar so podpisali državno pogodbo, torej več kot pet let. Slovenske organizacije so vsekakor proti predhodni debati v celovškem parlamentu in pričakujejo, da bo podkomisija zveznega parlamenta na Dunaju čimprej proučila spomenico, ki so jo predstavniki koruških Slovencev nedavno poslali na Dunaj in ki vsebuje pripombe k osnutku zakona o rabi slovenščine na uradih. Nadalje pričakujejo, da jih bo čimprej sprejel tudi avstrijski zunanji minister dr. Kreisky, ki je svoj čas obljubil, da se bo jeseni ponovno sestel s predstavniki koruških Slovencev in ki se je danes vrnil iz New Yorka. Slavko Fras

Zaostritev na trojni konferenci v Ženevi?

Ženeva, 2. nov. (AP). Na današnji seji trojne konference o prepovedi atomskih poskusov je ameriški delegat Charles Stelle ponovno vztrajal na tem, da mora sporazum o opustitvi atomskih poskusov za jamčiti uspešna mednarodna kontrola. Ponovil je, da o tem vprašanju ne more biti kompromisa.

Sovjetski delegat Carapkin, ki je predsedoval današnji seji, je obtožil ZDA, da si prizadevajo, da bi dosegli sporazum o prepovedi poskusov, ki jim bo omogočil vzlic prepovedi opravljanja podzemeljske poskuse. Dejal je tudi, da ponovno vztrajanje ZDA pri vprašanju kontrole pomeni korak nazaj od prejšnjih stališč.

Britanski delegat Michael Wright je poudaril, da je ZSSR že privolila v načelo

učinkovite kontrole in da britanska vlada ni spremenila svojega stališča v nobenem oziru.

Erlander o mednarodni napetosti

Stockholm, 2. nov. (Tanjug). Predsednik švedske vlade Erlander je danes v svojem govoru v parlamentu izjavil, da tiči vzrok sedanje napetosti na svetu v nasprotjih med vele-silami in da je napetost še povečala vrsta lokalnih konfliktov, ki bodo ogrozili svetovni mir. Če jih ne bodo omejili ali uredili po mirni poti, Erlander je izrazil solidarnost švedske ljudstva z novimi afriškimi državami.

Na koncu je poudaril, da bo Švedska po svojih možnostih še nadalje podpirala vse akcije OZN.

Protest italijanskih filmskih delavcev

Rim, 2. nov. (Tanjug). Zaradi čedalje ostreje cenzure domačih filmov je bil v Rimu sestanek Zveze filmskih producentov in Združenja filmskih umetnikov. Na sestanku so bili vsi znani italijanski filmski proizvajalci, režiserji, igralci, filmski kritik in številni predstavniki umetniških svetov in prestolnice in drugih italijanskih mest.

Neposredni povod za sestanek je bil, da so sodne oblasti v Milanu cenzurirale filma »Rocco in njegovi bratje« režiserja Luchina Viscontija in »Pustolovščina« režiserja Michelangela Antonionija. Na sestanku so sprejeli resolucijo, ki med drugim poudarja, da cenzura »omejuje svobodo izražanja, ki je priznana in potrjena z italijansko ustavo in postavlja italijansko filmsko industrijo v težaven in nezno-sen položaj gospodarske nego-

tovosti proizvodnje«. Na koncu so soglasno sklenili, da bo v četrtek popoldne enourna stavka solidarnosti vseh filmskih podjetij. Stavkali bodo režiserji, igralci in drugo filmsko in gledališko osebje.

Tihotapljenje nemških vojakov v Francijo

Nancy, 2. nov. (AP). Na ozemlje Francije so začeli danes prihajati pripadniki štirih bataljonov zahodnonemških čet. Te čete prevažajo deset vlakov v različnih smereh v taborišča v Sissonnu in Mourmelonu. Funkcionarji francoskih železnice nočejo povedati, po katerih progah vozijo ti vlaki, tako da ne bi prišlo do incidentov. Prebivalci nekaterih krajev ob progah so zagrozili, da bodo demonstrirali proti prihodu nemških vojakov.

Britanija pripravljena znižati carine

London, 2. nov. (AP). Britanski minister za trgovino Reginald Maudling je danes na banketu ameriške Trgovinske zbornice izjavil, da bo Velika Britanija ponudila znatno zmanjšanje carin, če bodo tudi druge države na splošno zmanjšale trgovinske pregrade. To bo Velika Britanija predlagala na konferenci GATT v Ženevi.

Maudling je rekel, da Velika Britanija upa, da bodo ZDA »smelo in progresivno znižale carine«.

Prodaja tobaka v Francijo

Beograd, 2. nov. Na sestanku sekcije za tobak zvezne zunanjnjetrgovinske zbornice so razpravljali o prodaji tobaka v Francijo in o raznih tekočih problemih.

S sporazumom je predvideno, da izvozimo v Francijo 4500 ton tobaka. Predstavniki francoskega kupca so ob bivanju v Jugoslaviji izbrali okoli 4000 ton tobaka, ki bi prišel v poštev za nakup. Francoski kupec bo prav tako dobil večer pregledanega in odbranega tobaka, da bodo predstavniki jugoslovanskega podjetja »Hercegovine« iz Mostarja, »Dunavskega kombinata« iz Novega Sada, »Makedonije« iz Kopja in »Centroproma« iz Beograda v začetku tega meseca odpovali na razgovore v Francijo.

Slovesnosti v Adis Abebi

Adis Abeba, 2. nov. (Reuter). V Adis Abebi je bila danes svečana proslava ob 30-letnici kronanja cesarja Haile Selasija.

V okviru proslave je imel cesar Haile Selasie govor v parlamentu. Dejal je, da bodo v Etiopiji v kratkem volitve in da bodo revidirali nekatere zakone. Prav tako se je zavzel za reformo šolskega sistema in za razvoj kmetijstva.

600 malajskih vojakov prispelo v Leopoldville

Leopoldville, 2. nov. (Reuter). V Leopoldville je danes prispelo 600 pripadnikov malajskih čet Cete so prispelo z zamudo, ker je več pogonov vlaka iztirilo 160 km od kongoške prestolnice. Žrtve ni bilo.

Malajske čete bodo ostale v Leopoldville tri tedne, potem pa jih bodo premestili v pokrajino Kasaji.

ZSSR:

Nov pojav v sovjetski vasi

MOSKVA, novembra. V vseh Sovjetske zveze je cela vrsta organizacij. Vprašanje kmetijske proizvodnje rešuje sedaj uprava ali splošna skupščina kolhoza, s trgovino se ukvarja potrošniška zadruga, ako pa je v vasi državno podjetje, imajo tudi sindikate. In končno imajo tudi vaški sovjet.

Zbor vseh prebivalcev vasi, poudarjajo te dni, ima posebno vlogo v življenju vasi. Praktično sodelovanje državljanov pri reševanju krajevnih problemov je novost, ki se sedaj pojavlja na vasi, piše list »Izvestija« in dodaja, da na teh vaških zbiorih ne razpravljajo samo o povsem praktičnih zadevah. Na njih nastopajo n. pr. rajonski voditelji tudi s političnimi referati.

Zal v mnogih pokrajinah in republikah na vaških zbiorih, kakor je rečeno v uvodniku omenjenega lista, ki jih sklicujejo od časa do časa, govorijo samo o prostovoljnih prispevkih za zadovoljevanje krajevnih kulturnih in gospodarskih potreb. To pomeni opuščanje velikih možnosti, zanemarjanje iniciativ množic, sodelovanja prebivalstva pri reševanju najvažnejših problemov vasi, je rečeno v omenjenem uvodniku.

Kot primer pokrajine, kjer so dobili vaški zbori novo vsebino in so postali redni pojav v življenju vasi, omenjajo kubiševsko pokrajino. V tej pokrajini je vas Ekaterinovka. Nekega zбора, ki je trajal šest ur, se je udeležilo izmed 4000 prebivalcev vasi 500 ljudi. Predsedniku ni bilo potrebno, kakor je rečeno, vzpodbujati razpravo in nagovarjati posameznike naj pridejo na govorniški oder.

Zbor je začel predsednik kolhoza Nikitin. Zbrali smo se

kimi ljudmi, kakršen je Anašin? Vodja ljudske družine Maljugin je menil, da je treba zadevo razčistiti. Tiste, ki bodo parazitsko živeli, je treba izseliti iz vasi, naj gredo kamor hočejo. Ljudska družina je prostovoljni pomožni organ za vzdrževanje reda.

Kolhoznik Kulagin je bil mnenja, da je najbolje udariti po žepu in takim ljudem obkrožno povečati davek. V vsakem primeru pa naj bo davek, ki bi ga morali plačati taki ljudje, večji kakor tisti, ki ga plačujejo drugi delovni ljudje.

Končali bomo s takimi šele, kadar bomo ustvarili resnega konkurenta, je dejal kolhoznik Darov. Poglejte si to mizo, to je navadna stvar, toda v vasi je ne moreš kupiti. Obratiti se moraš torej na take, da ti jo napravijo, in plačati trojno.

Pojavila so se torej vprašanja, kako organizirati graditev in popravilo hiš, izdelavo pohištva. Učitelj Trifonov je govoril o starših, ki so svojim otrokom slab vzgled, in je zahteval, naj se pokličejo na odgovornost Anastasja Lakončeva je nastopil proti pijančev. Vodja je sovražnik družine. Tu sede člani ljudske družine, celo rajonski javni tožilec, zakaj se ne bore proti pijančev in zakaj čakajo, da zakrivi človek prestopke, ne da bi mu prej preprečili?

Govorili so tudi o mnogih drugih problemih.

Zbor je na koncu sklenil naslednje:

1. Obsodil je kot nedostojno obnašanje Petrova, Anašina, Zajkova in drugih in zahteval od njih, naj začno v mesecu

dni delati v kolhozu ali podjetju.

2. Ustanovi se štab ljudske družine pri vsakem sovjetu.

3. Organizirajo se gradbeni brigada in zaprosi kredit.

4. Izdelajo se perspektivni načrt za graditev stanovanj, družbenega kopališča, pralnice in delavnice za popravila.

5. Vsak prebivalec vasi mora delati pri graditvi teh objektov 20 do 25 dni na leto v času treh let.

Tako je bilo v Ekaterinovki. Tako bi zbori dali dobre rezultate, poudarja omenjeni uvodnik lista »Izvestija«, je potrebno preorganizirati delo, glavno pa je ne se bati, da ne bi na zboru načelniki vprašanja, ki so največje življenjske pomena.

Rodoljub Bogojevič

Pogovori
o našem
novem
filmu

Veselica - srečanje s sodobno snovjo

Med stvaritve domače kinematografije se je uvrstil nov igrani film. Oblikovali so ga scenarist Beno Zupančič, režiser Jože Babič, scenograf ing. Niko Matul ter vrsta igralcev, med katerimi so v vodilnih in vidnejših vlogah nastopili Miha Baloh (kurir Aleš), Mira Sardočeva (Mara), Nika Juvan-Kalanova (Karolina), Janez Škof (sofer), Lojze Rozman (Miško) in drugi. Oblikovali so film, ki kot delo s sodobno problematiko začenja novo in že težko pričakovano poglavje v razvoju slovenskega filma. Na področje kritičnega obravnavanja sodobnih problemov je »Veselica« stopila odkrito in pegumno, izbrala je eno izmed najbolj perečih vprašanj, ob katerem je bolj ali manj prizadet domala sleherni gledalec. Zato je film sprejel veliko pričakovanje, zato je tudi vzbudil veliko mnenj, ki se v ožjih filmsko-estetskih ocenah sicer razhajajo, a so si edina v pozitivnem poudarjanju izbrane tematike. Prav zaradi tega se je ob »Veselici« običajno poročilo filmskega kritika umaknilo širšemu pogovoru o filmu, v katerem so povedali svoje mnenje nekateri naši vidni družbeni in kulturni delavci.

Branko Babič:

»Veselica« sem sprejel z dobrimi občutki predvsem zaradi njene tematike, katero smo že precej časa pogrešali in si je želeli. To je vseokoli pozitivna, aktualna problematika, ki je zanimiva v psihološkem pogledu, obenem pa zastavlja razčlenitev splošnega družbenega vprašanja, h kateremu je film družbeno kritično pristopil. Film, ki se je dotaknil pravih elementov, posledice vojne in družbenih prilik, nakazuje tudi rešitev. Glavni junak, kurir z občutkom manjvrednosti in zagrenjenosti, reši svoj osebni problem, v tem pa je nakazana tudi že družbena rešitev vprašanja, ki ni osamljen primer.

V filmskem pogledu »Veselica« se vedno boleva v dinamiki, čeprav vidim v Babičevi režiji določen napredek. Nekateri prizori so razveljavili in premalo navezani na osrednjo zgodbo. Naši ljudje bodo film v glavnem gotovo zelo dobro sprejeli, kajti njegova tematika je še vedno aktualna. Problematika »Veselice« zgodbe izpred desetih let, je na področju družbene kritike trajnejša: zajela je proces ustvarjanja socialističnih, humanističnih družbenih odnosov in mu dala pozitivno perspektivo: Alešev izolacijo je konec, zagrenjenost in osamljenost sta se umaknili aktivizaciji, vrnitvi na delo. Razrešitev problema je v tem jasno nakazana.

Nosilec glavne vloge je dobro izbran, lik Mara je interpretiran s preveč tragičnimi poudarki, simpatični so nastopi mlade strojepejske.

V »Veselici« pozitivne lastnosti prevladajo nad napakami. Zato novi slovenski film pozdravljam in si želim še več takih filmov s podobno problematiko in podobnim obravnavanjem, saj bomo videli v njih res sami sebe, z naših dobrih in slabih strani.

Filip Kalan:

Pri »Veselici« me prijetno preseneča že zamisel scenarija, saj je prenos novele v filmsko zgodbo še kar dobro uspel. Mimo tega je to eden naših redkih scenarijev, ki dosledno izoblikuje vsaj eno osebo — vodilno osebo vse zgodbe — ne da bi se po nepotrebnem izgubljal v epizodah. In še to: vendar enkrat film, ki obravnava sodobno problematiko. To so ljudje v okolici, ki jih poznamo, ne le ozek krog, tudi širša publika.

Filmska obdelava »Veselice« kaže nekatere pomanjkljivosti, ki bi se dale delno odpraviti že s spretno montažo. To sta predvsem predloga ekspozicija (sindikalna veselica) in retrospektivni prizori iz Aleševih zgodbe (partizanska bolnica). Ta retrospektiva, ki je tudi tehnično dovolj neizvirno posneta, je za gledalca povsem nepotrebna, saj so usodne Aleševе reakcije na povojno stvarnost razumljive tudi brez nje.

Temeljna, da ne rečem organska napaka vsega filma je srečni konec. Kurir Aleš raste pred našimi očmi iz malega človeka že malone v monumentalne razmere — ta happy end pa briše to dimenzijo in tudi o Aleševi usodi prav nič ne pove. Hkrati ta obrat znatno zmanjša družbeno kritično noto, ki je privlačna in tudi v pravi luči prikazana.

Nemara bodo nekateri ugovarjali, češ, »Veselica« je gniljivka. Mislim, da to ni res. Drži pa to, da dajejo filmu sentimentalni prizvok gniljivke pravi prizori, ki jih štejemo filmu v slabo — retrospektiva in srečni konec.

Med igralskimi stvaritvami bi rad opozoril na kurirja Aleša, saj je to zelo enotno zasnovan in uspešno oblikovan lik, k vsekoli priklopa gledalca. Na-

eploh so tudi druge moške figure, čeprav le epizodne, v primeri z ženskimi boljše zamišljene in izpeljane. Obe vodilni ženski vlogi sta obravnavani bolj ali manj šablonsko: to sta tipološka primera, ne pa ženska značaja.

Režija je dobro izoblikovala množične prizore, zlasti parizanski miting, delno celo sindikalno veselico (ki pa je slabo montirana, tako da še podaljšuje predlogo ekspozicijo). Med drugimi sekvencami so najboljše tiste, ki obravnavajo kurirja z drugimi osebami: prizori brez Aleša so zvečine medli. V celoti se vidi, da ima režiser oster opazovalni dar, ki je v bistvu bolj reportažno-realističen kakor poetičen — kar ponekod niha filmski izraz te zanimive realizacije.

Dr. Joža Vilfan:

Moje besede o »Veselici« ni so filmska ocena, rad bi navedel le nekaj misli, ki jih vzbujajo presojanje tega filma za družbeno-pedagoškega vidika. In v tem smislu gledam na »Veselico« kot na pomemben družbeni dogodek. Ta ocena je še jasnejša, če jo navežemo tudi na kratki film, katerega predvajajo obenem z »Veselico«, na »Prve korake«. Ti so uspešno pokazali, kako visoko smo že prišli v realizaciji naših ciljev — z doseženega mesta se lahko z dobrohotno ironijo ozremo nazaj na našo prehojeno pot.

»Veselica« sama pa je mesto, malo zelo ostro opozorila na briedek problem, ki je v resnici še širši, ker ne zadeva le telesno prizadetih ljudi. Se mnogi je drugih podobnih družbenih obveznosti, ki smo jih zanemarjali in jih še vedno zanemarjamo, čeprav vsi čutimo potrebo, da bi naša ureditev našla način, s katerim bo opozorila družbo nanje. Morda imamo mnogokrat premalo časa, da bi videli, kako take stvari obstajajo v zelo hudih oblikah. Prav je, da nas je v tem film intenzivno opozoril in neposredno zadel.

Film se je od kritike posameznikov dvignil do kritike celotne družbe. Majhen, a značilen primer je lik partizanskega komandirja. Konceptcija tega lika ni iskala individualnih značilnosti, temveč ga je oblikovala kot nekakšno družbeno — kritično sredstvo, lahko bi rekli, kot zrcalno podobo nas samih: tako, kot on na slavnostnem zborovanju nekdanjih borcev tudi mi dostikrat le govorimo, v resnici se pa dogajajo okrog nas zgodbe, kakršna je Aleševa. V tej družbeno-kritični luči so tudi medsebojni odnosi v uradu le posledica tega, da se družba ni v dovoljni meri in s pravo odgovornostjo mobilizirala za urejevanje teh vprašanj.

Po drugi strani pa je vendarle umesten in potreben opti-

mistični zaključni akord. Saj je tudi družbena kritika filma gledalca sprostila in ga usposobila, da vidi naše pomanjkljivosti v pravi perspektivi, t. j. ob vseh dosežkih naše družbe.

Zato vidim v »Veselici« dobrodošlo znamenje sprostive. Grandiozno je, da smo v našem družbenem razvoju stopili že na tako široko osnovo, ki na področju umetnosti vodi v obravnavanje, v konstruktivno kritiko. To pomeni naš vstop v novo, višjo družbeno kvaliteto, do katere nas je pripeljal kolektivni napor, ki smo ga vložili v naš dosežani razvoj. In zato tudi s tem, da izrečemo kritiko, nismo zavrgli tistega, kar je bilo v preteklosti enostranskega, morda tujega, temveč smo vse le pravilno ocenili kot nujno razvojno stopnjo, ki je pomagala oblikovati sedanjost, višjo družbeno situacijo. Skratka, dovolj smo zreli, da lahko tako pogledamo nazaj.

Ob vsem tem sem zares srečen, da lahko že ustvarjamo take filme, kakršna sta »Prvi koraki« in »Veselica«.

Sergej Vošnjak:

»Veselica« je zame zelo dober film. Zajela je problematiko, ki dejansko obstoja, razčlenjuje odnose med ljudmi, ki so se oblikovali v prvih povojnih letih in v veliki meri obstajajo še danes. Vendar se mi zdi, da je film v nekaterih sekvencah morda premalo iskal tisto mero v prikazovanju problematike, ki bi jo bil lahko dosegel. Drugačnja konceptcija bi problem lahko bolje zastavila.

Tu mislim slikanje materialnih razlik v okolju. Besedilo sicer večkrat poudarja Alešev materialno preskrbljanje, a podoba okolja, v katerem živi, to zanika. Če bi se film odločil za drugačno okolje, bi prišel Alešev psihološki problem manjvrednostnega kompleksa celotno bolj do izraza. Materialna diferenciacija je postala v filmu zaviralni moment in vzela »Veselici« možnost, da bi se bolj skoncentrirala na svoj osrednji problem, na vprašanje medsebojnih odnosov, in ga poudarila z vso ostrino.

Nekateri prizori v filmu so psihološko premalo utemeljeni. Moti me srečni konec. Naloga filma je bila učinkovito opozoriti na določeno problematiko in navesti gledalca k intenzivnemu razmišljanju o njej. Vsekakor bi bilo opozorilo močnejše, če bi se film zaključil pred Aleševim vrnitvijo na delo, saj ta konec problema ni razrešil, niti ni vsaj nakazal prave rešitve.

V pogledu igralskih stvaritev dajem prednost liku Karline, ker se mi zdi Aleš malo pretirano igran in tudi preveč črno prikazan. Zanimiv in dober je sofer, žal pa mi je, da je ostal neobdelan lik Miška, ker bi njegova problematika zaslužila posebno zgodbo.

Najboljši prizori v »Veselici« so prizori partizanskega mitinga, podani v zares lepem, uglasenem razpoloženju. Ta droben del filma daje »Veselici« precejšnjo vrednost. V nasprotju z njim je sindikalna veselica pretirana.

Toda kljub pomanjkljivostim, med katerimi sem pogrešal predvsem več poguma in ostrine v prikazovanju problematike medsebojnih odnosov, je prav tematika, ki jo je film načel in opozoril nanjo, velika odlika. Zasluži vso pozornost

in nove obdelave, obenem pa postavlja tudi »Veselico« na ugledno mesto.

Prav gotovo so ti štirje pogledi na »Veselico« značilni tudi za presojanje širše domače filmske publike. Če bi temu presojanju kljub različnim pomislekom in stališčem iskali skupen sklep, se mi zdi, da bi

ga našli v občutku, ki vstane v slehernem gledalcu, ko prebere ob koncu filma na platnu besede: veselice je konec. To je občutek, ki je koncu prav nasproten, občutek, da je »Veselica« s svojim dobrim in slabim, že najdenem ali šele nakazanim, iskanem pravzaprav pomemben in dobrodošel skupen sklep, se mi zdi, da bi — začetek.

S. Godnič

V Slovenskem ljudskem gledališču v Celju bo jutri, v petek zvečer druga premiera tekoče sezone. Privrkat bo uprizorjena igra »Robinzoni in dekletci, domače odrsko delo, ki ga je po motivih Sergeja Mihalkova napisal Andrej Hieng. Avtor je bil hkrati tudi režiser, na sliko pa so igralci Breda Gostičeva, Maja Sugmanova, Sandi Krošl, Jože Pristov in Volodja Peer.

V BEOGRADU

OKTOBRSKI SALON

Kot smo že poročali, so letos v Beogradu privrkat odprli Oktobrski salon. Prireditev, s katero so počastili obletnico osvoboditve našega glavnega mesta, naj bi postala tradicionalna in naj bi pomenila vsakeletni reprezentativni prikaz sodobne beogradske oziroma srske likovne umetnosti.

Tako je v Razstavnem paviljonu v Masarykovi ulici tačas na ogled 88 slik 53 avtorjev, 34 grafik 13 avtorjev in 24 kipov 15 avtorjev, en avtor pa razstavlja tapiserije. V skladu z značajem in namenom razstave so tu zastopane vse generacije in vse likovne smeri. Oktobrski salon pomeni iskane obsežne in pisane likovno panoramo in je v tem smislu gotovo ustrezen izraz živahnih vsestranskih likovnih prizadevanj v LR Srbiji.

Toda čeprav zajema prireditev vsa ali skoraj vsa imena, ki dandanes štejejo v srbski likovni umetnosti, je že po svoji zasnovi nujno dokaj fragmentarna. Večino avtorjev predstavlja le po eno samo delo, zato si je težko ustvariti

sodbo o posameznikih, prav tako težko pa si je tudi ustvariti globljo podobo celote ter zanesljivo odtehtati njene elemente. Obiskovalec, ki ni intimitneje povezan s sodobnim srbskim slikarstvom in njegovim razvojem, se mora tedaj omejiti na neke splošne ugotovitve oziroma vtise, ki pa so vendarle lahko dovolj značilni in zgovorni.

Zabeležimo le tole: Naj so avtorji, s katerimi se srečujemo, še tako različni in naj se nekateri še tako šopirijo s svojimi posebnostmi, jih vendarle skoraj brez izjeme drži tisto, čemur pravimo poudarjeno iskanje modernega izraza. Če pri tem nekdo s hoteno neukostjo in preproščeno naslikava Projekt vsemirne ladje, če drugi v svetli kovini brez pomisleka upodobi besedico Ne ali če vidi tretji edini izhod v grozljivi boschevski fantasiji, nam vse te ostro divergentne poti vendarle ne morejo zakriti nekega skupnega izhodišča, ki je nemara predvsem v krčeviti želji po ureditvi nove likovne stvarnosti, po afirmaciji in odčitviti v osebnem, enkratnem izrazu. In če v tem svojem hoteanju, v tej svoji intimni potrebi nekateri tudi tvegajo zablode ali pa so spet pripravljeni na balne kompromise, tedaj to gotovo ni samo delež sodobnega srbskega slikarstva. Problem je obči. In kakor je prišel do izraza na Oktobrskem salonu v celoti, se je na tej razstavi še posebej in konkretno manifestiral v nekaterih posameznih delih. Prav pomenljiva se zdi v tem oziru Lastna podoba Olivera Kangrga, ali bolje, njeno naivno, prostodušno in ganljivo priznanje: ob dveh svojih abstraktnih slikarjih je obesila avtoportret, na katerem vidimo desno v ospredju verno, s slikarskim značajem izdelano podoba slikarice, njen z melanholijo zastrti obraz, v razsežnem ozadju pa je izobesen tipičen bledi vzorec nenejnega abstraktnega načina. Sicer pa gotovo velja eno: Oktobrski salon prča o ustvarjalni vnemi, o rasti in v vse širši likovni kulturi, o tem, da se slikarji zavedajo žgočih

PREJELI SMO

Še o pouku slovenščine v strokovnih šolah

Spoštovani urednik!

V Vašem cenjenem dnevniku »Delo« z dne 13. oktobra 1960 na strani 6 sem prebral članek »S slavističnega zborovanja v Piranu: Slovenščina na srednjih strokovnih šolah«. V dopolnitev misli, ki jih navaja avtor članka, bi rad to in ono dodal, čeprav se morda vrtikam v reči, za katere bi bili drugi bolj poklicani. Vendar imam rad lepo in prav izraženo misel in mi takšno branje vselej dobro dě, pa najsi gre za tehnično poročilo, tehnični opis ali proračunski popis.

Avtor članka je svoje trditve postavil lepo in pravilno. Dvomim pa, ali bodo njega in druge, ki zagovarjajo neokrnjeno potrebo pouka slovenščine v strokovnih šolah, odločujoči faktorji tudi prav razumeli ter o pravem času in na pravem mestu njihove trditve podprli. Prav žal mi je namreč, da nam morajo pomen in vlogo slovenčine v strokovnih šolah utemeljevati in zagovarjati slavisti iz svoje lastne pobude, namesto da bi jih mi tehniki prosili, naj nam pomagajo s svojim znanjem in nam svetujejo.

Ker sem gradbenik, mi dovolite, da zapišem nekaj misli o potrebi pouka slovenščine predvsem glede na našo stroko. Proizvodi našega dela so zgradbe. Ko se porodi potreba po zgradbi, je treba najprej izdelati načrte. Za njeno uresničitev pa ne zadošča samo načrt; ta je po navadi le sestavi del obsežnega elaborata, sestavljenega iz več debelih zvezkov z vsemi pripadajočimi spisi. To so tehnična poročila o podatkih lokacije, o osnovni konceptu, o sestavi posameznih elementov itd. Vsi ti spisi so sestavni deli projekta in po večini izražajo projektantove zamisli, kajti samo z načrtom ni mogoče vsega pojasniti, saj to ne bi bilo niti dovolj pregledno, niti racionalno. Zaradi občutnega pomanjkanja izkušenih strokovnjakov in v skladu z eko-

nomskim pravilom o delitvi dela pa te spise pripravljajo in izdelujejo po navadi mlajši, še ne dovolj izkušeni strokovnjaki. Vendar so ti spisi največkrat sestavljeni tako, da celotno izkušeno strokovnjak v dolgovetnem, nejasnem pojasnjevanju avtorja spisa težko razvozla njegovo misel. Slabo sestavljeni projektantski spisi pa imajo v naši stroki daljnosežne in škodljive posledice: slabo izvedena dela, nepravilne prejemke, dolgotrajne tožbe, globe, izgube itd., skratka znatno družbeno škodo. To se pravi, da slabo, nejasno ali nepravilno izražene misli, ki razodevajo šibko znanje jezika, v katerem se izražamo, povzročajo družbi tudi veliko gnotno škodo, saj morajo zaradi tega strokovnjaki izgubljati svoj dragoceni čas za razčiščevanje osnovnih pojmov in podobno.

Dejstvo je torej, da ima znanje jezika in logično izražanje velik pomen tudi v gospodarstvu. Ker pa pojavov, kakršne sem že omenil, nikdar ne zmanjka ter povzročajo nešteto težav in znatno škodo, nikakor ne smemo nepremišljeno krčiti pouka materinščine v strokovnih šolah, temveč bi morali resno premišljati, kako bi ga smotrno uredili ter pri mladini, ki se pripravlja za tehnične poklice, vzbudili veselje do nje in zanimanje zanjo.

Predvsem bi bilo treba mladini v strokovnih šolah pravilno prikazati, zakaj se mora čimbolj prizadevno učiti materinščine; prepričati jo je treba, da v svojem poklicu ne more napredovati, če se ne zna jasno izražati in ideje, ki se ji porajajo, tudi vsakomur razumljivo, če že ne celo lepo napisati. Zaradi jezikovnih slabosti, ki jih povečini imamo tehniki, smo pogostoma nespretni v izražanju in se s težavo lotevamo opisa raznih idej, izkušenj itd.; zaradi tega ostajajo včasih neobjavljene in pozabljene, kar je prav tako velika škoda za vso družbo. Zdi se mi, da je za uspeh slehernega pouka zelo važno prav to, da vzbudimo zanimanje za predmet, ki ga poučujemo. Saj se mlad človek ne dvomno odloči za svoj poklic iz veselja do stroke in v želji, da bi nekoč postal dober strokovnjak.

Ko pa se mlad človek odloča za svoj bodoči poklic oziroma za strokovno šolo, ki naj ga vanj uvede, pozna področje dela in pogoje svojega bodočega poklica le na splošno in površno; šele v šoli se postopoma podrobneje seznani s posameznimi področji dela, in se to po navadi bolj teoretično kot praktično. Zato je nujno, da pri pouku slehernega predmeta in tudi ob drugih prilikah navajamo primere iz življenjske prakse; to velja za vsak tehnični predmet, nič manj pa za slovenščino, saj je materinščina, ki jo uporabljamo pri tehničnem delu, prav tako važen element v našem življenju kot vse drugo. Seveda mora biti predavatelji predmeta v stalnem stiku s stroko, ki njen predmet poučuje, tako tudi predavatelji slovenščine. Ne bo se mu treba dosti truditi, pa bo kmalu spoznal, kje so boleče točke, in dobil dovolj naravnost kričočih primerov, s katerimi bo svoje dijake vzpodbudil k zanimanju za slovenščino, tako da se bodo res iz žive potrebe in z ljubeznijo učili materinščine.

Skratka, pri vsakem predmetu, ki ga poučujemo v strokovni šoli določene stroke, je treba dijake seznanjati tudi s tem, kje ga v stroki potrebujemo, kdaj in kako ga uporabljamo, kakšne posledice, bodisi dobre ali zle, se lahko pojavijo itd. Mislim, da bi tako pripravljene učitelji slovenskega jezika imeli večje uspehe in bi bili tudi na področju gospodarstva bolj cenjeni kot doslej.

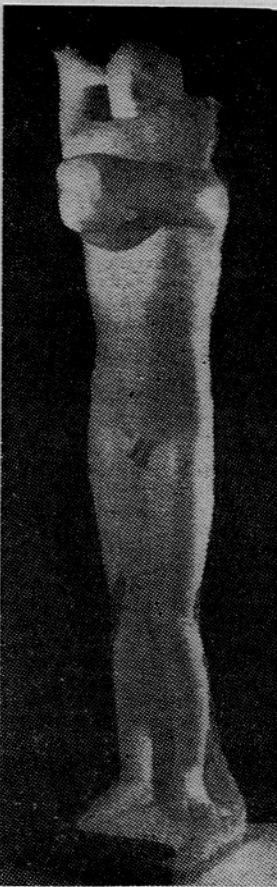
Opozoriti moram še na to, da povzroča slovenščina ljudem, ki imajo sicer smisel za lepo izražanje, a včasih pomanjkljivo znanje, velike težave in jim odvzame mnogo dragocenega časa. Tisti pa, ki se ne znajo niti jasno izražati, pa povzročajo s svojim načinom pisanja le zmedo in družbi precejšnjo škodo. Zato bi tistim faktorjem, ki bodo o tem razpravljali in odločali, priporočil, naj z vso resnobo razmislijo o tem, koliko ur tedensko in v kakšni obliki naj bi se v strokovnih šolah poučeval materinški jezik.

Opozoriti moram še na to, da povzroča slovenščina ljudem, ki imajo sicer smisel za lepo izražanje, a včasih pomanjkljivo znanje, velike težave in jim odvzame mnogo dragocenega časa. Tisti pa, ki se ne znajo niti jasno izražati, pa povzročajo s svojim načinom pisanja le zmedo in družbi precejšnjo škodo. Zato bi tistim faktorjem, ki bodo o tem razpravljali in odločali, priporočil, naj z vso resnobo razmislijo o tem, koliko ur tedensko in v kakšni obliki naj bi se v strokovnih šolah poučeval materinški jezik.

Alaiz Kamnikar

Marko Čelebonović: Mrtva priroda (Oktobrski salon)

Angelina Gatalica: Deček z jagnjetom (Oktobrski salon)

lona. To so Milo Milunović in Ljubica Sokić za slikarstvo, Boško Karanović in Branko Miljuš za grafiko in Miša Popović za kiparstvo. Enako je treba omeniti številne odkupe, s katerimi so ljudske oblasti nedvomno lepo podčrtale pomen in ugled prireditve.

Vir.

VČERAJ DANES JUTRI

v Ljubljani

Rojstva
V ponedeljek in torek se je v Mestni porodnišnici rodilo sedem dečev in pet deklet, v Kliniki na poročništvu in ginekologiji pa dvajset dečev in šest deklet. (V. S.)

V rotundi
zimske gostinski vrtni?
V gostinskih krogih razmišljajo o izvirnem načrtu, ureditvi v okrogli paviljonu na Gospodarskem razstavišču (rotundi) čez zimo svojemu zasnovanemu gostinskemu vrtni. Hkrati bi lahko rabili tako urejen prostor za večje prireditve, kot tudi za izvedbo koncertov. Nedvomno bi ureditve, ki bi se zamislila v obliki gostinskega vrta, prinesla novo turistično atrakcijo. (F. V.)

Zanimanje
za izlete in potovanja

Avtoobusno in turistično podjetje "Sap-turist" organizira za decembar kolektivne, družbene organizacije in razna društva številne izlete ter potovanja doma in v tujino. Meseca oktobra so priredili deset skupinskih izletov. Na petdnevno potovanje v Münchenu in Berlin je bilo 120 turistov. V Benetke, Verona se je udeležilo 60 oseb, trajal pa je 6 dni. Potovanja v Benetke ter Firenze, Rim-Napoli sta bili v dveh skupinah, skupno pa se ju je udeležilo 120 izletnikov. Nekoliko manjša pa je bila udeležba na izletu po naši ožji domovini. Izlet "v neznan" se je udeležilo 8 oseb, pot pa jih je vodila preko Poljske, v Rakovo dolino, čez Krim, na Rakitno, od kod so se vrnili v Ljubljano. Sledili so tridnevni izlet po Primorskem, udeležencev pa je bilo 120. Na Pohorje (49 udeležencev) ter enodnevni izlet Ljubelj-Jezersko-Golnik, ki se ga je udeležilo 25 oseb. Čeprav je sezona izletov v zimskem času precej manjša, se nekaj izletov, predvsem ob dnevu republike. (Z. N.)

Domači patenti
Patentna pisarna v Ljubljani je letos posredovala pri prijavi 153 slovenskih patentov v Beogradu. Trinaest patentov pa je prijavila v inozemstvu. Teh trideset patentov je bilo registriranih že doma. Prijava patentov v Sloveniji nekoliko pada, ker vsi patenti niso čisto izvirni. (P. G.)

Nov telefonski imenik
Podjetje PTT bo izdalo sredi leta 1961 nov telefonski imenik v nakladi 27.000 izvodov. V novem imeniku bodo upoštevane vse spremembe, ki so nastale v tem letu, upoštevani pa bodo tudi spremembe, ki bodo nastale v prvih mesecih prihodnjega leta. Novi imenik bo urejen tako, da bo Ljubljana na prvem mestu, ostali kraji pa bodo razvrščeni po abecedi. Posebne razvrstitve po strokovnih centralah v inozemstvu ne bo. (P. G.)

V hotelih posamezni gostje
V ljubljanskih hotelih so se dni prevladovale posamezni gostje, skupin skorajda ni bilo. Hotel "Union" je imel po dolgem času na razpolago nekaj prostih mest, ostali hoteli pa so bili popolnoma zasedeni. Kljub temu se v obliki čisti padca, saj so večje turistične skupine (posebno inozemske) še zelo redke. V "Unionu" je bilo poleg domačih gostov največ posameznikov iz Italije, Avstrije, Nemčije, ZDA, Švice in Madžarske. Na "Bellevueju" so prevladovali Nemci, Italijani in Franci. V "Turistu" pa Italijani, Poljaki, Avstrijci in Nemci. V hotelu "Slon" je bilo največ gostov iz Italije (23), Nemčije (16) ter Madžarske (3). Avstrije (1), Francije (1), Švice (1), SSSR (1), ZDA in Švedske. (Z. N.)

Stipendistka WHO
v Ljubljani

V sredo popoldne je prišla v Ljubljano Katherine Gavin, stipendistka Svetovne zdravstvene organizacije WHO. K. Gavinova se mudi v Jugoslaviji že teden dni ter si je že ogledala LR SR-bijo. Zanimaja se predvsem za kromatno zaščito mentalnega zdravja. Včeraj dopoldne si je v Ljubljani ogledala polikliniko v Njegoševi ulici; zlasti jo je zanimala laboratorij za alkoholizem in ne-hipertenzivni oddelek bolnišnice v Polju in še nekatere druge zdravstvene ustanove. Danes popoldne pa si bo ogledala še pomladni invalidni mladinci v Kamniku, nato pa bo odpotovala na Hrvaško. (A. N.)

"Pot v vesolje"

Pod tem naslovom pripravljajo društvo Ljudske tehnike v Siskih predavanjih o umetnih satelitih. Predavanja bodo tudi tehnični filmi, karnevalne diaproje. Predavanja je namenjeno predvsem članom Ljudske tehnike.

1.200.000 cigaret na dan
Pri trgovskem podjetju "To-bake" ki se ukvarja z nakupom in prodajo tobaka ter tobakarnih izdelkov na delo, so se vrnila iz Ljubljane pokadilci dnevnice 1.200.000 cigaret. Najbolj grede v promet cigarete ljubljanske To-bake tovarne, in sicer Morava Zeta, Filter-65, takoj za njimi pa prodajo v Ljubljani največ zadržani Velebit, ki jih sledijo sarajevska Zeta, niška Morava itd. (N. L.)

Turistični tečaji

V Medijskih topičah bodo potovali tečaji za turistične delavce in zastopnike tistih strokovnih organizacij, ki so sordne turizmu. Tečaji bodo trajali po štiri dni, priredila pa jih bo ljubljanska Turistična zveza ob sodelovanju z Delavsko univerzo. (F. V.)

Mi in Ljubljana
To naj bi bilo geslo, pod katerim namerava turistično društvo Ljubljana organizirati posebno turistično razstavo, ki naj bi likovno prikazala razne posebnosti Ljubljane, ki jih turistične organizacije, hkrati pa tudi občani, ne bi mogli kar najbolje predstaviti. Na razstavi bodo odstranili številne turistične amajube, ki kvarijo zunanjo podobo Ljubljane. (F. V.)

Eden izmed najboljših napadalcev: Brezigar (Odrad)

Z VČERAJSNJE TISKOVNE KONFERENCE NK ODRED

Ali res ni izhoda?

Ljubljana, 2. nov. V prostorih NK Odreda je bila danes tiskovna konferenca, na kateri je predsednik Anton Gregorič odgovoril na vprašanja novinarjev. Na petdnevno potovanje v Münchenu in Berlin je bilo 120 turistov. V Benetke, Verona se je udeležilo 60 oseb, trajal pa je 6 dni. Potovanja v Benetke ter Firenze, Rim-Napoli sta bili v dveh skupinah, skupno pa se ju je udeležilo 120 izletnikov. Nekoliko manjša pa je bila udeležba na izletu po naši ožji domovini. Izlet "v neznan" se je udeležilo 8 oseb, pot pa jih je vodila preko Poljske, v Rakovo dolino, čez Krim, na Rakitno, od kod so se vrnili v Ljubljano. Sledili so tridnevni izlet po Primorskem, udeležencev pa je bilo 120. Na Pohorje (49 udeležencev) ter enodnevni izlet Ljubelj-Jezersko-Golnik, ki se ga je udeležilo 25 oseb. Čeprav je sezona izletov v zimskem času precej manjša, se nekaj izletov, predvsem ob dnevu republike. (Z. N.)

Glede na izredno slab položaj, je dejal tovariš Gregorič - je bilo sklenjeno že leta 1958, da bodo člani na izrednem obnem zboru kluba predlagali razid kluba, pa tudi tedanji odbor je sklenil dati ostavko v glavnem zato, ker večina odbornikov ni več voljna pomagati za denarna sredstva. Od devetih odbornikov sta ostala vse do zdaj samo še dva, med njimi tudi tovariš Gregorič. Te namere pa so pristojni forumi zavrgli z utemeljitvijo, da je treba vzlic temu še vztrajati naprej, obenem pa zagotoviti, da bodo že našli primeren izhod za izboljšanje. Žal je ostalo samo pri obljubah in ligah, saj enajstorka kluba se je v začetku maja 1958 ponovno znašla v izredno hudi zagoni. Mostvo si je v nizu neprestanih bole naposled je zagotovilo obstanek v ligi, toda obljubljene pomoči spet ni bilo od nikoder.

Res je, da smo prešli - je nadaljeval predsednik - od SZDL ljubljanskega okraja milijon dinarjev, toda ta sredstva so šla predvsem za poravnava dolgov, med drugim za uprabo stadiona, ki velja letno nad 800.000 din. Čeprav so igralci silili te težave, pa le niso bili dočela seznanjeni z njimi, toda prav zato je moralo vodstvo kluba prenehati s svojimi zahtevami za plačevanje hranarine (po pogodbi). Vse to se je kajpak poznalo tudi na igrišču, kjer igralci niso zmogli tistege, kar so ljudje pričakovali. Klub se je v zvezi vsemu spet za las obdržal v društvu zveznih ligas. Začela so se nova moledovanja za sredstva. Lani pomladi je poslal igralce zaradi priprav za sezono v Portorož, stroški pa se zdaj niso poravnali. Socialistična zveza ljubljanskega okraja je nato nakazala milijon dinarjev

Kandidat za evropsko prvenstvo: Fošnaric (Branik)

Kandidat za evropsko prvenstvo: Fošnaric (Branik)

SPORTNO IGRISČE NA JEZICI

Zaradi čedalje večjega zanimanja za različne športne vrste, pa tudi zaradi pomanjkanja primernih objektov se je TVD Partizan v tem kraju odločil za gradnjo letnega igrišča ObLO Ljubljana-Bežigrad je dobil lokacijo za novo gradnjo blizu nove telovadnice, prav tako pa so tudi že pri-

TOMOSOV NOGOMETSKI NAJBOJŠI

V IV. kolu nogometnega prvenstva koprškega okraja so igrali: Taborska 3:1, Tomos B 3:0, Tomos A 0:4, Ilirska Bistrica 4:3 in Postojna:Sidro 1:2. V najvažnejšem srečanju je Taborska premagala bivšega člana SCL Domacini so bili boljši zlasti po odmoru ko so zaradi večje vzdržljivosti potisnili izločane v obrambo. Presenetljiv je poraz Postojne, ki drugi v letošnji sezoni na lastnem igrišču. Ugodno pa so se predstavlili novinci iz Pirke, ki so se tokrat krepko upirali Bistričankam in od odmoru celo vodili 2:1. Kar je bilo pričakovati, je Tomosovo prvo moštvo brez težav odpravilo rezervno enajstorko. Lestvica: Tomos A 7, Tomos B 6, Taborska 5, Izola in Ilirska Bistrica 4 točke itd. V prihodnjem kolu se bodo srečali: v Kopru Tomos B in Taborska, v Izoli in Postojna, v Pirki, Pivka in Tomos A in v Piranu, Sidro in Ilirska Bistrica.

z odteljavami, ki je bil vrnjen NZS kot posojilo. Klubov predsednik je šele precej pozno zvedel, da je SZDL tedaj namenila Odredu 2 milijona dinarjev, vendar ni bilo odgovornega človeka, ki bi bil odobril izplačilo preostalega denarja. Skratka ves denar iz teh virov (3 milijone v celoti) je bil v glavnem porabljen za poravnava dolgov.

Za boljše razumevanje zadržev v klubovnem vodstvu naj navedemo samo en primer. Trije odborniki so si lani v hudi stiski na svoje ime izposodili v Mestni hranilnici 250.000 dinarjev, ki pa jih v do-

Naši nogometni sodniki v tujini

BEograd, 2. nov. - Nekateri jugoslovanski nogometni sodniki bodo ta mesec šli na mednarodne tekme. Tešanić bo 6. t. m. vodil v Hradcu Karlovem tekmo iz osminke finala za pokal evropskih nogometnih šampionov med domačim Spartakom in prvakom Grčije Panatinaikosom. Ljubljancin Erlich bo 20. t. m. sodil v Atenah kvalifikacijsko tekmo za svetovno prvenstvo med Zah. Nemčijo in Grčijo. Vlatić (in Nikolić 13. t. m.) in Bašić (v Tel Avivu 20. t. m.) pa bosta sodnika kvalifikacijskih srečanj za svetovno prvenstvo med Ciprom in Izraelom.

Pariz - Po 13 kolidh nogometnega prvenstva Francije vodi z 22 točkami Racing pred Monacoom 18, Reimsom 17 itd.

PRIPRAVE ATLETOV ZA EVROPSKI ŠAMPIONAT 1962

Načelno - vse nared

V Beogradu so bili v zadnjih dneh pomembni sestanki, na katerih so se sporazumeli glede smernic za pripravo jugoslovanskih atletov in atletin za evropski šampionat leta 1962 v Beogradu. Najprej se je sestel strokovni svet Atletske zveze Jugoslavije, ki je izdelal ustrezne predloge, nato pa se je strokovni svet pogovoril s klubskimi trenerji. Vse načrti priprav so na tem premlili še na sestanku AZJ z zastopniki republikanskih zvez. Atletsko zvezo Slovenije je na teh posvetovanjih zastopal tehnični referent Marko Rožman, ki nam je po povratku takole ocenil tridnevno delo:

»Sodim, da so bili sestanki plodni in sprejeti sklepi zelo tovrstni. Seveda pa z načrti samimi še ni storjeno vse. Delo v prihodnjih mesecih bo moralo urediti, kar je bilo tokrat dobro zamišljeno.«

V nadaljevanju razgovora je delegat AZS nato podal še nekaj od najpomembnejših novosti. Sklenjeno je bilo, da bo teža dela glede priprav odslej bremenila republiške zveze in klube, AZJ pa bo seveda dajala na voljo večino sredstev in preko svojih specialnih trenerjev skrbela za strokovno pomoč ter nadzirala priprave. Pri posameznih republiških zvezah bodo ustanovili ustrezna organizacijska telesa, denar za opremo in hranarino pa prek njih nakazovali klubom. Načelno so sklenili tudi, da morajo biti klubova vodstva povod, da noben izmed atletov denarja ne bo dobival v roke, kar bi bilo v nasprotju z načrti. Vse prihodnje bodo zanj plačevali hrano, opremo itd. V spisku atletov, ki jih bodo podpirali, je za zdaj okrog 160 imen, vendar spisek še ni dokončen. Se posebej so se zedinili da bo seznan zmeraj močogo dopolnjevanja iz njega posameznike tudi izločevali vsakega po njihovih priporočilih.

Najbolje in največ obetajoče

XIV. ŠAHOVSKA OLIMPIADA V LEIPZIGU

Še zmeraj tretji

Naše moštvo je v IV. kolu izgubilo z ZDA 1,5:2,5, nato pa z enkim izidom premagalo Argentino

Leipzig, 2. nov. - V nadaljevanju finalnega dela XIV. šahovske olimpiade so odigrali IV. in V. kolo. Jugoslavija je najprej izgubila z ZDA z rezultatom 1,5 : 2,5, nato pa premagala Argentino 2,5 : 1,5 in tako obdržala tretje mesto.

V IV. kolu so bili podrobni izidi takli: Jugoslavija-ZDA 1,5 : 2,5 (Gligorić : Fischer 1 : 0, Matanović : Lombardi remi, Ivkov : Byrne 0 : 1, Bertok : Bisguier 0 : 1), Nizozemska-Vzh. Nemčija 2,5 : 1,5 (dr. Euwe : Uhlmann remi, Donner : Pletsch remi, Prins : Malich 1 : 0, Kramer : Fux

remi), Bolgarija - Argentina 2 : 2 (Bobocov : Najdorf 0 : 1, Najkirh : Eliskases remi, Kolarov : Wexler 1 : 0, Milev : Voegelman remi), SZ-Madžarska 3,5 : 0,5 (Tajl : Szabo 1 : 0, Botvinnik : Portis remi, Keres : Bilek 1 : 0, Petrosjan : Kluger 1 : 0), Anglija : Zah. Nemčija 1 : 3 (Penrose : Unzicker 0 : 1, Golombek : Schmid 0 : 1, Halgert : Bialas remi, Wade : Pfeifer remi), Romunija - ČSSR 2,5 : 1,5 (Drümmer : Pachmann remi).

V V. kolu pa so igrali: Argentina : Jugoslavija 1,5 : 2,5 (Najdorf : Gligorić remi, Eliskases : Matanović remi, Wexler : Ivkov remi, Voegelman : Bertok 0 : 1), Zah. Nemčija : Bolgarija 2 : 2 (Unzicker : Najkirh 1 : 0, Schmid : Kolarov remi, Darga : Minev remi, Lehman : Milev 0 : 1), Madžarska : Nizozemska 2,5 : 1,5 (Szabo : dr. Euwe remi, Portis : Donner 1 : 0, Barcsa : Prins remi, Lengyel : Kramer remi SZ-ZDA 2,5 : 1,5 (Tajl : Fischer remi, Borvink : Lombardi remi, Korčnoj : Byrne remi, Smislov : Bisguier 1 : 0), Vzh. Nemčija-Romunija 1 : 3 (Uhlmann : Drümmer 0 : 1, Dietmann : Mititelu remi, Fux : Troianescu remi, Goltz : Szabo 0 : 1), ČSSR-Anglija 2,5 : 1,5.

Vrstni red po V kolu: Z.

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

Stamejčičeva (Olympia)

15. ZDA 13, Jugoslavija 11, Zahod. Nemčija in ČSSR 10,5, Argentina in Romunija 10, Madžarska 9, Vzh. Nemčija in Nizozemska 8,5, Anglija 7,5 ter Bolgarija 6,5 točke.

NOVO PO TUJEM

Moskva - Pokalni prvak SZ v nogometu je postal domači Torpedo, ki je v finalni igri bele po podaljšku zmagal proti Dinamu in Tbilisija 4:3. Torpedo je tudi letošnji sovjetski prvak.

Milano - Nogometna reprezentanca Italijanske lige je premagala izbrano ekipo angleške lige 4:2 (2:0). Najboljši v zmagovitem moštvo so bili Sved Hamrin, Brazilce Mazzola in argentince Tacchi.

Moskva - 5 tekmo Spartak : Dinamo 3:2 se je začelo letošnje svetovsko prvenstvo v hokeju na ledu, ki se ga udeležuje 19 ekip, razdeljenih v dve skupini.

SVETOVNO ODROKARSKO PRVENSTVO Finalisti

v Rio de Janeiru

V nadaljevanju svetovnega odbojkarstva prvenstva so že zaključili predtekmovalja. V moški konkurenci bo nastopilo 10 ekip - Brazilija, Argentina, ČSSR, SZ, Francija, Romunija, Poljska, Madžarska in Japonska, med ženskami pa se bo za naslov potegovalo šest zastopstev, in sicer Brazilija, Japonske, Poljske, SZ in ČSSR. V zadnjih izbirnih srečanjih je Romunija premagala Poljsko 3:1, ČSSR pa Madžarsko 3:1. Pri ženskah je Japonska izločila Poljsko 3:1.

Davisov pokal - spet ameriški

Los Angeles, 2. nov. Kapetan ameriškega moštva za Davisov pokal David Fred je izjavil, da ima Američani letos precej možnosti, da bi znova osvojili to najpomembnejšo svetovno nagrado.

Za jugoslovanski rokometni pokal

V Beogradu so izbrali pare za prvo zaključno kolo tekem za jugoslovanski rokometni pokal. Zastopniki iz Slovenije bodo igrali takole: moški - krajnska Mladost doma z zveznim ligasem Zagrebom, trboveljski Rudar pa prav tako doma z zagrebko Mladostjo; ženske - ptujska Drava doma s Slobodo (Varaždin), ljubljanska Svoboda pa na lastnem igrišču z zagrebško Trešnjevko.

Občni zbor SK "Novinara"

Smučarski klub "Novinara" vabi članstvo na redni letni občni zbor, ki bo v petek 4. t. m. ob 20. uri v sejni dvorani Trgovinske zbornice, Beethoveva ul.

Pred občnim zborom - ob 19. uri - predava Zoran Jerina o ljubljanskem odpravi - z dogodivščinami, ki jih vsi tisti, ki se želijo vključiti v klub.

BISTRICANCI - PRVAKI V KOŠARKI

V nedeljo je bilo v Kopru košarkarsko prvenstvo Primorske. Ob zelo pičli udeležbi (govoril o kraji sploh ni postal zastopnik) so košarkarji Ilirske Bistrice ohranili naslov primorskega prvaka in do kazali, da so trenutno brez konkurence.

V finalnem srečanju za naslov primorskega prvaka je Ilirska Bistrica premagala Postojno B z 61:55, v boju za tretje in četrto mesto pa je Izola premagala Koper s 63:45.

LJUBLJANA : CELJE V ŠISKI

Danes bo na šišenskem stadionu prijateljska nogometna tekma med ZNK Ljubljana in ZNK Celje.

HOKEJ NA TRAVI ZAGREBČANI - SREDNJEVROPSKI PRVAKI

V Zagrebu so zaključili letošnje tekmovanje igralcev hokeja na travi za srednjeevropski pokal. Zadnji dan turnirja sta se v tekmi za prvo mesto Praga in Zagreb ločila z neodločenim izidom 1:1. München in Dunaj pa sta v tekmi za tretje mesto prav tako igrala remi 0:0. O vrstnem redu je torej odločil količin golov. Zagreb je prvi s 4 točkami in količnikom 2:1, Praga druga s 4 točkami (3:2), München tretji s 2 točkami in količnikom 1:2, Dunaj pa četrti z 2 točkami in količnikom 0:1.

Prvo mesto Zagrebčanov je dosegel največji uspeh naših igralcev.

membnejsko teniško lovoriko. Američani bodo od 22.-24. novembra v Brisbane igrali z zmagovalcem azijske cone Filipini, nato pa jih čaka zmagovalce evropske cone Italija. ZDA bosta v igrah posameznikov zastopala Buchholz in McKay, v parih pa bosta igrala Mc Kay in Ralston. Freed sedi do to moštvo lahko premaga tudi branila pokala - Avstralijo. Doslej so Američani osvojili Davisov pokal 19-krat, Avstralija 16-krat, Anglije devetkrat in Francozi šestkrat.

Nogometaši za velesvjetski pokal

Rimska nogometna reprezentanca je na domačem igrišču premagala Bruselj 4:1 (3:0) in se tako uvrstila v četrtfinale tekmovanja za velesvjetski nogometni pokal. V Zürichu pa so se izžrebali pare za četrtfinale in sicer takole: Edinburgh : Barcelona, Köln : Rim, Birmingham : Kjöbenhavn in Rim : Izola. Zmagovalci srečanja Beograd : Leipzig.

Thompson zmagal v Milanu

Anglež Thompson olimpijski zmagovalec iz Rima, je bil prvi v tradicionalni hitri hoji na 100 km v Milanu. Progo je prehodil v 8 urah, 19 minutah in 37 sekundah.

Atleti Partizana v Genovi

V prijateljskem mednarodnem dvoboju je moška atletska ekipa beogradskega Partizana v Genovi premagala domačo Ligurio s 60:42 točkam. Posebej vidnih rezultatov ni bilo, kar je ves čas dvoboja deževalo in so bile naprave močno razmožene.

Mihalčić - prvi v Trentu

Jugoslovanski tekač Franjo Mihalčić je 1. t. m. zmagal na tradicionalnem uličnem teku v Trentu. 15 km dolgo progo je pretekel v času 48:23 min. Drugi je bil Subotić, prav tako Partizan, v 48:37. Stritof je bil peti, Skrinjar pa osmi. Nastopilo je 27 tekmovalcev. Mihalčić je v tej preizkušnji zmagal tudi že lani.

1. novembre 1960.

OBJAVE OBVESTILA

Im. Jožetu Jerla za diplomno na strojni fakulteti iskreno čestitamo. Sirmikovi.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOČNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA ZA NUJNE PRIMERE NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN

Zdravstveni dom Center:
Dr. Kolbe Milan, Miklošičeva c. 24, tel. 33-911.

Zdravstveni dom Bežigrad:
Dr. Naglas Marjan, tel. 33-367. V odstopnosti zdravniška kličite tel. LM 30-800.

Zdravstveni dom Siska:
Dr. Galperin Janec, M. Krpana 26, tel. 33-432. V odstopnosti zdravniška kličite tel. LM 20-800.

Zdravstveni dom Vite:
Dr. Stok Miloš, Cankarjeva 10 - tel. 21-519.

Zdravstveni dom Moste:
Dr. Stamaž Milena, Grablovičeva 16, tel. 30-738. V odstopnosti zdravniška kličite tel. LM 30-300.

Zdravstveni dom Rudnik:
Dr. Mal Miran, Wolfova 5-I, tel. 22-484. - V odstopnosti zdravniška kličite tel. LM 20-500.

Zdr. dom Ljubljana-Polje:
Dr. Ante Jentič, tel. 383-103, Polje 148.

Dežurna lekarna:
Lekarna "Miklošič", Miklošičeva 24, tel. 21-585.

Kročašvo moško in damsko - Titova 94 ponovno odprto.

Nov začetniški družabni plesni tečaj "Centralne plesne šole", Petkovskovo nabrežje 35 se bo začel v ponedeljek, 7. novembra ob 19. uri. Za študente ke znižana učnina. Poučevanje mojster Jenko. Vpisovanje - posebno zaželene tudi začetnice - je vsak dan od 17. do 21. ure.

Družabni plesni večer v Festivalni dvorani bo spet v soboto, 5. novembra ob 20. uri dalje. Vljudo no vaibljeno.

KONCERTI

V soboto, dne 5. t. m. koncerti za mladih abnoma, enjene abnente - vjudno obveščamo, da je ta koncert na izjemoma zaradi tega, ker orkester Zagrebške filharmonije zaradi svojega razporeda dela ne more gostovati na koncertu, ki bi bil predviden v ponedeljek, 7. novembra ob 19. uri. Sponzor obsega - Papandopulo, Simfonietta, Strauss - Til Eulenspiegel, Čajkovski, 4. simfonija. Dirigent dr. Milan Horvat.

PREDAVANJA

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije vabi na predavanje tov. ing. F. Čačoviča: »O življenju gradbenih konstrukcij«, ki bo danes ob 20. uri v Bakonjski dvorani, univerze na trgu revolucije.

Fakulteta za agronomiko, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani sponzorira, da bo imel v petek, dne 4. XI. 1960 ob 11. uri docent dr. ing. Dušan Minšek nastopno predavanje z naslovom: »Rast in gospodarska pomen črne

Predavanje bo v veliki predavalnici Instituta za gozdno in lesno gospodarstvo. Večna pot šte. 30.

Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani vabi na nastopno predavanje, ki ga bo imela tovaršna

inž. LOJZE PERME, docent na Fakulteti za elektrotehniko o temi: »Nestacionarna stanja pri prenosu toplote in električni analogni računalniki«, v petek, dne 4. novembra 1960 ob 10. uri v predavalnici T 15, Aškerčeva 9 (Stara tehnika) in

inž. NIKOLAJ KERŠIČ, docent na Fakulteti za elektrotehniko o temi: »Ferresonana v elektrotehniški praksi«, v ponedeljek, dne 7. novembra 1960 ob 9. uri v veliki predavalnici ob Tržaški cesti poleg Instituta za elektrotehniško gospodarstvo. P 9639

Slovensko geološko društvo vabi NA POSVETOVANJE GEOLOGOV, ki bo 5. nov. 1960 na Montanističnem oddelku univerze v Ljubljani, Aškerčeva 20-II. predavalnica 206. program:

5. nov. 1960 - ob 9. uri: A. Serčič, O novih najdbah starejšega pleistocena v Sloveniji.

ob 10. uri: dr. E. Flügel, Ökologisch-stratigraphische Untersuchungen in den obertriadischen Riffbildungen der Nordalpen.

ob 11. uri: E. Faninger, Magmatisk-kamenine v Karniskih Alpah.

ob 13.30: A. Grmišar, Geološke razmere med Bohinjem in Triglavskim jezeri.

ob 15.15: F. Drobne in A. Nosan, Hidrogeologija Smarjških toplic.

ob 17. uri: Občni zbor Slovenskega geološkega društva.

6. nov. 1960 - Ekskurzija po do-

lini Krke mimo Dolenjskih toplic, proti Novemu mestu, mimo Otočca do Smarjških toplic. Povratek po avtocesti. - Odhod točno ob 7.30 iz parkirnega prostora ob novi poštni palači (maspotti avtobusne postaje).

Prijave na Geološko-paleontološki inštitut univerze, Ljubljana, Trg revolucije 11.

P

KOMPAS obvešča

V okviru praznovanja DNEVA REPUBLIKE prireja poslovalnica v Ljubljani več dvo- in trodnevni avtobusnih izletov:

Ljubljana-BOHINJ-BLED (2 dni) Ljubljana-TOLMIN-BOVEČ (2 dni) Ljubljana-DOLENJSKE TOPLICE-NOVO MESTO (2 dni) in Ljubljana-PLITVICKA JEZERA-CRIKVENICA (3 dni) - Ljubljana-RJEKA-ZADAR (3 dni) - Ljubljana-OPATJICA-PULJ-PORTOROŽ (3 dni).

Programi zahtevajo v poslovalnici v Ljubljani, ki sprejema tudi prijave.

Vse poslovalnice KOMPASA pa sprejemajo tudi naročila za za-ključene izlete za delovne kolektive in organizacije. Brezobvezno zahtevajte ponudbo v najbližji poslovalnici KOMPASA.

MALI OGLASI

STANOVANJE nudim starejšemu študentu za pomoč dijaku osemlitke, Naslovi: Pivec, Majarjona 10-32 - Savsko naselje. 24453-9

SIVALNI STROJ kupim. Ponudbe pod »Zemerna cena«. 24456-5

PRIZNO SOBO oddam za večje posojilo. Ponudbe pod »Takoj vseljava«. 24456-9

VISOKOKVALIFICIRAN električar z izpitom, delovni staž 20 let - sposoben samostojnega vodstva vseh del jakega toka, bi sprejemal službo. Ponudbe pod »Stano- vanje«. 24458-2

ISCEN gospodinjstvo pomočnico. - Kokoč VIII, Povšetova 58. 24459-1

POŠTENO in vestno gospodinjstvo. - Zgleda se dr. Souvan, Ing. Gabrovsek, Ljubljana, Vošnjakova 14-II. 24460-9

KLAVIR dunajske znamke, dobro ohranjen in klavirsko harmoniko, 2 registra, 3 registre, znamke Viktorija, prodam. Kreselj, E. Aleševčeva 24. 24461-4

KUPIM kompresor z avtomatom, 4- ali 2-taktni za brizganje centralnih kurjav. Ponudbe z opisom in ceno na: Ložar Ladislav, Ljubljana, Ribja ul. 3. 24461-7

MILADA ZAKONCA brez otrok - nujno isčeta kakršnokoli sobo. Plačava eno leto vnaprej. Ponudbe pod »Samo za dve leti«. 24463-9

DRUŽABNO za frizersko obrt - isčem. Ponudbe pod »Lokal že vpeljana«. 24468-11

NEMŠČINO, strojepleno, perfektno obvladano in imam višjo izobrazbo. Primerno zaposlitev, tudi ho- norarno, ves delovni čas, isčem. Ponudbe pod »Resna«. 24472-2

NOTOR BMW R 200 prodam. Klopčič Marjan, Lavričeva ul. 3. 24473-3

STANOVANJE in hrano nudim za pomoč v gospodinjstvu. - C. V. Majarjona 12, pritličje. 24476-9

AVTO, nov ali malo vožen, kupim. Plačam takoj. Demšar, Sika Loka, Mestni trg 32. 24475-5

KLAVIRSKO harmoniko, 80 basov, 2 registra, črno, s kovčkom, skoraj novo, prodam za 85.000 din. Klopčič Vlado, Ljubljana, Proleta- rška 16. 24479-4

IZGUBLJENA ZLATA zapeljanka. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi na naslov: Gore- nec, Brankova 7-II, Ljubljana. 24481-10

VEČ VAVCEV za elektroinstalater- skost stroko sprejme takoj EL- LUX, Moste, Partizanska 27. 24482-3

NISEM PLACNIK dolgov svoje že- ne Mehle Kristine, Ljubljana - Belokranjska 11. - Mehle Franc, Ljubljana, Belokranjska 15. 24483-11

NSU MAXI, 175, odlično, prodam. Mohar, Kavčičeva 24, Zelena ja- ma. 24486-m

SIVALNI STROJ (Singer, Pfaff), stiskalnica za sadje (10 litrov), perzijsko preprogo - kupim. Po- nudbe pod »Nekako 2 kv. m.». 23988-5

VELEBLAGOVNICA - MAGAZZINI FELICE, Trst - nasproti pokri- te tržnice - razprodaja z veliko izbiro detnih nylon plaščev in ameriških hlač za moške, ženske in otroke. Razen tega nu- di srajce, toplice in nešteto dru- gih artiklov po najugodnejših tr- žaških cenah. - Ne pozabite in obiščite veleblagovnico MAGAZ- ZINI FELICE, Trst. K 9636-4

FOTOGRAFI isčem družabnika, ki ima lokal ali večje stanovanje v prometnem kraju kjer ni foto- grafa. Prednost okolica Beogra- da. Imam dovoljenje za delo in potreben inventar. Radovanovič Svetislav, Golnik 3, Slovenija. 1059-2

MLAJŠI GRADBENI INŽENIR isče sobo za pol leta. Ponudbe pod »Sončno«. 24507-9

OPEL REKORD 1953 in motor Tri- umph 1956, oba odlična, nujno prodam vsak dan. Vilmarije 1. Horvat. 24482-m

ISCEN STANOVANJE v prostem času pomagam v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Soba«. 24484-9

PREVZEL BI zastopstvo, predstav- ništvo za zunanjo trgovino, ma- tični sedež lahko v Beogradu. Ob- vladam tri jezike, imam aviomob- il. Ponudbe pod »Pravnik«. 24495-9

UGODNO PRODAJ skoraj nov pi- salni stroj Optima. Naslov in po- jasnila in podružnici »Delo«, Koper. P 3182-8

»VRVICA«, tovarna trakovi in okrasov Celje, Mariborska c. št. 1, prodaja možko kolo in ročni vozilek na dve kolesi. P 3189-4

ENOSTANOVANJSKO HIŠO z vr- tom v Laskem prodam. Ojster- sek, Marjagradec. P 3139-7

POLOVICO HIŠE NA BLEDO (5 sob) prodam podjetju za počit- nišni dom. Ponudbe pod »Beo- nice«. 24493-7

GARAŽO IN ŠOBO za foterja za- vemo v najem v bližini Ljub- ljane. Ponudbe »Plačamo vna- prej«. 24494-8

FIAT 600 - 25.000 km dobro ohran- jen prodam - Sk. Loka Kopali- ška 31. 24493-m

STUDENT tehnike Beograjske isče sobo. Ponudbe pošljite pod »Beo- grajčan«. 24491-9

ISCEN STANOVANJE. Pomagam v gospodinjstvu - delam v iz- men. Krepija Marija, Trnovski pristan 12. 24495-9

KUPIM REKORD. Plačam takoj do 800.000. Robnik Andrej, Vidovo- danska 7. 24496-m

IZGUBIL SEM CRNO USJENO denarnico v kinu »Union« v ne- deljo, 30. X. 1960 med 15. in 17. uro. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na naslov v doku- mentih. 24499-10

SORO IN HRANO NUDIM za do- polnasko pomoč v gospodinj- stvu. Nastop takoj. Semenčič, Ljubljana, Privoz 13-I. 24500-9

STAREJŠEMU zakonskemu paru brez otrok dam opremljeno sta- novanje za določen čas v upo- rabo. Ostalo po dogovoru. Po- nudbe pod »Posojilo«. 24501-9

NAJMITELJU rabe ogrele, izgub- ljene 1. nov. na kranskem ko- pališču dam lepo nagrado. - Cerne, Miklošičeva 15-IV, Ljub- ljana. 24502-10

VISOKOSOLKA isče sobo v šir- sem centru, eventualno instrui- ra. Ponudbe pod »Plačam - mite- ra«. 24503-9

ZILATO ZA ZOBE 16 gr kupim. - Dolenjska c. 25. 24505-5

RAZPISI

ZADRUŽNI VINOGRAD LJUB- LJANA. Poljanska 17 sprejme takoj pridnega, vestnega in treznega delavca. R 24449

Zunanje trgovinsko podjetje - »Steklo-export« - Ljubljana, Tu- tova 18 sprejme takoj vnužno TRGOVSKEGA POMOČNIKA za prodajni oddelk v skladišču. Pogoji: daljša praksa v trgovini, plačba po tarifnem pravilniku pod- jetja. R 9641

Manjše podjetje na Primorskem isče visokokvalificiranega strokarskega inženirja.

Plačamo po tarifnem pravilniku. - Ponudbe pod »Orodjar«. R 9671

Kmetijsko gospodarstvo Gorica razpisuje mesto

ZIVNOREJSKEGA DELOVODJE Pogoji so naslednji:

1. Kmetijski ali veterinarski teh- nik z nekaj prakse.

2. Nizja živinorejska ali veteri- narska šola z večletno prakso.

Družinsko stanovanje priskrblje- no. Plača po tarifnem pravilni- ku. Nastop službe takoj. Inter- senti naj se zglase na upravi Kme- tijskega gospodarstva Gorica. R 9674

Elektro podjetje ELLUX, Ljub- ljana, Moste, Partizanska 27 sprej- me takoj

VEC DELAVCEV za pomoč pri elektroinstalaterskih delih. R 24452

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata ZA GRADOM, Ljubljana, Sreliška 22.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9684

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata ZA GRADOM, Ljubljana, Sreliška 22.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9684

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO DIREKTORJA »VIBA-FILM«, podjetja za snema- nje filmov in televizijskih iger, Ljubljana, Gregorčičeva 18.

Pogoji: višja strokovna izobraz- ba in 5 let prakse ali srednja stro- kovna izobrazba z 10 let prakse v filmski stroki.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9682

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata POD GRADOM, Ljubljana, Vodnikov trg 2.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9681

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center raz- pisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata »PRI VITEZU«, Ljubljana, Breg 18.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9680

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata NA GRADU, Ljubljana, Grajska planota.

Pogoji: Kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9679

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata ZMAJ, Ljubljana, Šmartinska cesta 24.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9683

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO DIREKTORJA »VIBA-FILM«, podjetja za snema- nje filmov in televizijskih iger, Ljubljana, Gregorčičeva 18.

Pogoji: višja strokovna izobraz- ba in 5 let prakse ali srednja stro- kovna izobrazba z 10 let prakse v filmski stroki.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9682

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata POD GRADOM, Ljubljana, Vodnikov trg 2.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9681

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata POD GRADOM, Ljubljana, Vodnikov trg 2.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9681

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata POD GRADOM, Ljubljana, Vodnikov trg 2.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9681

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata POD GRADOM, Ljubljana, Vodnikov trg 2.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9681

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata POD GRADOM, Ljubljana, Vodnikov trg 2.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9681

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata POD GRADOM, Ljubljana, Vodnikov trg 2.

Pogoji: kvalificiran gostinski de- lavce z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu.

Kolkovane prošnje z življenje- pisom, dokazilom o strokovni iz- obrazbi, opisom dosedanjih zapo- slitev ter potrdilom o nezakova- nju pošljite Občinskemu ljudske- mu odboru Ljubljana-Center, Zu- pančičeva ul. 6, soba 28-II, naj- kasneje do 11. nov. 1960. R 9681

Komisija za razpis mest direk- torjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljud- skem odboru Ljubljana-Center razpisuje

MESTO UPRAVNIKA gostinskega obrata POD GRADOM, Ljubljana, Vodnikov trg 2.

P

Japonski film - prvi

V koledarskem letu 1958 so prodale japonske filmske dvorane 1,2 milijarde vstopnic, za katere so gledalci plačali okoli 100 milijard jenov. Statistiki so izračunali, da si je povprečno vsak Japonec ogledal vsaj po eno filmsko predstavo na mesec, vsak dan pa je sedel v filmskih dvoranah okoli tri milijone gledalcev. V primerjavi s predlanskim letom je bilo lani na Japonskem za spoznanje manj zanimanja za filmske predstave, in sicer predvsem zaradi širjenja televizije, pa tudi zaradi športnih izletov in turizma.

Japonska je zdaj v svetovni proizvodnji filmov na prvem mestu. Po statističnih podatkih UNESCO se je povzpela na vrh leta 1957 s skupno 443 filmi. Na drugem mestu so bile ZDA s 378, potem pa so se zvrstile Indija, Hongkong in Francija. Zanimivo je, da so med petimi največjimi proizvajalci filmov kar tri azijske dežele.

V letu 1958 je izdelalo v glavnem šest največjih japonskih družb 504 filme. Naraščanje proizvodnje je posledica povpraševanja podeželskih področij in manjših mest, katerih prebivalstvo zaradi pomanjkanja drugih možnosti za razvedrilo naravnost oblega filmske dvorane. Zaradi množične filmske proizvodnje je med kritiki čedalje več očitkov na račun kvalitete.

V tujini so se začeli uveljavljati japonski filmi z »Rašomonom«, ki je dobil tako imenovano veliko nagrado na beškem festivalu leta 1951. Potem so prejel japonski filmi na raznih festivalih doslej že nad 50 nagrad, sprito česar je začel japonski film prodirati v druge dežele. Lani so Japonci izvozili filmov za dva milijona dolarjev, kupilo pa jih je 54 dežel.

LUCIE
RAUZIER
FONTAYNE

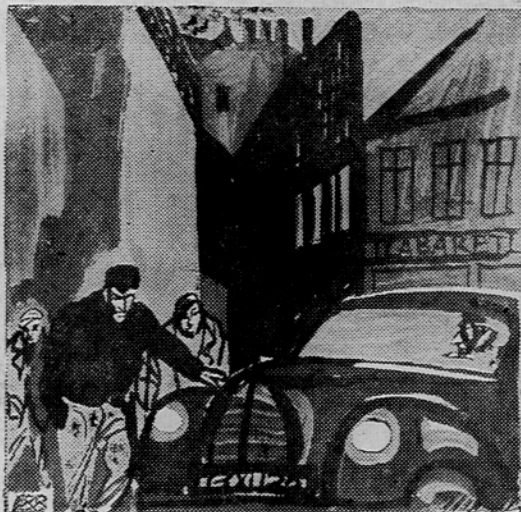
VELIKO
POSILANSTVO

RIŠE
DRAGO
STRMEC

Reklama - Copyright
Librairie Hachette
distribué par Presse
- Avenir

187. — »Pokonci, stari, dovolj dolgo si smrčal!« Precej časa je trajalo, preden je Janko dvignil glavo in pogledal okrog sebe. Restavracija je bila prazna, natakarji so čakali samo se nanje. Ura je kazala skoraj polnoč. »Joj, ali mislite, da bomo zdaj lahko še kaj naredili?« je vprašal Janko z zaspanim glasom. — »Ni tvoja skrb!« se je obregnil Jo.

188. — Zunaj jih je sprejel leden mraz. Janko si je vihal ovrtnik na tankem suknju in tiščal glavo med ramena, pa ni dosti pomagalo. Glasno je škepetal z zobmi, ko je stopal za Jojem in Justkom. Lujo je bil odšel že naprej. Zdalj ga je zagledal za krmilom majhnega avtomobila. To je bilo torej tisto, kar jih je čakalo — le sto korakov daleč.

189. — Motor je že tekel. Lujo je bil očitno na trnih: »Vlečete se, kot da bi vas bil kdo premlatil.« Naglo so se stlačili v avto, ki je brž potegnil. Kako dobro, si je mislil Janko, da mi ni treba hoditi v tej mrzli noči. Potem je vprašal: »Ali je daleč... Tista vila?« Toda nihče mu ni odgovoril. Trije pajdaši so molčali in samo napeto strmeli predse.

Ovržena domneva o davnem obisku

Po mnenju sovjetskih arheologov ni dokazov za Agrestovo teorijo o davnem pristanku tuje vesoljske ladje

Sovjetska znanstvena akademija je zavrnila domnevo, da je pred meseci objavil domnevo, da so živa bitja s kakšnega drugega planeta pred mnogimi tisoletji obiskala Zemljo ter uničila Sodomo in Gomoro. V članku, ki ga je objavil v tej zvezi neki moskovski list, je rečeno, da je takšna teorija mogoča v domišljijemski romani, ne more pa biti znanstvena hipoteza. S tem člankom je akademija odločno odkrila sleherni znanstveno vrednost teoriji, ki jo je na pomlad objavil profesor Agrest.

Sovjetski fizik Agrest je menil, da je biblijski mesti Sod-

mo in Gomoro uničila atomska eksplozija. Takole je domneval: vesoljska ladja, ki je zmogla hitrost, komaj nekaj manj, šlo od svetlobe, je prispela v bližino našega planeta. Potrdila so opazovali Zemljo in si izbrali primerno mesto za pristatek. Izbrali so se na visoki planoti v antilbanonskih planinah, blizu sedanega Balbeka. Tam je nekakšna ploščad, sestavljena iz velikanskih kamnitih klad, katerih izvora ne zna nihče razložiti. Agrest pa je menil, da so to ostanki ploščadi, ki so jo zgradili vesoljski potniki za izstrelitev svoje ladje, ali pa ostanki nekakšnega spomenika, s katerim so zaznamovali kraj svojega obiska.

Po Agrestovem mnenju so stekli podobne tektine tvorbe, ki so jih našli v puščavskem čelu tega področja in ki so — tako se zdi — nastale pri visoki temperaturi in pod učinkom močnega sevanja, morda iz časov, ko so neznani vesoljski potniki pošiljali na Zemljo izstrelke, da bi ugotovili primerno mesto za pristatek.

Razen tega je menil Agrest, da zapiski na pergamentih — našli so jih ob Mrtvem morju — o uničenju Sodome in Gomore potrjujejo njegovo teorijo, seveda če bi jih prevedli v sodobno tehnično govorico in jih prilagodili sodobni miselnosti. Po njegovem mnenju je v tem dokumentu rečeno, da so bili prebivalci področja od Sodome in Gomori opozorjeni, češ da bo tam eksplozija. Tisti, ki so ostali, so bili mrtvi ali pa so oslepli. Prof. Agrest je nadalje razvil teorijo, češ da so vesoljski potniki morda sprožili eksplozijo odvečnega jedrskega goriva, preden so odšli z Zemlje, še prej pa so okoliško prebivalstvo opozorili na nevarnost radioaktivnega sevanja.

Agrestovo teorijo, ki so o njej

v začetku letošnjega leta po svetu na široko pisali, potem ko jo je objavil neki sovjetski list, so takoj odločno zavrili drugi znanstveniki, zlasti tisti izven Sovjetske zveze. V razlagi sedanega stališča sovjetske znanstvene akademije do teorije piše »Pravda«, da sicer ni mogoče vnaprej odklanjati možnosti ali misli nara, da so kdaj v davnini obiskali naš planet vesoljski potniki, vendar so za takšno domnevo potrebni znanstveni dokazi, ki pa jih za zdaj ni.

Za dobro valjo

Toreador na turneji.

NE GRE VEČ

Deček je bil pri zdravniku. »Jezik pokaži, fantek! Iztegni ga! Se, no, še malo!« je rekel zdravnik.

»Ne morem več, doktor! Zada je privezan.«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

»Saj pravim, da je s tem kompasom nekaj narobe!«

Elektronski stroj vodovodni nadzornik

V Philadelphiji, po velikosti tretjem mestu ZDA, nadzorujejo del vodovodne mreže s signali, ki jih prenašajo mikrovalovi. Kontrolni center ima elektronske možgane, ki zbirajo podatke iz mreže kontrolnih točk, razporejenih na vodovodnih cevih; vsa mreža je dolga okoli 4500 km. Te kontrolne točke so tudi na štirih črpalnih postajah.

Upravniki mestnega vodovoda Baxter je dejal, da »priljubljene naprave« razdeljevalne mreže nenehno posredujejo podatke o vodnem pritisku in o hitrosti dotoka vodo. »Mikrovalovni radijski oddajniki avtomatično prenašajo te podatke v zbirni center.«

Svetlobni signali in alarmni zvoncec potrjujejo prejem določenega podatka s kontrolnih točk, avtomatični pisalni stroji pa zapisujejo vse sproti. Če začenja popuščati pritisk v osrednji cevi, lahko strokovnjaki pri kontrolni plošči pritisne na gumb, potem pa začne delovati katera izmed dodatnih črpalk, ki jih je mogoče upravljati na daljavo. Kontrolni sistem takoj posreduje podatke o zmanjšanem vodnem pritisku in o nenad-

nih spremembah v vodovodnih ceveh. Baxter je napovedal čas, ko bodo elektronske naprave avtomatično nadzorovale vse philadelphijske vodovodne omrežje. Ko bodo vse naprave montirane, bo lahko dežurni tehnik pri kontrolni plošči odpiral in zapiral vrzeli v jezojih, za katerimi so zbiralniki, ter sprožil črpalke ali pa z enim samim gumbom zaprl vodo za vse milijonsko mesto.

Največja letalska hitrost

Po računih strokovnjakov bo znašala največja hitrost letala okoli 2500 milj na uro. Vesoljske ladje bodo seveda imele znatno večjo hitrost, v zraku pa bodo letale na trenje onemogočajočih hitrosti. Po računih strokovnjakov ameriške letalske industrije bo znašala največja možna hitrost v zemeljskem ozračju le štirikratno hitrost zvoka.

Temperatura na zunanji strani letalskega ogrodja bo dosegla kakih tisoč stopinj Celzija. Ob izstrelkih in satelitih, ki se vračajo iz vesoljskega prostora v zemeljsko ozračje, se razvije zaradi trenja kratkotrajna temperatura do 5500 stopinj Celzija, to pa je že dovolj za topljenje diamantov.

Prezgodnje ženitve v ZAR

V Združeni arabski republiki so nedavno izdali uredbo, ki določa starost za ženitev in moštve, se pravi, da premladi ljudje ne smejo sklopiti zakonskih zvez, razen tega pa prepovedujejo zakone med ljudmi s preveliko starostno razliko. Povod za to uredbo je dal množična poroka v vasi To el Garad, kjer se je en sam večer poročilo okoli 140 otrok.

V vasi so se namreč razširile govorice, da bo vlada prepovedala sklepanje zakonskih zvez med mladoletniki, zato so starši pohiteli in v naglici poženili svoje sinove in hčere. Seveda so kasneje spoznali, da so nasledili alarmantnim govoricam. Takrat so si namreč poslance v egiptovski parlamentu prizadevale, da bi sprejeli zakon o večji enakopravnosti med ženskami in moškimi se pravi, da bi prepovedali samovoljno mož pri zakonskih zvezah in omejili mnogoženstvo.

Ko je prišla novica o teh načrtih egiptovskih poslank v vas, je bila že tako izmahljana, da so si jo kmalu razlagali po svoje, češ da bodo zakoni med mladoletniki prepovedani. Pripravili so 140 parov nevest in ženinov. Pravijo, da krajevni matičar ni hotel sklepati teh zakonskih zvez, sodnik pa jih ni priznal, ker so bili med nevestami in ženini tudi devetletni otroci.

Krizanka

1	2	3	4	5	6	7
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						

VODORAVNO: 1. tron, vladarski sedež, 8. diferenca, 9. tuj dvoglasi, 10. ime pesnika Zupanciča, 11. materija, tvar, 13. začetnici obeh imen pisatelja Tolstoj, 14. obdelovanje debel, 16. urejevalec izloži.

NAVPIČNO: 1. na poseben način spleteno pecivo, 2. ime nemškega pesnika Rilkeja, 3. začetnici francoskega naturalističnega pisatelja (Germinal), 4. pripadnik velike evropske narodnostne skupine, 5. tuje moško ime, 6. milje, okolica, 7. dunajski skladatelj valčkov (Joseph, 1801-1843), 12. žuželka s pekočim pikom, 15. različna soglasnika.

REŠITVE PREJSNJE KRIZANKE

VODORAVNO: 1. oktet, 6. Bartok, 8. tri, 9. pro, 11. sto, 12. lom, 13. kol, 14. ona, 15. Nestor 17. traša.

OGLAŠUJTE V
DELU

Drobiž od

ZARADI SLABE VESTI

Brifarska davčna uprava je dobila od nemškega državljanca v pismu 50 funtov s pripombo: »Ne morem spati, ker sem vijočil in ste mi potrdili napadno davčno prijavo. Če tudi v prihodnje ne bom mogel spati, bom poslal še petdeset funtov (okoli 67.000 dinarjev).«

MIRNO KRI

Neki dunajski založnik je obšel na vrata napis: »Mirno kri! Cemu bi lopustali z vrati, ki ne morejo nič za to, če rokopis vašega romana ali kakše druge zgodbe ni za rabo.«

LOV NA JELENE

Za letošnjo lovsko-turistično sezono so Norvežani napovedali odstrel kakih dva tisoč severnih jelenov. Lovskih prijav je bilo veliko, vendar je prišlo lovem pred puško je nekaj sto živali. Kasneje so ugotovili, da so se severni jeleni zaradi slabega vremena umaknili v vznožje, težko dostopne pokrajine dežele.

NOGAVICE Z OLJEM

Neka nemška tekstilna tovarna je napovedala skorajšnjo prodajo nyonskih nogavic, ki bodo prepojene z raznimi olji za zaščito kože.

DINOZAVROVO OKOSTJE

Pri neki vasi kakih 40 km severno od Marsella so odkrili povsem okamenelo okostje devet metrov dolgega dinosavra. Po mnenju strokovnjakov je okostje staro kakih 80 milijonov let.

DŽINGISKANOVA REZIDENCA

V okolici Stalingrada se nadaljujejo arheološka dela ob nedavno odkopanem objektu, ki o njem menijo, da je bil Džingiskanova rezidenca.

MALI AUSTIN

V veliki Britaniji so izdelali majhen avto »Baby Austin«, ki je zbudil precejšnjo pozornost tako doma kakor onstran oceana. Angleži ne izključujejo možnosti, da bo njihovo majhno vozilo v kratkem osvojilo trg. Tehničnih podatkov o njem se niso objavili.

AVSTRALSKI KUŠCARJI

Avstralski naravoslovci, namenjavajo preučiti bivaljša velika, do pet metrov dolga kušcarjevi, ki so jih opazili v nekaterih pokrajinah v notranjosti celine. Naravoslovci menijo, da so ti kušcarji »ostanki« prazgodovine, ker so po približnih opisih zelo podobni tistim, ki so se ohranili — kotikor je bilo znano doslej — edino na indonezijskem otoku Komodo.

LISTI PO SVETU

Po podatkih UNESCO izhajajo po svetu okoli 30.000 listov, med temi kakih 8.000 dnevnikov.

vsepopvsod

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

Kralj Zahir in predsednik Tito sta obiskala atomski inštitut v Vinči

Na slovesnem kosilu, ki ga je v torek priredil predsednik Tito kralju Zahirju, sta državnik izmenjala zdravici — Prvi dan uradnih razgovorov — Delegacija Beograda obiskala afganistanskega kralja — Sinoči je kralj Zahir odpotoval iz Beograda v Sarajevo

BEograd, 2. nov. (Tanjug). Afganistanski kralj Mohamed Zahir, ki je na uradnem obisku v Jugoslaviji, je danes v svoji rezidenzi v dvorcu na Dedinju priredil slovesno kosilo na čast predsednika republike Josipa Broza Tita. Na kosilu so bili tudi predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksandar Ranković, Rodoljub Colaković in Mijalko Todorović, predsednik Ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov in drugi visoki predstavniki naše ljudske oblasti in javnega življenja kot tudi prvi podpredsednik afganistanske vlade Ali Mohammad, minister za prosveto Afganistana dr. Ali Ahmed Popal, afganistanski veleposlanik v Jugoslaviji Mohammad Arif, afganistanski veleposlanik v Pragi Kasim Rišteja ter ostali člani spremstva afganistanskega kralja. Kosilo je minilo v prijetnem vzdušju in prijetnem razpoloženju.

Danes dopoldne sta predsednik republike Josip Broz Tito in afganistanski kralj Mohamed Zahir obiskala inštitut za atomsko energijo "Boris Kidrič" v Vinči. Spremljal ju je predsednik Zvezne komisije za atomsko energijo in podpredsednik ZIS Aleksandar Ranković. Najprej sta bila predsednik Tito in kralj Zahir v glavni dvorani, kjer so jima strokovnjaki podrobno pojasnili delo reaktorja, nato sta si ogledala tudi razne laboratorije, na koncu pa sta se skupaj z ostalimi gosti v upravnem poslopiju kake pol ure razgovarjala s funkcionarji ustanove. Predstavniki inštituta so podarili kralju Zahirju album s fotografijami. Člani kolektiva so ob odhodu prisrčno pozdravili oba državnika. Predsednik Tito in afganistanskega kralja je potem na Bulvarju revolucije in Ulici Miloša Velikega navdušeno pozdravila velika množica Beograđanov.

Dopoldne sta predsednik Tito in kralj Zahir obiskali kmetijski kombinat "Beograd na Pančevackem Ritu". Kralj Mohamed Zahir je noč v svoji rezidenzi na Dedinju priredil slovesno kosilo na čast predsednika republike Josipa Broza Tita in njegovi soprog. Sprejema so se udeležili visoki predstavniki oblasti in člani kraljevega spremstva, predstavniki političnih in družbenih organizacij ter javni in kulturni delavci.

Nocoj ob 23.30 je afganistanski kralj Mohamed Zahir odpotoval iz Beograda v Sarajevo. Na postaji so se od kralja poslovili predsednik republike Josip Broz Tito in najvišji jugoslovanski državnički.

Predsednik Tito je včeraj opoldne priredil v poslopiju Zveznega izvršnega sveta slovesno kosilo na čast afganistanskega kralja Mohameda Zahira. Kosilo so se udeležili najvišji predstavniki jugoslovanske oblasti in javnega življenja ter spremstvo afganistanskega kralja. Med kosilom sta predsednik republike in afganistanski kralj izmenjali zdravici.

V osebi Vašega veleposlanstva pozdravljamo najvišjega predstavnika naroda, ki nam je blizu in prijateljski, ki se ne utrudi trudi, da bi uresničil napredek svoje države ter okrepil njen enakopravni in neodvisni mednarodni položaj, ter utrdil politiko miru in mednarodnega sodelovanja.

V začetku svoje zdravice poudaril predsednik Tito. V nadaljevanju svoje zdravice je predsednik Tito dejal, da je obisk rezultat ugodnega razvoja odnosov med obema državama in odraz prijateljskih čustev in medsebojnega razumevanja, ki so značilni za te odnose.

Jugoslavija, ki se v svoji zunanji politiki dosledno ravnja po načelih aktivne in mirorajne koeksistence, meni, da so iskreni in pristranski odnosi med obema državama zgoren primer možnosti aktivnega sodelovanja med državama s različnimi družbeno-gospodarskimi sistemoma. Prepričani smo, da lahko razvijanje takšnih odnosov prispeva k okrepitvi miru in krepitvi prijateljskega mednarodnega sodelovanja v korist vsega človeštva.

Je nadaljeval predsednik Tito in poudaril, da je izvajanje politike koeksistence vedno bolj pereče danes, ko se je mednarodno ozračje ohladilo. Nato je predsednik Tito govoril o vlogi novih neodvisnih držav, nastalih na ruševinah kolonializma, ter poudaril, da je likvidacija kolonializma in njegovih ostankov sestavni del borbe za mir in splošni

napredek človeštva. Na zaključku svoje zdravice je predsednik izrazil prepričanje, da bo obisk močna spodbuda za nadaljnji razvoj vsestranskega sodelovanja med obema državama.

Naša iskrena želja je, da bi na osnovi pogodb in sporazumov konkretizirali našo medsebojno sodelovanje na političnem, gospodarskem, kulturnem, znanstveno-tehničnem področju in na drugih področjih. Želim vam zagotoviti, da bomo v Jugoslaviji vedno pripravljene, kolikor bomo le mo-

gli, nuditi pomoč prijateljskemu ljudstvu Afganistana, je končal svojo zdravico predsednik Tito.

Spoštovanje načel Ustanovne listine OZN, svobode, enakopravnosti, nenapadanja in nevmesavanja v notranje zadeve drugih držav, na katerih temelji struktura prijateljske koeksistence, so skupna načela Afganistana in Jugoslavije, načela, ki jih obe državi razumejo kot imperativ v mednarodnih odnosih.

Je v odgovoru poudaril afganistanski kralj Mohamed Zahir, ki je v nadaljevanju svoje zdravice poudaril, da vodi Afganistan politiko nevtralnosti in nepovezovanja, da bi tako uresničil ideal dobrih in prijateljskih odnosov z vsemi državami sveta.

V nadaljevanju svoje zdravice je afganistanski kralj dejal, da so napore, ki jih vlaga afganistansko ljudstvo za izgradnjo svoje države, odvisni od ohranitve miru in varnosti na svetu, ter da ni nič nemavnega, če prav tisti narodi, ki so v preteklosti trpeli, vlagajo največje napore, da bi nastalo takšno mednarodno ozračje, v katerem bo mogoče medsebojno zaupanje med malimi in večjimi državami in ohranitev mednarodne pravice.

Na koncu svoje zdravice je afganistanski kralj poudaril, da mora biti mednarodna kriza premagana s skrupnimi naporom velikih in majhnih držav.

Včeraj jutraj je afganistanski kralj položil venec na grob Neznanega junaka na Avali, takoj nato pa so se začeli uradni jugoslovansko - afganistanski politični razgovori med šefoma obeh prijateljskih držav. Po končanem razgovoru se objavilo sporočilo, da so razgovori potekali v prijetnem ozračju in v duhu medsebojnega razumevanja.

Takoj po končanem razgovoru je kralj Mohamed Zahir odlikoval predsednika republike Tita z najvišjim afganistanskim odlikovanjem - Elmare Ala. Predsednik Tito pa je afganistanskega kralja odlikoval z redom jugoslovanske Velike zvezde.

Po slovesnem kosilu v poslopiju Zveznega izvršnega sveta si je afganistanski kralj Mohamed Zahir ogledal Beograd. Med drugim je obiskal Vojni muzej na Kalemegdanu, po ogledu muzeja na se je afganistanski kralj dle časa sprehajal po Terazijah, nakar se je šel na Trga Marka in Engelsa z avtomobilom odšel v svojo rezidenco na Dedinju.

Zvečer ob šestih je afganistanski suveren sprejel delegacijo beograjskega ljudskega odbora, ki mu je izročila ziato plaketo mesta Beograda, ki je dodelijo najvišjim gostom mesta. Afganistanski kralj se je

zadržal z delegacijo v daljšem razgovoru ter se je zanimal za razne probleme mesta.

Včeraj zvečer je predsednik republike Josip Broz Tito s soprogom priredil v poslopiju Izvršnega sveta LR Srbije sprejem na čast Njegovoga Velikanstva Mohameda Zahira. Med sprejemom, ki so se ga udeležili najvišji predstavniki oblasti ter javnega in kulturnega življenja, pa tudi spremstvo afganistanskega kralja, je bil krajši umetniški program, v katerem so sodelovali prvaki beograjske Opere, violinist Aleksander Pavlović in pianistka Dubravka Tomšić.

INTERVJU Z VOJAŠKIM SVETOVALCEM ZASTOPNIKA GENERALNEGA SEKRETARJA OZN V KONGU

Vojaški položaj je zadovoljiv

Indijski general Riki je v razgovoru z dopisnikom Tanjuga poudaril, da so čete OZN kos vsakemu položaju, vsaki težavi — Priznanje jugoslovanskim pilotom v sestavi čet OZN

LEOPOLDVILLE, 2. nov. Posamezni kongoški politiki, dasiravno osebno ali po svojih listih odkrito napadajo OZN in njene oborožene sile v Kongu, so zaščiteni v svojih domovih, pred katerimi stojijo vojniki v modrih čeladah. Dvajset tisoč ljudi, ki nosijo na rokavih oznake svojih držav, imajo nalogo ohraniti mir v Kongu. V kolikšni meri se jim je to posrečilo po več ko dveh mesecih, odkar so sile OZN prišle v Kongo? Na vprašanja dopisnika Tanjuga in Radia Beograd je odgovoril indijski general Riki, vojaški svetovalec posebnega odposlanca generalnega sekretarja OZN v Kongu.

General Riki pravi: "Nismo popolnoma izven nevarnosti, lahko pa smo kos vsakemu položaju, vsaki težavi. Tu opravljamo posel, ki so ga nekdanji, za časa kolonialne uprave Belgije opravljali s 25.000 pripadniki. Force publique, z žandarmerijo, policijo, milico in s svojimi četami. Okrepitve nam niso potrebne. Prispel bo samo bataljon iz Nigerije. Z dobro organiziranim letalstvom (druge vrste transport je nereden in nezanesljiv) lahko namreč zelo nagle premeščamo čete na ogrožena področja."

V sobi generala Rikija v hotelu "Royal", kjer je glavni stan misije OZN v Kongu, visi na steni velik zemljevid te velike afriške države. General s pomočjo zemljevida pojasnjuje sedanji vojaški položaj v državi.

V razgovoru z dopisnikom Tanjuga in radia Beograd je general Riki dejal: "Trenutno je vojaški položaj zadovoljiv povsod, celo na ogroženih področjih — v pokrajinah Katangi in Kasaji. Odkar so Combeyjevi žandari aretirali demonstrante plemena Baluba v Manoni, in potem, ko so našli 68 zmrcvarjenih trupel, je postal ta del Katange poprišče spopadov.

Senatorja Jasona Sendweja smo pozvali, naj s svojimi pomočniki, ki prav tako pripadajo temu plemenu, pomiri člane svojega plemena in jih pregovori, da se vrnejo domov. Moiz Combe je zagnal mnogo hrupa zaradi tega našega ukrepa. Ni se hotel sestati s Sendwejem in se je sploh uprl njegovemu prihodu. Ker pa smo za mir v severni Katangi odgovorni mi, ne pa Combe, so sile OZN prepeljale Sendweja v ta kraj."

General Riki je potem pojasnil zapleten položaj v pokrajini Kasaji, kjer se v zadnjih dneh vneli spopadi. "Kalondžijevi prostovoljci sanjajo o razširitvi tako imenovane "rudarske države" in so šli na pohod ter kršili resolucijo OZN. Tri vasi so požgane. Mi smo imeli štiri ranjene vojakke. Premestili smo okrepitve in preprečili njihovo napredovanje. Ujeli smo kapetana Roberta in tri druge belce v civilu. Naše čete so jih ujele v nevtalizirani coni. Spet se je pokazalo, da priseljeni instruktorji planirajo akcije proti misiji OZN v Kongu."

Naslednje vprašanje generala Rikija se je nanašalo na plošni položaj v kongoški nacionalni vojski, ki ji poveljuje volkovnik Mobutu in ki je v zadnjih dneh povzročila velike verede v Leopoldvillu. Vojaki, ki naj bi iskali orožje, so strahovali civilno prebivalstvo in posiljevali ženske.

"Tega nismo mogli dovoliti. Govorili smo z Mobutujem in obljubil nam je popolno sodelovanje. Vojsko je umaknil v barake taborišča Leopold. Thys-

DELO. IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI LJUB-SKE PRAVICE. KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE. IN SLOVENSKEGA POROČEVALCA. KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBA

ODGOVORNI UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC

Začetek afganistansko-jugoslovanskih uradnih razgovorov v Beogradu

vojskam, služimo pa enemu cilju — cilju OZN."

V tem imponentnem zboru "modrih čelad" je tudi majhna skupina letalcev, ki nosijo na rokavih trobojnice z oznako "Jugoslavija".

Zadnje vprašanje generalu, toda s pripombo, da ne želimo zgolj vpludnega odgovora, se je nanašalo prav na to majhno skupino Jugoslovancev. "Vaši piloti so me nekajkrat prevažali. V naših letalskih silah so dragoceni. To so prvovrstni oficirji, kar je treba reči tudi za mehanike na letališčih. Skratka, delajo v skladu s najboljšimi tradicijami Jugoslovanske ljudske armade. Zelo smo zadovoljni, da jih lahko imamo v sestavi oboroženih sil OZN."

Protest FLRJ v Kongu

Padalci polkovnika Mobutuja vdrlji v rezidenco veleposlanika FLRJ — Ekipa jugoslovanskih zdravnikov odpotovala iz Konga

LEOPOLDVILLE, 2. nov. (Tanjug). Predstavnik jugoslovanskega veleposlanstva v Leopoldvillu je najodločneje protestiral pri vojaških oblasteh in v kongoskem znanjem ministrstvu zaradi vdora komandosov polkovnika Mobutuja v rezidenco veleposlanika.

Ko so bili odpravnik poslov jugoslovanskega veleposlanstva Vojo Daković in člani njegove družine odsotni, je v rezidenco vdrla skupina komandosov, vrgla ven kongoške stražarja in vselila v stanovanje nekega padalskega oficirja in njegovo družino.

Na poslopiju rezidence je v sela plošča z napisom, da pripada jugoslovanskemu veleposlanstvu, na drugo pa je bila izobešana jugoslovanska državna zastava. Padalci so odstranili ploščo, sneli drog in odnesli zastavo.

Predstavnik jugoslovanskega veleposlanstva je v kongoskem znanjem ministrstvu odločno protestiral pri predsedniku Mobutujevemu sveta komisarjev Bomboku, ki se je opravičil zaradi surovega ravnanja vojakov. Njihovo dejanje je označil za neodgovorno in nebrzdano.

Na odločno intervencijo jugoslovanskega predstavnika so padalskega oficirja odstranili iz rezidence. Prav tako je jugoslovanski predstavnik zahteval, da takoj vrnejo državno zastavo in ploščo z napisom, komi pripada poslopije.

Jugoslovanska ekipa zdravnikov in medicinskih sester, ki je bila tri mesece v mestu Bukavi, sedežu pokrajine Kivu, zdaj zaseda.

Naša parlamentarna delegacija v Kairu

Kairo, 2. nov. (Tanjug). Jugoslovanska parlamentarna delegacija pod vodstvom Veljka Vlahovića je bila sinoči gost na slovesni večerji, ki jo je priredil predsednik parlamenta ZAR Anuar El Sadat. Delegacija je pred tem prisostvovala seji parlamenta, ki zdaj zaseda.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 3 - Zahteva po večji samostojnosti obratov in enotna politika
- Razširiti tehnično misel med ljudi
- Str. 4 - Odgovornost italijanske vlade
- Str. 5 - Armada rentnikov čaka
- Str. 6 - Pogovori o filmu "Veselica"
- Str. 7 - Šahovska olimpiada v Leipzigu

V R E M E

Stanje 2. novembra: Obsežno in zelo globoko področje nizkega zračnega pritiska z jedrom nad severno Britanijo, se hitro polni. Danes popoldne je zajel hladnejši zrak vzhodne Alpe in povzročil pri nas padavine. Napoved za četrtek: Ponoči in sprva podnevi oblačno s padavinami in ohlajitve v teku dneva postopno izboljšanje. Temperature ponoči med 2 in 7, čez dan okoli 10, v Primorju 15 stopinj C.

Tudi na zelo lepo urejenem in okrašenem grobišču talcev in padlih borcev na Zalah v Ljubljani se je na dan mrtvih zbrala velika množica k žalni komemoraciji. Na komemoraciji so sodelovali združeni pevski zbori, godbi Ljudske milice in JLA ter člana Slovenskega narodnega gledališča Drago Makuc in Boris Kralj. Po komemoraciji so predstavniki političnih in družbenih organizacij položili na grobove vence.

Foto: S. Jerala

OB ROBU
DOGODKOV

Odgovornost italijanske vlade

Te dni se je pripetil onstran jugoslovansko-italijanske meje izrazito izvalen dogodek. Med Tržičem in Ronkami so odkrili spomenik osvajanju Reke in slavili začetek fašističnega avtoritarnizma, ki je rodil toliko gorja tako našemu kot italijanskemu ljudstvu. Toda organizatorji so bolj kakor žalostni in neslavni konec d'Annunzijevega vladanja v Italiji, do sedanjega izkušnje so namreč pokazale, da se odnosi med obema državama lahko pozitivno razvijajo le v ozračju medsebojnega spoštovanja in izpolnjevanja sprejetih obveznosti. Podpiranje iredentističnih in fašističnih sil, ki so si za svojo tarčo izbrale najprej Jugoslavijo, pomeni zato danes odrekli se dosedanjim rezultatom jugoslovansko-italijanskih odnosov in pripravljati pot novim fašističnim avanturam.

Daleč smo od tega, da bi bratovščini osivelih nostalgikov, ki se šopirijo s parjnim perjem in obujajo prežvečene spomine, pripisovali prevlekl pomen. Jugoslovanski narodi so že izrekli svojo besedo in teh zgodovinskih dejstev ne bodo mogle spremeniti nobene želje in upanja bivših fašistov. Toda to, kar vzbuja pozornost, je prav dejstvo, da je shodov in demonstracij takih fašističnih bratovščin vedno več in da uživajo podporo tamkajšnjih oblasti. Komaj so utihnile izvalne izjave tržaškega župana na nedavnem zboru dalmatinskih beguncev v Trstu, že se oglašajo župani sosednjega Tržiča, ki je v svojem govoru bolj iredentističen kot prireditelj sam. Ali naj ne bo mar zaskrbljujoče prav dejstvo, da oblasti ne samo dovoljujejo fašistična izjavljanja proti Jugoslaviji, marveč njeni predstavniki tudi sodelujejo v njih in se porezujejo celo s tistimi silami, ki se še niso odkrile fašistične agresivne preteklosti?

V zadnjem času so te sile na tržaškem vedno bolj aktivne in izvalne tako do slovenske manjšine kot do Jugoslavije. Tudi nedavne študentske demonstracije v zvezi z Južno Tirolsko so fašistični organizatorji izkoristili proti naši državi. V tistih dneh je bilo v Trstu razširjenih dosti letakov, ki so ščurkali proti slovenski manjšini ter žalili Jugoslavijo in njene voditelje. Tamkajšnje oblasti niso posredovale v nobenem primeru, čeprav so po londonskem sporazumu dolžne

preprečevati razpihovanje narodnostne mržnje.

Neposredno podporo najvišjih oblasti na Tržaškem fašističnim in vsem sovističnim silam pa je bila prepoved slovenskega in zborovanja v središču Trsta.

Bilanca teh dogodkov ne gre v prid dobrih soseskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Dosedanje izkušnje so namreč pokazale, da se odnosi med obema državama lahko pozitivno razvijajo le v ozračju medsebojnega spoštovanja in izpolnjevanja sprejetih obveznosti.

Podpiranje iredentističnih in fašističnih sil, ki so si za svojo tarčo izbrale najprej Jugoslavijo, pomeni zato danes odrekli se dosedanjim rezultatom jugoslovansko-italijanskih odnosov in pripravljati pot novim fašističnim avanturam.

Podoba je, da se tega mnogo bolj kot najodgovornejši krogi v Italiji zavedajo mnogi ugledni javni in kulturni delavci iz Trsta, Gorice in Vidma, ki so v posebni resoluciji označili odkritje spomenika osvajanju Reke kot poveljevanje dejanja, ki je rodilo »strašne posledice tako v notranjem življenju italijanskega naroda kot v njegovih odnosih z ostalimi narodi«.

Če je zunanji minister Segni v svoji nedavni izjavi, da se bo rimska vlada še nadalje zavzemala za razvijanje prijateljskih odnosov z Jugoslavijo, imel pred očmi zares iskren odnos do naše države, je potrebno, da njegove besede najdejo svojo potrditev tudi v praksi. Vendar je neizpodbitno, da je rimska vlada v trenutku, ko je njen zunanji minister izjavljal, da so »odnosi z Jugoslavijo odlični in prijateljski« in da so taki odnosi »v interesu naše varnosti in napredka«, vedela za odkritje spomenika v Tržiču. Vedela je tudi, kdo so organizatorji in kakšni so njihovi cilji. Kljub temu ni preprečila te protijugoslovanske demonstracije, kar je nedvomno ohranilo iredentistične in fašistične organizatorje, ki so se jim pridružili predstavniki oblasti. Ali niso dogodki, kot so se razvijali v nedeljo v Tržiču, v odkritem nasprotju s slovesnimi izjavami italijanske vlade? Ali se je zato mogoče izogniti ugotovitvi, da je rimska vlada s svojim zadržanjem neposredno odgovorna za huda protijugoslovanska izjavljanja v Tržiču.

DELO ODBOROV GENERALNE SKUPŠČINE OZN

OZN mora podpreti aspiracije narodov nesamoupravnih ozemelj

Razprava o razorožitvi v političnem odboru se nadaljuje — Posebni politični odbor je začel razpravljati o organizacijskih problemih OZN

NEW YORK, 2. nov. (Tanjug). Skrbniški odbor je sinoči začel razpravo o poročilu odbora šestorice, ki je proučeval obveznosti članice OZN, da obveščajo OZN o položaju na nesamoupravnih ozemljih. Po 73. členu Ustanovne listine morajo upravljavci nesamoupravnih ozemelj poročati Generalni skupščini o gospodarskih, socialnih in prosvetnih pogojih na nesamoupravnih ozemljih. Edini državi, ki doslej nista hoteli poročati o položaju v kolonijah, sta bili Portugalska in Španija.

Predstavniki Jugoslavije v odboru Josip Djerdja se je strinjal s poglavitnimi zaključki članov odbora šestorice ter je dejal, da je obveščanje Generalne skupščine mednarodna obveznost, ki se je nobena članica ne more rešiti z enostranskim dejanjem ali samovoljnim tolmačenjem pravil. V nadaljevanju svojega govora je jugoslovanski predstavnik dejal, da je postalo vprašanje

Georgiu Dej o politiki miru

BUKAREŠTA, 20. nov. (Tanjug). Prvi sekretar romunske partije Georgiu Dej je sinoči na velikem mitingu v Bukarešti govoril o XV. zasedanju Generalne skupščine OZN in med drugim izjavil, da politika miru in miroljubne koeksistence odpira perspektive za zednjenje vseh miroljubnih sil v svetu na široki platformi obrambe miru. Obsodil je remilitarizacijo Zahodne Nemčije in nadaljevanje tekme v oroževanju ter izjavil, da bo Romunija nadaljevala svoja prizadevanja za ustvaritev vsestranskega sodelovanja med balkanskimi državami.

Tihotapljenje nemških vojakov v Francijo

Nancy, 2. nov. (AP). Na ozemlje Francije so začeli danes prihajati pripadniki štirih bataljonov zahodnonemških čet. Te čete prevažajo deset vojakov v različnih smereh v taborišča v Sissonnu in Mourmelonu.

Funkcionarji francoskih železnice nočejo povedati, po katerih progah vozijo ti vlaki, tako da ne bi prišlo do incidentov. Prebivalci nekaterih krajev ob progah so zagorili, da bodo demonstrirali proti prihodu nemških vojakov.

likvidacije preživelih kolonialnih odnosov vprašanje prvotnega mednarodnega pomena in da mora prav organizacija OZN oblikovati in konkretizirati sodobne težnje, ki se danes vedno bolj pojavljajo na kolonialnih področjih.

Predstavniki Gane je predlagal kot prvi praktični korak naj Skrbniški odbor zahteva, da Portugalska in Španija »prenehata z zatiranjem nacionalnih gibanj in določita datum, ko bodo neodvisna ozemlja, ki so pod njuno upravo, dobila neodvisnost. Potem je podrobno navajal poskuse Portugalske in Španije, da bi prebivalstvo v azijskih in afriških ozemljih pod njuno upravo spremenili v Portugalce oziroma Špance.

Politikni odbor Generalne skupščine pa je danes popoldne nadaljeval razpravo o razorožitvi. Odbor razpravlja o osmih načrtih resolucij, ki pozivajo Vzhod in Zahod, naj nadaljujejo pogajanja o tem najvažnejšem svetovnem problemu. Na seznamu govornikov je še 38 delegatov. Opozvalci menijo, da bo vprašanje razorožitve še najmanj štirinajst dni na dnevnem redu političnega odbora. Včeraj je predstavnik Etiopije odboru predlagal, naj bi generalni sekretar OZN Hammarskjöld proučil možnosti za sklicanje posebne konference, na kateri

Samomori morilec Asanume

Tokio, 2. nov. (Reuter-AP). Tokijska policija je danes sporočila, da se je morilec socialističnega voditelja Asanume, 17-letni ultradesničarski terorist Otoja Jamaguči, davi obelil v zaporu. Policija ni dala nobenega obvestila o tem, kako je fant mogel izvršiti samomor.

bi sprejeli konvencijo o prenehanju nuklearnega orožja. O rezultatu svojih posvetovanj naj bi generalni sekretar poročal na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine.

V posebnem političnem odboru se je danes nadaljevala debata o spremembi strukture izvršnih organov OZN. Večina govornikov se je zavzela za razširitev teh organov, v prvi vrsti Varnostnega sveta ter Ekonomsko-socialnega sveta. Delegati

Irana, Librije, Grčije, Burme in Južnoafriške unije so izrazili mnjenje, da je treba v te organe svetovne organizacije vključiti predstavnike novih neodvisnih držav Afrike in Azije.

Predstavniki Kube je bil mnjenja, da je sprejem LR Kitajske v Organizacijo združenih narodov pogoj, ki ga je treba izpolniti, preden bi začeli kakršno koli revizijo Ustanovne listine svetovne organizacije.

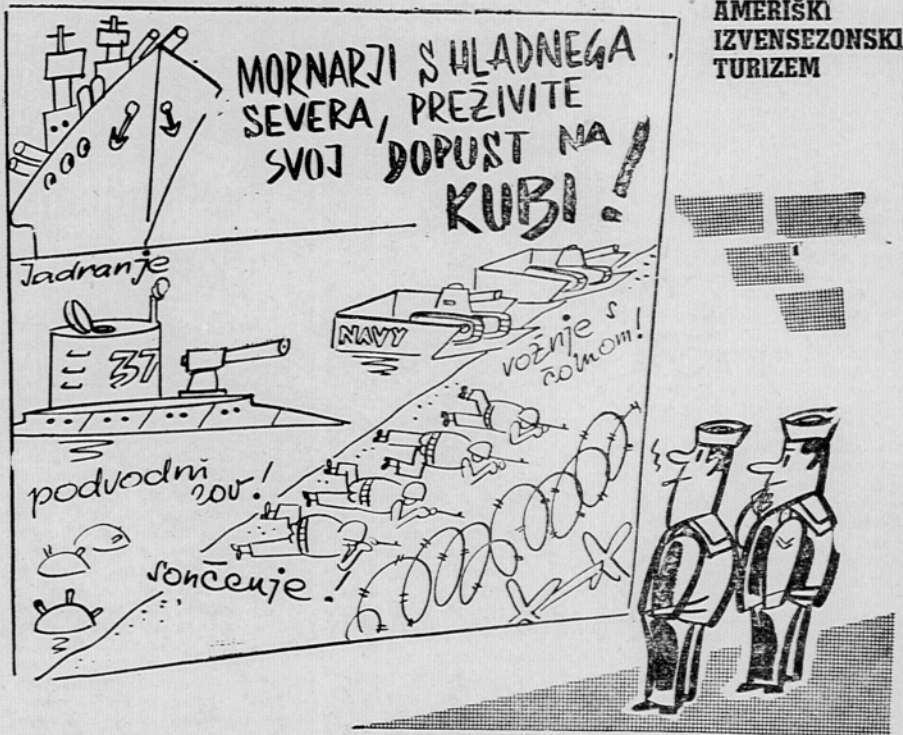
Kulturno sodelovanje z Romunijo

Beograd, 2. nov. (Tanjug). — V Bukarešto sta danes odpotovala sekretar Sveta za prosveto APV Predrag Petrović in direktor Zavoda za rehabilitacijo govora iz Bitolja Nikola Stefanovski. V Romuniji bosta ostala 15 dni in bosta na podlagi načrta o kulturnem sodelovanju proučevala organizacijo strokovnega in specialnega šolstva.

Diplomatska kronika

Akra, 2. nov. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Gani dr. Zvonko Perišić se je danes s prosvetnim ministrom Hamondom razgovarjal o sodelovanju na prosvetnem področju med obema državama.

Washington, 2. nov. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v ZDA Marko Nikezić je danes popoldne obiskal podsekretarja v zunanjem ministrstvu Dillona in se z njim pol ure razgovarjal.

AMERIŠKI
IZVENSEZONSKI
TURIZEM

EISENHOWER O OPORIŠČU ZDA NA KUBI

„ZDA ne gredo iz Gvantanamo,“

Organizacija ameriških držav hoče posredovati med Washingtonom in Havamo — Indijski tisk kritizira ameriško politiko do Kube

WASHINGTON, 2. nov. (AFP). Predsednik Eisenhower je v izjavi za tisk dejal, da vlada ZDA ne namerava privoliti v to, da bi spremenili ali odpovedali sporazum s Kubo, po katerem imajo ZDA jurisdikcijo in kontrolo na področju Gvantanamo. Eisenhower je dejal, da bo ameriška vlada ukrenila vse, kar se jim bo zdelo potrebno, za obrambo svojega oporišča na Kubi.

Eisenhower trdi v svoji izjavi, da »uporabljanje oporišča Gvantanamo ne pomeni nobene nevarnosti za suverenost Kube, za mir in varnost kubanskega ljudstva ali za neodvisnost katerekoli ameriške države«.

Kakor poroča AP, bo generalni sekretar OAS (Organizacija ameriških držav) José Morera zahteval od Kube, naj sprejme posredovanje drugih ameriških držav v sporu z ZDA. To so sklenili na včerajšnjem sestanku odbora šestih držav, članic OAS, ki je bil ustanovljen na konferenci zunanjih ministrov te organizacije v San Joséju v Kostariki.

Odbor je proučil tudi noto ZDA Organizaciji ameriških držav, ki zahteva preiskavo zaradi »velikih dobav orožja vzhodnoevropskim državam Kubi«.

Ameriško-kubanski spor je zdaj pred OZN. Kuba je obtožila ZDA, da pripravljajo agresijo proti njej, in zahtevala, da o problemu razpravljajo na plenarni seji Generalne skupščine OZN. Generalna skupščina pa je sinoči sklenila, da bo o kubanski pritožbi razpravljala Politikni odbor.

New Delhi, 2. nov. (Tanjug). Po mnenju večine vodilnih indijskih listov je za čedalje slabše odnose med ZDA in Kubo v glavnem odgovorno

ameriško zunanje ministrstvo. »Hindustan Times« in »Hindustan Standard« očitata ZDA, ker so poslale 1400 mornarjev v oporišče na Kubi. Po mnenju »Hindustan Timesa« lahko ta ukrep ZDA še poveča popularnost Kube širom po Latinski Ameriki. List nadalje poudarja, da je prav tako izraz napake politike ZDA, da skušajo izolirati Castru proti Organizaciji ameriških držav.

»Hindustan Standard« enako ugotavlja, da »zadane odgovornost za poslabšanje odnosov ameriško zunanje ministrstvo«. List piše, da ZDA nadalje podpirajo Batistov režim, čeprav je povsem jasno, da ta režim nima na Kubi nobene podpore.

List poudarja, da je nesreča za latinsko-ameriške države, ker je njihova politika preveč pod vplivom politike ZDA.

Napačna razlaga Macmillanove izjave

London, 2. nov. (Reuter). Britanski zunanji minister lord Home je izjavil, da so včerajšnja izjave premiera Macmillana v tisku napačno tolmačili, ker iz nje izhaja, da so ZDA dolžne predhodno posvetovati se z Veliko Britanijo o uporabi izstrelkov »Polaris«.

Ko je odgovarjal na vprašanja v Zgornjem domu britanskega parlamenta, je Home rekel, da iz Macmillanove izjave izhaja, da ter posvetovanj v njem primeru in mogoče zagotoviti, čeprav je premier izrazil prepričanje, da bo do njih vselej prišlo, kadar bo mogoče.

Erlander o mednarodni napetosti

Stockholm, 2. nov. (Tanjug). Predsednik švedske vlade Erlander je danes v svojem govoru v parlamentu izjavil, da tiči vzrok sedanje napetosti na svetu v nasprotju med veljasilimi in da je napetost še povečala vrsta lokalnih konfliktov, ki bodo ogrozili svetovni mir, če jih ne bodo omejit ali uredili po mirni poti. Erlander je izrazil solidarnost švedskega ljudstva z novimi afriškimi državami.

Na koncu je poudaril, da bo švedska po svojih možnostih še nadalje podpirala vse akcije OZN.

AMERIŠKE ATOMSKE PODMORNICE DOBILE OPORIŠČE NA ŠKOTSKEM

London in Washington različno tolmačita pogodbo o oporišču

Macmillan zagotavlja, da podmornice ne bodo uporabljene brez posvetovanja z britansko vlado, Washington pa samo dopušča možnost za to — Britanski tisk opozarja na nevarnost, ki jo bodo pomenile ameriške atomske podmornice — Resolucija laburistov

LONDON, 2. nov. (Tanjug). Washington davi ni hotel potrditi včerajšnje izjave ministrskega predsednika Macmillana, da raket »Polaris«, s katerimi bodo opremljene ameriške atomske podmornice, ki bodo imele oporišče na Škotskem, ne bodo uporabili brez poprejšnjih ameriško-britanskih posvetovanj. To je v britanski prestolnici povzročilo hudo zmedo.

Ministrski predsednik Macmillan je včeraj obvestil Spodnji dom, da je bil sklenjen britansko-ameriški sporazum, na podlagi katerega bodo v škotski lukj Holy Loch imele oporišče ameriške atomske podmornice, oborožene z atomskimi raketami »Polaris«. Macmillan je izjavil: »Kjer koli bi bile te podmornice, ne bo o uporabi raket sprejet noben sklep brez poprejšnjih čim bolj temeljitih posvetovanj med Veliko Britanijo in ZDA.«

Kakor poročajo londonski listi, pa predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva davi ni potrdil Macmillanove razlage sporazuma in je poudaril, da so posvetovanja in sicer predvidena in zaželena, da pa ni moč vnaprej vedeti, ali bo v nujnih primerih dovolj časa za posvetovanja.

Sklenitev sporazuma med Veliko Britanijo in ZDA so na Škotskem sprejeli z velikim nezadovoljstvom. Mestni sindikalni svet v Glasgowu je za nočjo napovedal poseben sestanek, na katerem bodo razpravljali o akcijah, ki jih bodo začeli sindikati v znamenje protesta.

Po mnenju »Daily Maila« bo davišnje sporočilo Washingtona neizbežno prillilo olja na ogenj in dalo nasprotje ameriško-britanskega sporazuma nove močne argumente.

Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva danes ni hotel ničesar povedati o različnih med Londonom in Washingtonom, kar zadeva tolmačenje sporazuma o oporišču za ameriške podmornice na Škotskem. Dejaj je samo, da »dava kaj pripomniti k vče-

rajsnji izjavi premiera Macmillana«.

Laburisti pripravljajo amandma h govoru kraljice Elizabete, v katerem se bodo izrekli proti sporazumu, da bodo imele ameriške podmornice, opremljene z raketami »Polaris«, oporišča na Škotskem, nadalje bodo zahtevali ukinitve ameriških oporišč v Veliki Britaniji sploh in kritizirali visoke izdatke britanske vlade za obrambo.

Konzervativni list »Daily Mail« je danes objavil komentar, v katerem izraža nezadovoljstvo z načrtom, po katerem naj bi ameriške podmornice dobile oporišča na Škotskem. »Daily Sketch« piše, da je v tem, da bo Velika Britanija postala oporišče za ameriške podmornice, samo pol težave. »Lahko si zamislimo incidente s podmornicami, opremljenimi s »Polarisom«, glede na katere bo nedavna afera z letalom »U-2« videti kot otroška igra.« List zahteva, da objavijo, kako bo britanska vlada lahko preprečila, da bi te podmornice sodelovale na vajah, ki bi se lahko Ameriki zdele naivne. Sovjetski zvezi pa provokatorске.

Neodvisni »Times« prav tako sodi, da bi Američani »lahko prišli v skušnjo, da bi svoje podmornice v času nujnosti uporabljali v provokatorske namene«.

Na Škotskem je prav tako prišlo do prvih protestov, čeprav je britanska vlada začela kampanjo z namenom, da bi

NOVICE S PETIH CELIN

POGAJANJA O ZGRADITVI
HIDROELEKTRARNE
OB REKI VOLTI

Akra, 2. nov. (AP). V Akri potekajo pogajanja med zastopniki ganske vlade in 22 tujih družb o graditvi hidroelektrarne in industrijskega sistema ob reki Volti. Samo graditev hidroelektrarne bo veljala 182 milijonov dolarjev. Polovico te vsote bo dala Gana, ostanek pa bodo posodile Mednarodna banka, Velika Britanija in ZDA. Jez na reki Volti bodo gradili pet let in pol. Jezero, ki ga bodo z graditvijo tega jezusa ustvarili, se bo razširjalo na površini, na kateri živi sedaj nad 60.000 prebivalcev, ki jih bodo morali preseliti.

JUŽNA KOREJA

ZAHTEVA PO ZDRUŽITVI
KOREJE

Seul, 2. nov. (Reuter). Približno 300 študentov seuleske univerze je imelo včeraj zborovanje, na katerem so sprejeli resolucijo o potrebi po ponovni združitvi Koreje. Študenti so pozvali južnokorejskega ministrskega predsednika Canga, naj obišče ZDA in

Sovjetsko zvezo, da bi z zastopniki teh dveh dežel razpravljali o združitvi Koreje.

INDONEZIJA

PODRŽAVLJENJE PETRO-
LEJSKIH VRELCEV

Džakarta, 2. nov. (Tanjug). Indonezijska vlada je včeraj objavila, da bodo lahko črpala nafto in plin v Indoneziji v prihodnje samo državna podjetja. V prehodni dobi bodo koncesije za črpanje, dane družbam, ki niso last države, veljale nadalje, toda za zelo omejeno dobo. To dobo bo vlada določila s posebno odredbo.

V vlačnih in gospodarskih krogih v Džarkati presojajo ta ukrep kot enega izmed najvažnejših v zadnjem času. Ob tej priliki poudarjajo, da ima petrolejska industrija izredno važno vlogo v gospodarskem življenju dežele, kar zagotavlja največji del tujih plačilnih sredstev. Indonezijske rezerve petroleja so največje na Daljnem vzhodu in jih cenijo na približno 2,5 milijarde barelov. Sedanja letna proizvodnja je približno 15 milijonov ton medtem ko je bila največja proizvodnja pred vojno 8 milijonov ton. Petrolej črpa šest družb. V treh družbah sodeluje

indonezijski kapital, v dveh ameriški, v eni pa nizozemsko-britanski.

JAPONSKA

DEMONSTRANTI PROTI
EISENHOWERJEVEMU
OBISKU PRED SODIŠČEM

Tokio, 2. nov. (AP). V Tokiu se bo 12. novembra začela sodna razprava proti 20 obtožencem, ki so demonstrirali proti obisku ameriškega predsednika Eisenhowerja na Japonskem. Obtožence so aretirali 10. junija med hudimi demonstracijami proti tiskovnemu zastopniku Bele hiše Hagertyju, ki je takrat prisel v Tokio, da bi se dogovoril o programu obiska predsednika Eisenhowerja. Tega dne so demonstranti napadli avtomobil, katerem sta bila Hagerty in ameriški veleposlanik v Tokiu Mac Arthur.

ZSSR

NEMŠKA IZNAJDBA —
NIČ NOVEGA

Moskva, 2. nov. (Tanjug). Način pridobivanja urana 235, ki ga iznašajo zahodnonemški znanstveniki, ni nič novega, niti ni cenejši. Je izjavil sovjetski znanstvenik in predsednik sovjetske komisije za miro-

ljubno izkoriščanje atomske energije V. Emeljanov. Najin izločanja uranovega izotopa s pomočjo centrifuge je dobro znan vsem strokovnjakom, poudarja profesor Emeljanov v včerajšnji »Pravdi«. Po njegovem mnenju ima »odkritje« zahodnonemških znanstvenikov v tem trenutku namen, pridobiti ZDA, da bi Zahodno Nemčijo oskrbovale z nuklearnim orožjem, in pripraviti za to javno mnenje. Smisel objave tega odkritja je naslednji: Zakaj ne oskrbujejo Zahodne Nemčije z ameriškim nuklearnim orožjem, ko so v Zahodni Nemčiji iznašli cenejši način za pridobivanje glavnih snovi za izdelavo atomskega orožja in ko lahko bonnska vlada sama izdeluje nuklearne bombe?

VELIKA BRITANIJA

NOVE POPLAVE

London, 2. nov. (Reuter). Močno deževje je povzročilo večerj nove poplave v mnogih pokrajinah južne in vzhodne Anglije. Več glavnih cest, ki peljejo k Londonu, je poplavljenih, ali zasutih z zemeljskimi plazovi. Voda Temze še vedno narašča pri Windsorju. 48 km nizdol od Londona. Ve like površine obdelovalne zemlje so poplavljenе.

Avstrija:

Armada rentnikov čaka

OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

DUNAJ, oktobra. Avstrija je dežela rentnikov in upokojencev — to je običajna konstatacija vseh obiskovalcev te dežele. Posebno oboje največji mest — Dunaj in Graz — posreduje ta vtis na vsakem koraku. Na ulici, v tramvaju, pri javnih predavanjih in zborovanih ter seveda na sprehajališčih je najti ob vsakem dnevnem času neverjetno veliko starih ljudi in štajersko glavno mesto imenuje ljudski glas »Pensionopolis«.

Statistične številke potrjujejo to osnovni vtis. Od 7 milijonov prebivalcev je bilo 1. julija 1960 v Avstriji 1.005.249 rentnikov in upokojencev. Od teh je bilo 634.592 tako imenovanih neposrednih upokojencev, 239.468 je bilo vdov in vdovcev, ki dobivajo rente na osnovi socialnih dajatev umrlega zakonika druga, in 81.189 sirot. Največji inštitut za pokojnine je Pokojninski zavod za delavce s 472.903 upokojenci, sledi Pokojninski zavod za nameščenice (v Avstriji obstaja med delavci in nameščenici razlika v socialnem statusu) s 161.731 upokojenci.

Najmanj polovica vseh pokojnin je nižja kot po oficialnih cenah znana eksistenčni minimum. Socialno ministrstvo je izračunalo, da bi vsak avstrijski državljani moral služiti približno 1300 šilingov; toliko potrebuje vsak človek za življenje. Toliko znaša tudi povprečna delavska plača. Dejanski eksistenčni minimum je približno 900 šilingov, to se pravi, s tem denarjem je moč živeti in se z muko prebiti skozi življenje. Kakšna je situacija glede pokojnin, postane takoj jasno sprito dejstva, da dobi 280.000 upokojencev Pokojninski zavod za delavce manj kot 600 šilingov mesečne rente. Od teh je tretjina manjša od 400 šilingov. Nobena rednost niso rente v višini 200 in manj šilingov. Pri tem niso vštete nameščenice rente in rente manjših pokojninskih zavodov. V večini primerov gre za avtomatična, nepravična preračunavanja socialnih prispevkov izpred vojne. Na osnovi teh preračunavanj dobivajo upokojenci v mnogih primerih rente, ki bi bile primerne v predvojni denarni veljavi, ko je bil šiling šestkrat močnejši.

Sprito vsega tega je razumljivo, da je bilo vprašanje rent in pokojnin eno izmed najbolj perečih vprašanj povojne avstrijske notranje politike. Iz leta v leto je koalicijska vlada obljubljala reformo tega vprašanja. Doslej so bila vsa prizadevanja v tej smeri brezuspešna zaradi odklonilnega stališča konservativne ljudske stranke, ki ji je šlo predvsem za nagel razvoj privatnega gospodarstva in se za socialno stanje socialno najbolj zapostavljenih ni dosti brigala — češ, od gladi v Avstriji še nihče ni umrl. Šele letos, ko so se razmere v ljudski stranki nekoliko spremenile, ko je delavsko-nameščenico krilo ljudske stranke, pridobilo na moči in ko se je eksponent Zveze industrijalcev na stolčku finančnega ministra, dr. Ka-

dajalci tega odstotka sploh ne občutili, medtem ko bi se delavcem to poznalo. Socialistična stranka je končno pristala na zvišanje socialnih dajatev delavcev za četrto odstotka, a dalje ni šla. Tu so se pogajanja za proračun razbila in prišlo je do vladne krize.

Dva razreda, dve stranki, dve načeli, dva razloga. Predstavnik ljudske stranke vedo, da bi se v bistvu prav ničesar ne spremenilo glede gospodarske moči delodajalcev, če bi prišlo do zvišanja pokojnin z zvišanjem socialnih dajatev. Če bi pa pristali na finansiranje pokojninske reforme iz proračunskih sredstev, bi nujno moralo slediti zvišanje davkov. Ker so davki za delavce in nameščenice že tako dovolj visoki in previsoki, je jasno, da bi morali denar vzeti tam, kjer je. Socialisti so navedli dolgo listo davkov in carin, ki bi jim naj zvišali in tako podprli tiste sloje, ki stoje v senci konjunkturalne. Niti ene postavke ni med njimi, ki ne bi zadevala interesov posredujočega razreda. Med prvimi je premoženjski davek, ki bi zvišal državne dohodke za okrog 200 milijonov šilingov. Zvišanje carin za gorilno olje in za avtomobile bi prav tako prineslo drži pomembne dohodke. Davek na imetje in na davke, ki ne plačujejo nekaterih davkov — kompleksen problem, ki zadeva predvsem nepremičnine katoliške cerkve — bi prav tako ne zadel nižjih socialnih slojev in bi prinesel državi okrog 100 milijonov šilingov. In vrsto drugih manjših davčnih obremenitev si predstavljajo socialisti — med njimi bi na primer samo davek na šampanjca prinesel državi blagajni 6 milijonov šilingov letno.

S. Fras

Nemogoče je napovedati, kdo bo izvoljen za predsednika ZDA 8. novembra letos. Celotno Gallupovo ustanova je obupala in zadnje dni ne organizira več anket o predsedniških volitvah s pripombo, da so možnosti za izvolitev enega ali drugega kandidata skoraj popolnoma izenačene. Zanimivo pa bi bilo pogledati zadnje Gallupovo anketo za prvo tretjino oktobra, po kateri so bile perspektive obeh kandidatov takšne: Na jugu je bilo za Nixona 47 odstotkov volivcev, za Kennedyja 46 odstotkov in neopredeljenih 7 odstotkov. V drugih državah, razen Juga, je bilo za Nixona 45 odstotkov, Kennedyja 50 odstotkov in neopredeljenih 5 odstotkov. Seveda se je odletel je marsikaj spremenilo. — Na sliki: Mlado dekle je zlezlo na Kennedyjev avtomobil, da bi stisnilo roko demokratskemu kandidatu med njegovo turnejo pred velemestno množico.

Posredne in neposredne volitve v ZDA

Volivci in elektorji

Vrh dolgega in drugega volilnega boja za predsednika ZDA na splošnih volitvah pride takrat, ko gredo volivci na poslednjo volišča in volijo. Poleg predsednika in podpredsednika ZDA volijo ameriški volivci vsaka štiri leta vse poslance predstavniškega doma in tretjino senatorjev. Predstavniški dom in senat tvorita skupaj ameriški Kongres ali parlament. Nekaj ur potem, ko se volišča zapro, je v ZDA že znano, kdo je novi predsednik in kako sta obe stranki — demokratska in republikanska — zastopani v predstavniškem domu in senatu.

Toda s tem formalno predsednik ZDA še ni izvoljen, zakaj predsednik voli tako imenovani kolegij elektorjev. Vsaka izmed 50 držav skliče sredi decembra ta kolegij elektorjev, katerih število je enako številu senatorjev in poslancev predstavniškega doma, kolikor jih pač izvolijo v določeni državi. Ker pa ima vsaka zvezna država ne glede na število prebivalstva pravico do dveh senatorjev v senatu, medtem

ko se število poslancev za predstavniški dom ravna po številu prebivalstva, so kolegijski elektorji v nekaterih državah večji kot v drugih. In prav ti elektorji se sestanejo v glavnih mestih posameznih zveznih držav in glasujejo za predsednika.

Formalno torej predsednik ZDA ne volijo neposredno, ampak posredno. Pri tem je treba poudariti, da gre do vsi elektorski glasovi v določeni državi

za tistega predsedniškega kandidata, ki je dobil v določeni državi največ glasov. Iz tega sledi dvojice: neki predsedniški kandidat je lahko v določeni zvezni državi zmagal samo z nezadostno večino, a je kljub temu dobil vse elektorske glasove iz tiste države. Druga pomembna okoliščina pa je ta, da ni vseeno, v kateri zvezni državi je predsedniški kandidat zmagal. Samo dva podatka nazorno kažejo, kolikšen je pomen »ključnih« držav za zmago na predsedniških volitvah. Če neki predsedniški kandidat zmaga v državi New York, mu gre 47 elektorskih glasov, ker ima ta država pač zaradi svojega prebivalstva neprimerno več glasov kot n. pr. Nevada (če vzamemo nasprotni skrajni primer), ki ima samo tri elektorske glasove. Zato ni

nič čudnega, če se oba predsedniška kandidata s celotnim strankarskim propagandnim aparatom trudita zmagati predvsem v takšnih »ključnih« državah, kot so New York, Pennsylvania, Illinois, Kalifornija, Ohio, Texas in drugih. Ker je sedaj v ZDA 20 senatorjev in 437 poslancev predstavniškega doma, šteje celotni kolegij elektorjev 537 članov, in za izvolitev predsednika in podpredsednika ZDA je potrebna najmanjša večina 269 elektorskih glasov.

V ameriški zgodovini, posebej v zadnjih letih, se je pojavilo mnogo predlogov, da bi spremenili ali celo odpravili kolegij elektorjev. Toda noben načrt ni dobil dovolj podpore, da bi Kongres spremenil ustavo. V sedanjem sistemu »blokovskega« glasovanja po zveznih državah se dogaja, da zmagoviti predsedniški kandidat včasih dobi skoraj vse elektorske glasove in ne samo najnižjo potrebno večino 269 glasov, čeprav je zmagal le z nezadostno večino na predsedniških volitvah, ko so lahko glasovali vsi volivni upravičenci. Še več, zgodi se lahko — in se je že zgodilo — da je neki predsedniški kandidat dobil več elektorskih glasov, čeprav je dobil manj glasov na splošnih volitvah kot njegov glavni tekmeč.

Najbolj tehtni kritiki sedanjega sistema elektorjev trdijo, da so elektorji brez koristi in lahko celo postanejo nevarni, ker bi utegnili drugače glasovati, kakor jim velevala nekoga kandidata v njihovih državah. To se je sicer v manjšem obsegu že zgodilo, toda večina političnih opazovalcev se strinja, da ni verjetno, da bi bili elektorji kdaj tako svojeglavi, da bi s svojim samovoljnim glasovanjem v nacionalnem obsegu spreverili odločitev večine ameriških volivcev.

Rodoljub Bogojevič

Protest italijanskih filmskih delavcev

Rim, 2. nov. (Tanjug). Zaradi čedalje ostrije cenzure domačih filmov je bil v Rimu sestanek Zveze filmskih producentov in Združenja filmskih umetnikov. Na sestanku so bili vsi znani italijanski filmski proizvajalci, režiserji, igralci, filmski kritik in številni predstavniki umetniških svetov in prestolnice in drugih italijanskih mest.

Neposredni povod za sestanek je bil, da so sodne oblasti v Milanu cenzurirale filma »Rocco in njegovi bratje« režiserja Luchina Viscontija in »Pustolovina« režiserja Michelangela Antonionija. Na sestanku so sprejeli resolucijo, ki med drugim poudarja, da cenzura »omejuje svobodo iz-

ražanja, ki je priznana in potrjena z italijansko ustavo in postavlja italijansko filmsko industrijo v težaven in neznozen položaj gospodarske negotovosti«.

Na koncu so soglasno sklenili, da bo v četrte popoldne enournna stavka solidarnosti vseh filmskih podjetij. Stavka bodo režiserji igralci in drugi filmski in gledališki osebe.

Tajska sprejela sovjetsko pomoč

Bangkok, 2. nov. (AFP). Predstavnik tajske vlade je povedal, da je Tajski sprejela tehnično in znanstveno pomoč Sovjetske zveze.

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

Šovinistična intriga

OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

DUNAJ, 2. nov. (Po telefonu). Ob začetku jesenskega zasedanja koroške deželne skupščine v celovškem Landhausu so poslanci nemško nacionalistične »svobodnjaške« stranke (FPÖ) zahtevali takojšnjo debato o osnutku zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika na dvojezičnem ozemlju. Pozvali so deželne glavarja Wedenigga, naj bi sestavili predstavniki vseh deželnih strank skupno stališče k osnutku tega zakona, ki bi naj potem veljalo kot stališče celotne dežele.

Očitno gre za ponoven porok nacionalističnih krogov, da bi manjšinsko vprašanje »provinciilizirali«, to se pravi, da bi avstrijski zvezni vladi odvzeli pristojnost glede tega vprašanja. Kot je ugotovilo ustavno sodišče, sta za manjšino direktno odgovorna zvezna vlada in zvezni parlament in je torej treba njima prepustiti odločitve glede manjšinskih zakonov. Debata v celovski skupščini bi nacionalističnim reakcionarnim krogom da-

la priložnost, da z njihovo zahtevo po predhodnem »ugotavljanju manjšine« izvrše pritisk na večinsko (socialistično) stranko in da postavijo nove zapreke na poti k sprejetju tega zakona, na katerega čaka manjšina že odkar so podpisali državno pogodbo, torej več kot pet let.

Slovenske organizacije so vsekakor proti predhodni debati v celovškem parlamentu in pričakujejo, da bo podkomisija zveznega parlamenta na Dunaju čimprej proučila spomenico, ki so jo predstavniki koroških Slovencev nedavno poslali na Dunaj in ki vsebuje pripombe k osnutku zakona o rabi slovenščine na uradih. Nadalje pričakujejo, da jih bo čimprej sprejel tudi avstrijski zunanji minister dr. Kreisky, ki je svoj čas obljubil, da se bo jeseni ponovno sestel s predstavniki koroških Slovencev in ki se je danes vrnil iz New Yorka. Slavko Fras

Priprave za sprejem afganistanskega kralja v Sarajevu

SARAJEVO, 2. nov. (Tanjug). — Jutri zjutraj pričakujejo v Sarajevu prihod afganistanskega kralja Mohameda Zahira. Visokega gosta in člana njegovega spremstva bodo v Sarajevu sprejeli najvišji republiški voditelji. Prebivalstvo Sarajeva in Zenice se pripravljajo, da prisrčno pozdravi afganistanskega kralja v svoji sredini. Sarajevo je že danes okrašeno s številnimi zastavami in transparenti.

Med bivanjem v Sarajevu bo kralj Zahir obiskal nekatere zgodovinske znamenitosti in podjetja.

DELO POLITIČNEGA ODBORA OZN

Zahteva po kompromisu

Mehiški delegat je predlagal, naj bi ne glasovali o posameznih resolucijah, pač pa izdelali oompromisen predlog

New York, 2. nov. (AP). Ko je začel današnja debata o razorožitvi, je madžarski zunanji minister Szik v političnem odboru izjavil, da je sovjetski predlog o splošni in popolni razorožitvi edina pot za ugotovitev vojne. Rekel je, da morajo zahodne sile spremeniti način pogajanj in nuditi dokaz o svoji dobri volji, da zele sporazum.

Burmanski delegat U Tant je pozval dežele, ki imajo atomsko orožje, naj podaljšajo moratorij za poskuse s tem orožjem. Izrazil je prepričanje, da niti ZSSR niti ZDA ne bosta vodili jedrske vojne, ker bi ta pomenila uničenje obeh držav, pa tudi vsega sveta.

Mehiški delegat Padilla Nervo je poudaril pomen prispevka malih držav za rešitev razorožitvenega vprašanja. Predlagal je, naj bi komisija za razorožitev, v kateri so zastopane vse države članice OZN, proučila skupna in nasprotujoča si stališča v predlogih Vzhoda in Zahoda in naj bi v roku treh mesecev predlagala ukrepe za doseg kompromisa. Padilla Nervo je predlagal, naj bi sprejeli indijski predlog o

izdelavi navodil, ki bi bila sprejemljiva za Vzhod in Zahod in ki bi omogočila nadaljevanje pogajanj o razorožitvi, pri čemer ne bi glasovali o predloženih resolucijah. Če to ne bi bilo mogoče, je Padilla Nervo predlagal, naj bi komisija za razorožitev izdelala kompromisen predlog. Istočasno je mehiški delegat predlagal, naj bi proučili tudi resolucije, ki se nanašajo na prepoved jedrskih poskusov.

Na popoldanski seji je govoril ameriški predstavnik Wadsworth. Njegova izjava nanaša se na nanašala na ameriški predlog v Zenevi o dvehletnem moratoriju z jedrskimi poskusi.

Po govoru španskega delegata je bila seja prekinjena in se bo nadaljevala novoj.

Predlog za razširitev VS in ECOSOC

New York, 2. nov. (AP). Predstavniki 12 latinsko-ameriških držav pripravljajo predlog resolucije o razširitvi Varnostnega sveta in Ekonomsko-socialnega sveta. Resolucija predvideva spremembo Ustavne listine OZN v tem smislu, da bi imel Varnostni svet namesto 11 od sedaj 13 članov, Ekonomsko-socialni svet pa naj bi se od 18 članov razširil na 24.

SAHOVSKA OLIMPIADA Jugoslavija: Zahodna Nemčija 1,5:1,5 (1)

LEIPZIG, 2. novembra (AP). — Rezultat VI. kola v finalni skupini so bili naslednji: Jugoslavija: Zahodna Nemčija 1,5:1,5 (1), Gligorić: Unzieker remi, Matanović: Schmidt remi, Ivkov: Darga prekinjeno, Bertok: Blas remi, Nizozemska: Romunija 0,5:1,5 (2), Anglija: Vzhodna Nemčija 0,5:0,5 (3), Bolgarija: ZSSR 1,5:1,5 (1), ZSSR: Argentina 3,5:0,5, Madžarska: ZDA 1:1 (2).

NOGOMET ANGLIJA: ITALIJA (mladi reprezentanci) 1:1 Reprezentanca OSLA: DINAMO (Kijev) 2:1 (2:1)

POKAL PRVAČOV MALMO: ČDNA (Sofija) 1:0 (0:0) YOUNG BOYS: HAMBURGER 0:5 (0:0)

ZSSR:

Nov pojav v sovjetski vasi

MOSKVA, novembra. V vseh Sovjetske zveze je cela vrsta organizacij. Vprašanje kmetijske proizvodnje rešuje sedaj uprava ali splošna skupščina kolhoza, s trgovino se ukvarja potrošniška zadruga, ako pa je v vasi državno podjetje, imajo tudi sindikate. In končno imajo tudi vaški sovjeti.

Zbor vseh prebivalcev vasi, poudarjajo te dni, ima posebno vlogo v življenju vasi. Praktično sodelovanje državljanov pri reševanju krajevnih problemov je novost, ki se sedaj pojavlja na vasi, piše list »Izvestija« in dodaja, da na teh vaških zbiorih ne razpravljajo samo o povsem praktičnih zadevah. Na njih nastopajo n. pr. rajonski voditelji tudi s političnimi referati.

Zal v mnogih pokrajinah in republikah na vaških zbiorih, kakor je rečeno v uvodniku omenjenega lista, ki jih sklicujejo od časa do časa, govorijo samo o prostovoljnih prispevkih za zadovoljevanje krajevnih kulturnih in gospodarskih potreb. To pomeni opuščanje velikih možnosti, zanemarjanje iniciative množic, sodelovanja prebivalstva pri reševanju najvažnejših problemov vasi, je rečeno v omenjenem uvodniku.

Kot primer pokrajine, kjer so dobili vaški zbiri novo vsebino in so postali redni pojav v življenju vasi, omenjajo kubiševsko pokrajino. V tej pokrajini je vas Ekaterinovka. Nekega zбора, ki je trajal šest ur, se je udeležilo izmed 4000 prebivalcev vasi 500 ljudi. Predsedniku ni bilo potrebno, kakor je rečeno, vzpodbujati razpravo in nagovarjati posameznike naj pridejo na govorniški oder.

Zbor je začel predsednik kolhoza Nikitin. Zbrali smo se

je dejal, da bi se odkrito pogovorili s tistimi, ki hočejo lahko živeti in početi delati v kolhozu in kombinatu, s tistimi, ki izkoriščajo zanimanje posameznikov za njihovo obrt, ki dobesedno goljufajo in postavljajo izredno visoke cene za graditev ali popravilo hiše ter druga dela.

Navedel je tudi nekaj primerov. Ivan Anasin s svojima dvema sinovima nikjer ne dela, bavi se z zasebnimi opravili in stalno pijančuje. Fedor Zajkov je vedno pijan. Tridesetletni šofer Gorbunov ničesar drugega ne dela, kakor da se skriva pred finančnimi organi, ker je od upokojenke Gorjelova sprejel 1200 rubljev za popravilo strehe na hiši, čeprav je delal samo poldruge dni. Sergije Zeleznev je star 21 let, pa je še vedno v breme staršev.

Ivan Anasin se je skušal opravičevati, toda zborovalci so sprejeli njegove besede z vzkliki: »Ni res, hočeš lahko živeti. Zakaj vedno pijančuješ? Zakaj nas grajate, so odgovarjali Anasin, Cerepanov, Sogur in drugi. Ali nas morda ne najamejo ustanove same, pa tudi predsednik kolhoza Nikitin? Kaj naj napravimo, ako nas naprosijo za zidanje ali popravilo kakšnega prostora, se je branil Nikitin.

In zakaj se niste obrnili do komсомоlcev naše tovarne? je vprašal delavec Kuprin.

Kako pa naj se ravna s ta-